

ROMÂNIA
JUDEȚUL SĂLAJ
COMUNA RUS

CONSILIUL LOCAL

Rus Nr. 39, C.P. 457290; Tel./Fax: 0260639394

E-mail: primarius@yahoo.com ; Site: www.comunarus.ro

HOTĂRÂREA NR. 23

din 25.06.2026

**privind modificarea Strategiei de dezvoltare locală (S.D.L.) a comunei Rus ,
pentru perioada 2021-2027**

Consiliul local Rus, întrunit în ședința ordinară din 25.06.2026;

Având în vedere:

- Proiectul de HCL nr. 2126/15.06.2026 inițiat de către primarul comunei Rus ;
- Referatul de aprobare a primarului comunei Rus nr.2127/15.06.2026 ;
- Raportul de specialitate nr.2128/15.06.2026 întocmit de către consilierul responsabil cu achizițiile publice;
- Avizul comisiei de specialitate din cadrul Consiliului Local Rus ;
- Hotărârea Guvernului nr. 246 din 16 februarie 2006 pentru aprobarea Strategiei naționale privind accelerarea dezvoltării serviciilor comunitare de utilități publice;
- Regulamentul (UE) nr. 1301/2013 al Parlamentului European și al Consiliului din 17 decembrie 2013 privind Fondul european de dezvoltare regională și dispozițiile specific aplicabile obiectivului referitor la investițiile pentru creștere economică și locuri de muncă și de abrogare a Regulamentului (CE) nr. 1080/2006;
- Punctul IX, lit. B) din Anexa 5E la Procedura de evaluare a impactului asupra mediului pentru anumite proiecte publice și private, aprobată prin HG nr.292/2018 ;
- Decizia etapei de evaluare inițială (demararea procedurii de evaluare a impactului asupra mediului) nr.65 din 02.06.2026 a Direcției Județene de Mediu Sălaj , pentru proiectul „ Centru integrat de colectare și depozitare , comuna Rus, județul Sălaj”.
- Prevederile art. 129 alin. (2) lit . b) și alin.(4) lit. e) din OUG nr. 57/2019 privind Codul administrativ, cu modificările și completările ulterioare,

În temeiul art.139 alin. (1) și art. 196 , alin. (1), lit. a) din O.U.G. nr.57/2019 privind Codul administrativ, cu modificările și completările ulterioare ;

HOTĂREȘTE :

Art.1. Se aprobă modificarea *Strategiei de dezvoltare locală (S.D.L.) a comunei Rus , pentru perioada 2021-2027* , conform *Anexei nr.1* , care face parte integrantă din prezenta hotărâre.

Art.2. Modificarea *Strategiei de dezvoltare locală (S.D.L.) a comunei Rus , pentru perioada 2021-2027*, este motivată de necesitatea declanșării procedurii de evaluare a impactului asupra mediului pentru proiectul „ *Centru integrat de colectare și depozitare , comuna Rus, județul Sălaj*” , astfel se impune adăugarea de obiective specifice noi, aferente obiectivelor strategice existente în S.D.L. , care să includă proiecte integrate de colectare și depozitare a produselor agricole.

Art.3. Cu ducerea la îndeplinire a prezentei se încredințează primarul comunei Rus .

Art.4. Prezenta hotărâre se comunică , prin grija secretarului general al comunei , în termenele legale , către :

- Instituția Prefectului - Județul SĂLAJ;
- Primarul Comunei Rus ;
- Direcția Județeană de Mediu Sălaj ;
- Compartiment Achiziții publice;
- Dosar hotărâri și Dosar ședință;
- Se publică pentru aducere la cunoaștere prin afișare și postare pe site: www.comunarus.ro ;

PREȘEDINTE DE ȘEDINȚĂ,
CONSILIER LOCAL,
BOGDAN ERAȘCU

CONTRASEMNEAZĂ PENTRU LEGALITATE,
SECRETARUL GENERAL AL COMUNEI,
IOAN- MARIAN BORA

**STRATEGIA DE DEZVOLTARE
LOCALĂ
2021 - 2027
A COMUNEI RUS**

CUPRINS

INTRODUCERE.....	4
ASPECTE METODOLOGICE	5
Capitolul I CONTEXTUL EUROPEAN PENTRU PERIOADA 2021 - 2027.....	8
Capitolul II CONTEXTUL NAȚIONAL DE IMPLEMENTARE A STRATEGIEI	11
Capitolul III PROFILUL SOCIO - ECONOMIC AL COMUNEI RUS	36
3.1 CADRUL NATURAL.....	36
3.1.1 Caracteristicile reliefului	37
3.1.2 Hidrografie, hidrologie și condiții climatice.....	39
3.1.3 Caracteristici geotehnice	40
3.1.4 Resursele naturale	41
3.1.5. Riscuri naturale	42
3.2 POPULAȚIA.....	42
3.2.1 Populația stabilă pe sexe și grupe de vârstă	42
3.2.2 Populația stabilă după etnii	45
3.2.3 Populația pe religii.....	46
3.2.4 Structura populației de peste 10 ani după nivelul de instruire	46
3.2.5 Migrația populației și schimbarea reședinței.....	47
3.3 INFRASTRUCTURA	47
3.3.1 Infrastructura de comunicații și transport.....	47
3.3.2 Rețeaua de alimentare cu apă și canalizare	48
3.3.3 Alimentarea cu gaze naturale și energie termică	49
3.3.4 Alimentarea cu energie electrică	49
3.3.5 Managementul deșeurilor	50
3.3.6 Asistența socială și infrastructură aferentă	52
3.3.7 Sănătatea și serviciile medicale.....	52
3.3.8 Infrastructura de învățământ.....	52
3.3.9 Înfrastructură culturală, culte și agrement	53
3.4 ECONOMIA LOCALĂ	56
3.5 ADMINISTRAȚIA PUBLICĂ LOCALĂ.....	56
Capitolul IV Analiza SWOT - Puncte tari/Puncte slabe/Oportunități și Amenințări.....	60
4.1. Puncte tari	60
4.2. Puncte slabe	63
4.3. Oportunități	66
4.4. Amenințări	67

Capitolul V. STRATEGIA DE DEZVOLTARE LOCALĂ A COMUNEI RUS	68
5.1 PRINCIPII ÎN REALIZAREA STRATEGIEI	68
5.2 NEVOILE ȘI PRIORITĂȚILE DE DEZVOLTARE DIN PERSPECTIVA COMUNITĂȚII	70
5.3 VIZIUNEA STRATEGIEI LOCALE.....	80
5.4 OBIECTIVE STRATEGICE PENTRU PERIOADA 2021 - 2027.....	82
5.4.1 Obiectivul strategic 1	82
5.4.2 Obiectivul strategic 2	83
5.4.3 Obiectivul strategic 3	84
5.4.4 Obiectivul strategic 4.....	85
5.4.5 Obiectivul strategic 5.....	85
5.4.6 Obiectivul strategic 6.....	86
5.5 OBIECTIVE SPECIFICE	87
5.5.1 Obiective specifice aferente obiectivului strategic 1.....	87
5.5.2 Obiective specifice aferente obiectivului strategic 2.....	88
5.5.3 Obiective specifice aferente obiectivului strategic 3.....	89
5.5.4 Obiective specifice aferente obiectivului strategic 4.....	91
5.5.5 Obiective specifice aferente obiectivului strategic 5.....	93
5.5.6 Obiective specifice aferente obiectivului strategic 6.....	95
5.6 OBIECTIVE ORIZONTALE.....	96
5.6.1 Egalitatea de șanse, incluziunea și nediscriminarea	96
5.6.2 Dezvoltarea durabilă.....	97
Capitolul VI. IMPLEMENTAREA ȘI MONITORIZAREA STRATEGIEI DE DEZVOLTARE LOCALĂ A COMUNEI RUS	101
6.1. CREAREA MECANISMELOR DE IMPLEMENTARE A STRATEGIEI	102
6.2. MONITORIZAREA ȘI EVALUAREA IMPLEMENTĂRII	106

INTRODUCERE

Strategia de Dezvoltare Locală (SDL) este un document de planificare adaptat la nevoile specifice ale Comunei Rus și a fost elaborată sub responsabilitatea comunității prin implicarea partenerilor locali - autorități publice, agenți economici și societatea civilă. Aceasta se bazează pe rezultatele analizei SWOT și pe nevoile și provocările care au putut fi identificate în urma analizei.

În acest sens, elaborarea unei strategii de dezvoltare locală îmbunătățește semnificativ șansele de dezvoltare economică și socială durabilă, incluzivă și performantă. În contextul lipsei unei viziuni strategice pe termen mediu (2021-2027) și lung, ar duce la creșterea vulnerabilității comunității și la apariția unor riscuri sociale și economice prin imposibilitatea de a accesa fonduri naționale, europene. Evitarea unor astfel de riscuri și vulnerabilități constituie un element definitoriu pentru a fi formulată o viziune strategică globală asupra procesului de dezvoltare a UAT Rus.

SDL Rus pornește de la analiza cantitativă și calitativă a condițiilor existente și a tendințelor înregistrate ale comunei, în domenii legate de: resursele naturale, sistemul de așezări, structura socio-demografică a populației, infrastructura, mediul, economia, turismul, agricultura.

Strategia de Dezvoltare Locală a Comunei Rus pentru perioada 2021-2027 își propune să antreneze toți actorii locali importanți, cu scopul de a lua decizii favorabile dezvoltării locale, pentru a fi valorificate toate energiile și resursele locale, pentru a se atrage finanțări guvernamentale și europene sau din alte surse. În acest context, Administrația Publică Locală (Primăria și Consiliul Local al Comunei Rus) au rolul catalizator de a coagula toate elementele decizionale, dar și responsabilitatea principală pentru implementarea acestei strategii.

Pornind de la lecțiile învățate ca urmare a implementării SDL în perioada 2017 - 2020 precum și de la contextul actual, Comuna Rus trebuie să se pregătească pentru viitor aplicând un model de creștere inteligentă, durabilă și incluzivă, dar și modele inovative sprijinite din fondurile U.E. ale perioadei de programare 2021-2027.

ASPECTE METODOLOGICE

Strategia de Dezvoltare Locală a COMUNEI RUS reprezintă instrumentul de lucru al administrației publice locale în ceea ce privește dezvoltarea în următorii șapte ani și este realizat cu sprijinul comunității locale.

Strategia de Dezvoltare Locală a Comunei Rus s-a realizat la inițiativa autorităților locale, în contextul în care strategia permite administrației publice și celorlalți actori locali (cetățeni, societăți comerciale etc.) să își planifice acțiunile, astfel încât să răspundă nevoilor locale și să valorifice oportunitățile de dezvoltare identificate de Strategie. Pentru a asigura eficiența eforturilor de elaborare a Strategiei, s-a optat pentru o metodologie precisă, care a inclus elemente importante de implicare directă a comunității locale, prin solicitarea de puncte de vedere, chestionare, interviuri, plecând de la premisele că reprezentanții și liderii locali să aibă interesul, bazele și cunoștințele necesare pentru a reprezenta diversele interese locale. Astfel, toți factorii interesați de progresul economico-social al Comunei și-au adus contribuția la identificarea nevoilor și a priorităților acesteia. Utilizarea instrumentelor de consultare a comunității locale a determinat adaptarea tuturor propunerilor de acțiuni în consens cu aspirațiile locuitorilor Comunei Rus. Importanța acestui aspect este dată atât de certitudinea implicării viitoare a comunității în implementarea Strategiei de Dezvoltare Locală, cât și de posibilitatea asumării depline și conștiente a acesteia.

Strategia se adresează deopotrivă administrației publice locale, mediului de afaceri, instituțiilor publice, organizațiilor neguvernamentale, dar și cetățeanului simplu interesat de evoluția viitoare a Comunei. Strategia de Dezvoltare Locală va fi instrument important în programarea viitoarelor investiții dar și în atragerea resurselor financiare (naționale și europene) pentru realizarea unor proiecte de dezvoltare a comunității.

Metodologia folosită în elaborarea SDL a urmărit respectarea următoarelor principii:

- ▲ validitate științifică - procesul de elaborare a documentului trebuie să respecte cerințele tehnice ale planificării strategice;
- ▲ principiul coerenței - corelarea strategiei locale cu documentele de planificare de rang superior precum și cu documente locale;
- ▲ principiul parteneriatului - dezvoltarea unei relații de colaborare între administrație și membrii comunității locale, element deosebit de important atât în etapa de elaborare a strategiei cât și în cea de implementare;
- ▲ implicarea comunității - procesul este unul deschis tuturor celor interesați din comunitate;

- ✦ transparență și obiectivitate - procesul trebuie să fie transparent și să reflecte interesele comunității ca întreg;
- ✦ coerență și continuitate - realizarea strategiei nu înseamnă finalizarea procesului strategic. Strategia trebuie să rămână deschisă ideilor și completărilor viitoare (adaptarea periodică a documentului în funcție de modificările care se produc la nivelul comunității).

În urma analizelor și consultărilor realizate, a analizei chestionarelor aplicate a fost creionată o viziune de dezvoltare a Comunei Rus .

Viziunea propusă pentru Comuna Rus este de a deveni o comunitate prosperă care să valorifice resursele existente dar și cele ce pot fi atrase prin diverse finanțări!

Comuna Rus va deveni o comunitate responsabilă, dinamică, implicată și deschisă, o comunitate a oportunităților, deschisă inovării în toate domeniile, un loc plăcut în care mediul este protejat în care cetățenii trăiesc decent, muncesc, studiază și se bucură de viață. Această viziune se va realiza prin inovare, digitilizare, transformare economică și sprijinirea întreprinderilor mici și mijlocii, prin identificarea și utilizarea energiei din surse regenerabile, prin combaterea schimbărilor climatice, prin rețele de transport, comunicații moderne, prin respectarea drepturilor sociale și sprijinirea calității locurilor de muncă, a învățământului, a competențelor, a incluziunii sociale și a accesului egal la sistemul de sănătate, prin implicarea cetățenilor în luarea deciziilor care îi influențează direct.

Această viziune a rezultat în urma unor întâlniri organizate și facilitate de Primăria Comunei Rus cu reprezentanți ai principalilor actori locali din domeniul serviciilor de sănătate, sociale, învățământ, al mediului de afaceri, cu reprezentanți ai organizațiilor de cult, a ONG-urilor și al altor instituții de stat și private din comunitate dar și din analiza documentelor strategice la nivel național și european.

Etapele metodologice principale ale Procesul de Planificare Strategică au fost următoarele:

1. Realizarea analizei preliminare. Planificarea strategică a presupus o analiză preliminară a caracteristicilor Comunei Rus. Această analiză a cuprins diverse elemente și anume: istoricul comunității; analiza de mediu (fișa de localitate, elemente socio-economice, elemente de infrastructură, etc); analiza cadrului strategic la nivel național, regional și județean. Principala misiune a analizei preliminare s-a referit la structurarea mediului în care se plasează comunitatea și la identificarea capacităților reale deținute de aceasta.
2. Stabilirea viziunii asupra dezvoltării strategice a comunității. Pasul al doilea a vizat stabilirea unei viziuni asupra dezvoltării strategice a Comunei Rus cu satele aparținătoare. Această viziune a ținut seama de experiența dobândită ca urmare a implementării strategiei 2014 - 2020 precum și de etapele deja parcurse dar și de elementele principale

ale analizei preliminare.

3. Analiza sectorială a domeniilor strategice principale. Domenii strategice principale identificate au fost următoarele:

- ▲ Infrastructură și transport
- ▲ Amenajarea teritoriului
- ▲ Mediu
- ▲ Educație
- ▲ Cultură
- ▲ Asistență socială
- ▲ Sănătate
- ▲ Sport și agrement
- ▲ Capacitate administrativă
- ▲ Economie
- ▲ Agricultură și Silvicultură
- ▲ Turism

Metodologia a presupus următoarele elemente principale:

- analiza SWOT (puncte slabe, puncte tari, oportunități, amenințări). Analiza SWOT a evidențiat punctele forte (Strengths), slabe (Weaknesses), oportunitățile (Opportunities) și amenințările (Threats) existente la nivelul Comunei Rus .
- identificarea obiectivelor strategice ca răspuns la problemele identificate;
- elaborarea strategiei și a direcțiilor de acțiune;

Un rol important în aprobarea și coordonarea implementării SDL îl are Consiliul Local al Comunei Rus ca autoritate decizională și Primăria Comunei Rus ca autoritate executivă.

Capitolul I

CONTEXTUL EUROPEAN PENTRU PERIOADA 2021 - 2027

Ca urmare a acordului Parlamentului European din 16 decembrie 2020, Consiliul UE a adoptat la 17 decembrie 2020 regulamentul privind noul Cadru Financiar Multianual (CFM) 2021-2027 și pachetul de relansare economică Next Generation EU (NGEU).

Regulamentul prevede un buget pe termen lung de 1 074,3 miliarde EUR pentru UE27 (cele 27 de state membre rămase ca urmare a Brexit-ului) în prețurile din 2018, inclusiv integrarea Fondului european de dezvoltare. Împreună cu NGEU, în valoare de 750 de miliarde EUR, va permite UE să furnizeze o finanțare fără precedent de 1,8 trilioane EUR în următorii ani pentru a sprijini recuperarea din pandemia COVID-19 și prioritățile UE pe termen lung în diferite politici/zonă.

Cele 1 074,3 miliarde euro aferente Cadrului financiar 2021-2027 vor fi împărțite între 7 capitole de buget:

1. Piața unică, inovare și sectorul digital;
2. Coeziune, reziliență și valori;
3. Resurse naturale și mediu;
4. Migrație și gestionarea frontierelor;
5. Securitate și apărare;
6. Vecinătate și întreaga lume;
7. Administrația publică europeană.

La data de 24 iunie 2021 a fost aprobat Pachetul legislativ aferent Politicii de Coeziune 2021-2027. În cadrul următorului buget pe termen lung al UE pentru 2021-2027, Comisia propune modernizarea politicii de coeziune, principala politică de investiții a UE.

Se au în vedere cinci priorități investiționale, investițiile în dezvoltare regională se vor axa mai ales pe obiectivele 1 și 2. Acestor priorități li se vor aloca 65% - 85% din resursele FEDR și ale Fondului de coeziune, în funcție de prosperitatea relativă a statelor membre:

1. Europă mai inteligentă, prin inovare, digitalizare, transformare economică și sprijinirea întreprinderilor mici și mijlocii;
2. Europă mai verde, fără emisii de carbon, punerea în aplicare a Acordului de la Paris și investiții în tranziția energetică, energia din surse regenerabile și combaterea schimbărilor climatice;

3. O Europă conectată, cu rețele strategice de transport și digitale;
4. O Europă mai socială, pentru realizarea pilonului european al drepturilor sociale și sprijinirea calității locurilor de muncă, a învățământului, a competențelor, a incluziunii sociale și a accesului egal la sistemul de sănătate;
5. O Europă mai apropiată de cetățenii săi, prin sprijinirea strategiilor de dezvoltare conduse la nivel local și a dezvoltării urbane și rurale durabile în UE.

De asemenea, pentru perioada următoare de programare se are în vedere o abordare mai personalizată a dezvoltării regionale.

Politica de coeziune va continua investițiile în toate regiunile, pe baza a 3 categorii (mai puțin dezvoltate, în tranziție, mai dezvoltate). Metoda de alocare a fondurilor se va baza, în mare măsură, pe PIB-ul pe cap de locuitor. Se vor introduce noi criterii (șomajul în rândul tinerilor, nivel scăzut de educație, schimbări climatice și primirea și integrarea migrantilor), pentru a reflecta mai bine realitatea de pe teren.

Regiunile ultraperiferice vor beneficia în continuare de sprijin special de la UE. Politica de coeziune va continua să sprijine strategiile de dezvoltare conduse la nivel local și să autonomizeze gestionarea fondurilor de către autoritățile locale. Va crește și dimensiunea urbană a politicii de coeziune, prin alocarea a 6 % din FEDR dezvoltării urbane durabile și printr-un nou program de colaborare în rețea și de consolidare a capacităților dedicat autorităților urbane, sub denumirea Inițiativa urbană europeană.

Pentru perioada 2021 - 2027 se are în vedere o simplificare, se propun reguli mai scurte, mai puține și mai clare.

Conform Comisiei Europene, pentru întreprinderile și antreprenorii care beneficiază de sprijinul UE, noul cadru va oferi mai puțină birocrație și modalități mai simple de solicitare a plăților, prin utilizarea opțiunilor simplificate în materie de costuri. Comisia propune, de asemenea, controale mai relaxate la programele cu istoric bun, o mai mare încredere în sistemele naționale și extinderea principiului „auditului unic”, pentru a evita suprapunerea verificărilor.

Noul cadru de programare european reunește stabilitatea necesară planificării investițiilor cu nivelul corespunzător de flexibilitate bugetară, pentru a face față unor evenimente neprevăzute. O evaluare intermediară va determina dacă este nevoie de modificarea programelor pentru ultimii doi ani ai perioadei de finanțare, pe baza priorităților emergente, a executării programelor și a celor mai recente recomandări specifice fiecărei țări.

În anumite limite, se vor permite transferuri de resurse în cadrul programelor fără a fi

necesară o aprobare oficială a Comisiei. O dispoziție specifică facilitează mobilizarea de fonduri UE începând din prima zi, în caz de dezastru natural.

Politica de coeziune va sprijini reformele pentru crearea unui mediu favorabil investițiilor, în care întreprinderile pot să prospere. Se va asigura deplina complementaritate și coordonare cu Programul de sprijin al reformei, în forma sa nouă și consolidată.

În perioada bugetară, recomandările specifice fiecărei țări (RST) formulate în contextul semestrului european vor fi luate în considerare de două ori: la început, pentru conceperea programelor din cadrul politicii de coeziune și apoi în cadrul evaluării intermediare. Pentru a stabili condițiile propice creșterii economice și creării de locuri de muncă, noile condiții favorizante vor contribui la înlăturarea obstacolelor din calea investițiilor. Aplicarea lor va fi monitorizată pe întreaga perioadă financiară.

Cadrul de reglementare unic care acoperă fondurile politicii de coeziune și Fondul pentru azil și migrație vor facilita crearea de strategii de integrare a migranților la nivel local sprijinite prin resurse UE utilizate în sinergie. Fondul pentru azil și migrație se va concentra pe nevoile pe termen scurt ale migranților în momentul sosirii, în timp ce politica de coeziune va sprijini integrarea lor socială și profesională. În afara cadrului unic de reglementare, vor fi facilitate sinergii cu alte instrumente UE, cum ar fi politica agricolă comună, Orizont Europa, programul LIFE sau Erasmus +.

Pornind de la succesul acțiunii pilot din 2014-2020, Comisia propune crearea Investițiilor interregionale pentru inovare. Regiunile cu active corespunzătoare de „specializare inteligentă” vor fi sprijinite mai mult pentru alcătuirea clusterelor paneuropene în sectoare prioritare precum datele masive (big data), economia circulară, sistemele avansate de fabricație sau securitatea cibernetică.

Toate programele își vor menține cadrul de performanță cu obiective cuantificabile (numărul de locuri de muncă create sau accesul suplimentar la rețele în bandă largă).

Conform Comisiei Europene, granturile pot fi eficient completate de instrumentele financiare, care au efect potențator și sunt mai apropiate de piață. În mod voluntar, statele membre vor putea să transfere o parte din resursele politicii lor de coeziune către noul fond InvestEU gestionat la nivel central, ca să acceseze garanția furnizată de bugetul UE. Va fi mai ușor să se combine granturile și instrumentele financiare. Noul cadru include și dispoziții speciale pentru a atrage mai mult capital privat.

Capitolul II

CONTEXTUL NAȚIONAL DE IMPLEMENTARE A STRATEGIEI

Noul cadru financiar multi-anual pentru perioada 2021-2027 propune modernizarea politicii de coeziune și schimbarea ei într-o politică simplă, flexibilă și dinamică, care va sprijini investiții moderne în toate regiunile UE. Atingerea acestui obiectiv, depinde de mai mulți factori și nu numai de asigurarea finanțării, necesită ca instituțiile publice direct implicate în gestionarea și implementarea programelor cofinanțate de fondurile europene să beneficieze de personal calificat, capabil să gestioneze eficient proiecte complexe, într-un context de guvernare pe mai multe niveluri. Experiența a relevat că normele existente au fost prea complexe și au dus la o povară inutilă atât pentru managementul programelor, cât și pentru beneficiarii finali. Astfel, pentru a depăși problemele apărute în perioada de programare 2014-2020, la nivel european se are în vedere simplificarea și introducerea unor noi instrumente de flexibilitate care să sprijine beneficiarii finali ai fondurilor 2021-2027 (denumite în continuare „fonduri”).

Regulile ce vor sta la baza utilizării fondurilor vor fi mai puține și mai clare, se va utiliza în ansamblu același sistem de management și control ca și pentru programele operaționale (PO) din perioada 2014-2020, se va aplica un singur principiu de audit, iar asistența tehnică (AT) va fi utilizată în continuare, fiind destinată activităților care vizează fondurile. Integrarea sectorială și teritorială este un proces ce va continua și în perioada 2021-2027, iar sinergiile ce se vor crea vor contribui la obiective de politică mai concentrate către rezultate și vor conduce la schimbări ale condițiilor economice și sociale.

Arhitectura Programe Operaționale Politica de Coeziune a României 2021-2027

Premise:

- ▲ menținerea sistemului de management și control al fondurilor europene aferente politicii de coeziune din perioada de programare 2014-2020;
- ▲ îmbunătățirea și simplificarea anumitor aspecte pentru a veni în sprijinul beneficiarilor politicii de coeziune;
- ▲ descentralizarea implementării și creșterea leadership-ului din partea tuturor actorilor implicați.

Principii:

- ▲ O mai bună coordonare între proiectele/operațiunile finanțate luând în calcul noile provocări;
- ▲ O abordare unitară în termeni de proceduri/practici prin comasarea tuturor autorităților de management în cadrul MFE care va asigura coordonarea orizontală a

structurilor de management;

- ▲ O simplificare și mai bună coordonare pentru funcția de AM și funcția contabilă prin integrarea celei din urma în cadrul AM;
- ▲ Concentrarea și asigurarea continuității expertizei;
- ▲ O adaptare reală a intervențiilor la nevoile și specificul regional prin descentralizarea gestiunii și implementării la nivelul ADR-urilor;
- ▲ O abordare inovativă și integrată prin elaborarea programelor multifond.

Arhitectura instituțională la data elaborării SDL:

Programe operaționale aferente implementării politicii de coeziune la nivel național:

1. **Programul Operațional Creștere Inteligentă, Digitalizare și Instrumente Financiare (POCIDIF)** propune măsuri în domeniile cercetării, dezvoltării și inovării/specializării inteligente și în domeniul digitalizării, finanțate fie prin granturi, fie prin instrumente financiare cu respectarea regulilor de ajutor de stat, după caz, pentru a răspunde provocărilor identificate la nivel național. Programul contribuie la realizarea Obiectivului de Politică 1 - OP1 „o Europă mai competitivă și mai inteligentă, prin promovarea unei transformări economice inovatoare și inteligente și a conectivității TIC regionale” prin următoarele obiective specifice:
 - (i) dezvoltarea și creșterea capacităților de cercetare și inovare și adoptarea tehnologiilor avansate;
 - (ii) valorificarea avantajelor digitalizării, în beneficiul cetățenilor, al companiilor, al organizațiilor de cercetare și al autorităților publice;
 - (iii) intensificarea creșterii durabile și a competitivității IMM-urilor și crearea de locuri de muncă în cadrul IMM-urilor, inclusiv prin investiții productive;

(iv) dezvoltarea competențelor pentru specializare inteligentă, tranziție industrială și antreprenariat;

2. Programul Operațional Asistență Tehnică (multifond) (POAT)

POAT 2021-2027 (denumit în continuare „POAT”) are drept scop asigurarea unui proces de implementare eficientă și eficace a fondurilor în România, în conformitate cu principiile orizontale stabilite în art. 3 din TUE și art. 10 din TFUE, inclusiv principiile subsidiarității și proporționalității, astfel cum sunt prevăzute la art. 5 din TUE. Mai mult, în îndeplinirea funcțiilor sale, Autoritatea de Management pentru POAT va avea în vedere respectarea Cartei drepturilor fundamentale a UE și a Convenției ONU privind drepturile persoanelor cu dizabilități și astfel să asigure armonizarea cerințelor acestor documente la nivelul POAT. De asemenea, în procesul de selecție a operațiunilor, criteriile aplicate și procedurile utilizate vor fi nediscriminatorii, incluzive și transparente, iar operațiunile selectate vor urmări maximizarea contribuției finanțării UE și să fie în conformitate cu principiile UE.

3. Programul Operațional Sănătate (multifond) (POS) își propune următoarele obiective:

OIS 1: Implementarea de programe de screening populațional/ diagnosticare și tratament al stadiilor incipiente în special pentru persoane aparținând grupurilor vulnerabile;

OIS 2: Implementarea de programe de diagnosticare precoce și tratament, în special pentru persoane aparținând grupurilor vulnerabile;

OIS 3: Măsurile de diagnosticare precoce și/ sau tratament antenatal/ neonatal/ postnatal;

OIS 4: Creșterea capacității de îngrijire medicală a pacientului critic;

OIS 5: Dezvoltarea Institutului Național de Cercetare - Dezvoltare Medico-militară „Cantacuzino” la standard de bună practică în fabricație (BPF/GMP) și bună practică de laborator (BPL/GLP);

OIS 6: Realizarea unei infrastructuri de excelență în domeniul genomică, crearea unui mecanism instituțional adecvat și întărirea capacității deja existente la nivel național;

OIS 7: Consolidarea capacității în domeniul tratării cancerului;

OIS 8: Consolidarea capacității în domeniul transplantului.

4. Programul Operațional Educație și Ocupare (POEO)

Obiectivul național de politică privind educația și ocupare este:

„O Românie mai socială cu acces egal la ocupare durabilă, de calitate, la un sistem de educație relevant pentru piața muncii, stimulat pentru învățarea pe tot parcursul vieții, o societate bazată pe solidaritate și condiții de viață mai bune pentru toți cetățenii” coerent cu obiectivul de politică 4 al Uniunii Europene „O Europă mai socială, prin

implementarea Pilonului european al drepturilor sociale”.

Viziunea de dezvoltare cuprinde 2 obiective majore:

(i) „Consolidarea funcționării eficiente a pieței muncii și facilitarea accesului și a participării incluzive și egale la ocupare de calitate și durabilă pentru resursa de forță de muncă” și

(ii) „Optimizarea sistemelor de educație și formare pentru a răspunde cerințelor pieței muncii, concomitent cu promovarea accesului egal la educație și stimularea învățării pe tot parcursul vieții”.

Strategia POEO este de a concentra intervențiile FSE pe provocările majore din domeniul educației și ocupării, corelate cu prioritățile obiectivului de politică 4 și Agenda pentru competențe în Europa”. Soliditatea abordării este asigurat de cadrul strategic național care susține intervențiile propuse și le corelează cu alte strategii naționale.

POEO își propune următoarele priorități;

Prioritatea 1 - Valorificarea potențialului tinerilor pe piața muncii;

Prioritatea 2 - Îmbunătățirea participării copiilor la educația antepreșcolară și preșcolară;

Prioritatea 3 - Prevenirea părăsirii timpurii a școlii și creșterea accesului și a participării grupurilor dezavantajate la educație și formare profesională;

Prioritatea 4 - Creșterea calității ofertei de educație și formare profesională pentru asigurarea echității sistemului și o mai bună adaptare la dinamica pieței muncii și la provocările inovării și progresului tehnologic;

Prioritatea 5 - Creșterea accesibilității, atractivității și calității învățământului profesional și tehnic;

Prioritatea 6 - Creșterea accesului pe piața muncii pentru toți;

Prioritatea 7 - Antreprenariat și economie socială;

Prioritatea 8 - Modernizarea instituțiilor pieței muncii;

Prioritatea 9 - Consolidarea participării populației în procesul de învățare pe tot parcursul vieții pentru facilitarea tranzițiilor și a mobilității;

Prioritatea 10 - Asistență tehnică pentru facilitarea și eficientizarea managementului Programului.

5. Programul Operațional Incluziune și demnitate socială (POIDS).

Scopul POIDS este de a sprijini incluziunea socială a persoanelor aparținând grupurilor vulnerabile, mai ales ale celor cu risc ridicat, inclusiv prin reducerea decalajului rural-urban în ceea ce privește sărăcia și excluziunea socială și creșterea accesului la servicii de calitate pentru populația vulnerabilă, urmărind obiectivele generale:

1. Creșterea accesului la servicii sociale pentru populația vulnerabilă, cu precădere din mediul rural prin înființarea și dezvoltarea de servicii sociale la nivel local;
2. Creșterea calității serviciilor sociale destinate persoanelor aparținând grupurilor vulnerabile prin asigurarea de personal de specialitate bine pregătit la nivel local și infrastructura adecvată;
3. Reducerea gradului de excluziune socială pentru grupurile vulnerabile prin oferirea de sprijin și servicii accesibile pentru depășirea situațiilor de dificultate în care se află;
4. Creșterea capacității sistemului național de asistență socială de a răspunde la nevoile populației vulnerabile prin dezvoltarea capacității furnizorilor de servicii sociale publici și privați la nivel local;
5. Creșterea capacității autorităților locale de a identifica și evalua nevoile sociale ale comunității într-un mod participativ și de a elabora planuri de acțiune adecvate.

Prioritățile POIDS sunt următoarele:

Prioritatea 1: Dezvoltare locală plasată sub responsabilitatea comunității;

Prioritatea 2: Dezvoltarea locală plasată sub responsabilitatea comunității (DLRC) pentru GAL-urile rurale;

Prioritatea 3: Protejarea dreptului la demnitate socială;

Prioritatea 4: Sprijinirea comunităților rurale fără acces sau cu acces limitat la serviciile primare;

Prioritatea 5: Reducerea disparităților dintre copiii la risc de sărăcie și/sau excluziune socială și ceilalți copii;

Prioritatea 6: Servicii de suport pentru persoane vârstnice;

Prioritatea 7: Sprijin pentru persoanele cu dizabilități;

Prioritatea 8: Servicii sociale și de suport acordate altor grupuri vulnerabile;

Prioritatea 9: Ajutorarea persoanelor defavorizate;

Prioritatea 10: Asistență tehnică pentru facilitarea și fluidizarea managementului de program.

6. Programul Operațional Transport (POT)

Viziunea pentru anul 2030 la care Programul Operațional Transport 2021-2027 este de a avea în funcțiune în România o rețea de infrastructură de transport de înaltă calitate care să asigure conectivitatea între România și restul Uniunii Europene, precum și între toate regiunile țării, în siguranță și în armonie cu obiectivele de neutralitate climatică și protecție a mediului.

Obiectivul general al POT 2021-2027 este de a asigura realizarea investițiilor ce răspund

nevoilor de dezvoltare ale României identificate în Acordul de Parteneriat 2021-2027 în concordanță cu Raportul de țară și Recomandările specifice de Țară, dar și cu strategia dezvoltată de România pentru recuperarea în mod sustenabil a decalajelor de dezvoltare a infrastructurii de transport, respectiv Planul investițional pentru dezvoltarea infrastructurii de transport pe perioada 2020-2030.

7. Programele Operaționale Regionale (POR)

Având în vedere amplasarea Comunei Rus în Regiunea de Nord - Vest considerăm relevante obiectivele POR NV. Astfel, viziunea strategică a POR NV urmărește ca Regiunea NV să devină una dintre cele mai dinamice regiuni europene în ceea ce privește creșterea inteligentă și sustenabilă a economiei, valorificând diversitatea locală și stimulând inovarea în vederea diminuării disparităților și creșterii standardului de viață. POR NV contribuie la îndeplinirea obiectivelor regionale de dezvoltare stabilite în Planul de Dezvoltare Regională Nord-Vest (PDR NV) 2021- 2027 și în Strategia de Specializare Inteligentă RIS3 Nord-Vest (RIS3 NV).

Principalele obiective strategice:

Obiectiv strategic 1: Dezvoltarea avantajelor competitive ale regiunii prin inovare și investiții în domeniile de specializare inteligentă;

Obiectiv strategic 2: Transformarea economiei și administrației, prin digitalizare;

Obiectiv strategic 3: Promovarea eficienței energetice;

Obiectiv strategic 4: Îmbunătățirea infrastructurii verzi;

Obiectiv strategic 5: Dezvoltarea mobilității rurale durabile;

Obiectiv strategic 6: Creșterea conectivității regionale și a siguranței pe drumurile publice;

Obiectiv strategic 7: Îmbunătățirea accesului echitabil la educație, formare profesională și învățământ terțiar de calitate;

Obiectiv strategic 8: Dezvoltarea economică și socială a regiunii, utilizând resursele turistice, naturale și de patrimoniu existente, precum și prin acțiuni de regenerare a spațiului rural.

Ca membră a comunității internaționale, dar mai ales ca membră a Uniunii Europene, România are interesul de a implementa principiile dezvoltării durabile pe plan național. În vederea implementării acestor obiective de dezvoltare durabilă, România a redactat un plan strategic din care redăm, succint, principalele orizonturi și ținte pentru 2030*.

*Strategia Națională pentru DEZVOLTAREA DURABILĂ a României 2030.

1. FĂRĂ SĂRĂCIE. Globalizarea a contribuit la reducerea sărăciei absolute, însă este necesară continuarea eforturilor de reducere a sărăciei relative pentru a asigura o viață

demnă pentru toți. În acest scop, Agenda 2030 țintește segmentele periferice din societate și încurajează orientarea societății într-o direcție care să asigure cetățenilor o viață echitabilă, demnă și prosperă.

Obiective 2021-2027:

- ▲ Stabilirea unor standarde durabile de calitate și de cost pentru toate serviciile sociale, vizând în mod special pe cele destinate grupurilor vulnerabile;
- ▲ Dezvoltarea unui sistem național de indicatori de incluziune socială prin integrarea tuturor bazelor de date din sfera asistenței sociale în regim digitalizat care să țină cont de mobilitatea socială; monitorizarea anuală efectivă a rezultatelor pe baza acestor indicatori;
- ▲ Stimularea participării pe piața muncii a persoanelor apte de muncă aflate în risc de excluziune prin dezvoltarea măsurilor active de consiliere și asistență socială.

Ținte 2030:

- ▲ Eradicarea sărăciei extreme pentru toți cetățenii;
- ▲ Reducerea cu cel puțin jumătate a numărului de cetățeni care trăiesc în sărăcie relativă;
- ▲ Consolidarea sistemului național unitar al serviciilor de intervenție de urgență, reabilitare ulterioară și compensare a pierderilor în caz de calamități naturale, accidente industriale sau evenimente climatice extreme.

2. FOAMETE „ZERO”. România a depășit, în mare măsură, problemele legate de foamete, dar se dezvoltă noi provocări legate de nutriție. Pentru o societate mai sănătoasă, trebuie dezvoltată o agricultură durabilă și conștientizarea importanței nutriției sănătoase. România deține locul al șaselea în Europa din perspectiva suprafeței agricole utilizate, motiv pentru care eficiența agricolă, consolidarea exploatațiilor agricole și a întreprinderilor de procesare alimentară sunt o prioritate.

Obiective 2021-2027:

- ▲ Dezvoltarea unor programe pentru promovarea consumului de alimente sănătoase;
- ▲ Continuarea Programului Național de Reabilitare a Infrastructurii Principale de Irigații din România;
- ▲ Susținerea producției și diversificarea speciilor autohtone cu valoare genetică ridicată, dar deficitare pe piața internă, în domenii precum legumicultura, creșterea efectivelor la rasele valoroase de ovine, taurine și bivoli, sectorul avicol, colectarea și comercializarea lânii, apicultură, pescuit și acvacultură, inclusiv prin stimularea cercetării-dezvoltării în domeniul agro-alimentar;

- ▲ Creșterea numărului de produse recunoscute la nivel european / atestate tradițional / atestate ca rețete consacrate;
- ▲ Susținerea și atragerea tinerilor fermieri;
- ▲ Creșterea numărului de fermieri activi, înregistrați în sistemul de agricultură ecologică și creșterea suprafeței agricole certificate ecologic;
- ▲ Creșterea numărului de grupuri aplicante/operatori economici înregistrați pe scheme de calitate naționale și europene;
- ▲ Promovarea bunelor practici agricole pentru prevenirea și combaterea poluării solului.

Ținte 2030:

- ▲ Eradicarea malnutriției și menținerea ratei obezității sub 10%, similar cu nivelul înregistrat în anul 2014;
- ▲ Finalizarea cadastrului agricol;
- ▲ Dublarea ponderii agriculturii în PIB-ul României, față de anul 2018;
- ▲ Menținerea și extinderea diversității genetice a semințelor, a plantelor cultivate și a animalelor de fermă și domestice și a speciilor sălbatice înrudite;
- ▲ Creșterea gradului de valorificare a producției agricole autohtone;
- ▲ Creșterea ponderii agriculturii ecologice în totalul producției agricole;
- ▲ Menținerea și rentabilizarea unor ocupații și metode tradiționale de valorificare a plantelor medicinale și a fructelor de pădure în zona montană;
- ▲ Menținerea tradițiilor locale prin creșterea numărului de produse cu caracteristici specifice în ceea ce privește originea geografică.

3. SĂNĂTATE ȘI BUNĂSTARE. Îmbunătățirea serviciilor și accesului la asistență medicală de calitate este esențială pentru funcționarea unei societăți durabile centrate pe pacient și prevenție. Trebuie asigurat un cadru adecvat pentru promovarea unui mod de viață sănătos și proactiv, favorizarea activităților sociale, prevenția și educația medicală. Abordarea sănătății și bunăstării populației trebuie să includă și abordarea bolilor psihice și a dizabilităților.

Obiective 2021-2027:

- ▲ Promovarea educației în sănătate, a prevenției și a unui mod de viață sănătos;
- ▲ Inițierea unui program național pentru susținerea serviciilor de îngrijire de lungă durată pentru persoanele vârstnice sau cu dizabilități;
- ▲ Modernizarea și reabilitarea infrastructurii sănătății publice la media standardelor UE, cu accent și pe zona rurală, inclusiv susținerea cercetării în medicină;
- ▲ Implementarea unui sistem transparent și fiabil de pătrundere și gestionare a

medicamentelor, dispozitivelor, aparaturii și tehnicii medicale pe piața din România, pentru creșterea accesului populației la tehnologii de diagnostic și tratament cât mai noi și performante.

Ținte 2030:

- ▲ Asigurarea accesului universal la servicii de informare, educare și consiliere pentru promovarea prevenției și adoptarea unui stil de viață fără riscuri;
- ▲ Digitalizarea completă a sistemului de sănătate și, implicit eliminarea documentelor și registrelor tipărite pe suport de hârtie, pentru a eficientiza și a facilita intervențiile medicale, pentru a asigura populației accesul rapid la servicii medicale de calitate, la tratamente și medicamente, dar și pentru monitorizarea eficientă a nevoilor;
- ▲ Reducerea prevalenței mortalității materne și infantile, a incidenței cancerului la sân sau de col uterin și a sarcinilor la adolescente, având ca obiectiv prioritar grupurile vulnerabile și defavorizate;
- ▲ Reducerea mortalității materne și mortalității neonatale, astfel încât să se situeze sub media UE;
- ▲ Creșterea acoperirii vaccinale până la nivelul minim recomandat de OMS pentru fiecare vaccin, prin dezvoltarea unei platforme comune de colaborare între autorități, medici, pacienți, organizații internaționale cu experiență în acest domeniu, ai companiilor în domeniu, precum și alți factori interesați;
- ▲ Promovarea conștientizării bolilor psihice, reducerea stigmatului și crearea unui mediu în care cetățenii afectați se simt acceptați și unde pot cere ajutor;
- ▲ Stoparea îmbolnăvirii de tuberculoză și combaterea hepatitei și a altor boli transmisibile;
- ▲ Reducerea cu o treime a mortalității premature cauzate de bolile netransmisibile prin prevenire și tratament și prin promovarea sănătății și bunăstării mintale;
- ▲ Reducerea mortalității cauzate de boli cronice;
- ▲ Reducerea consumului de substanțe nocive.

4. EDUCAȚIE DE CALITATE. Accesul și participarea la educație de calitate sunt esențiale pentru funcționarea adecvată a unei societăți durabile. Educația nu este doar un proces premergător intrării pe piața forței de muncă. Educația trebuie tratată ca un proces care pregătește generațiile tinere pentru provocările viitorului și se derulează pe tot parcursul vieții, încurajând inovația, meritocrația, gândirea critică constructivă, curiozitatea, conduita și emanciparea.

Obiective 2021-2027:

- ▲ Creșterea accesului la o educație incluzivă și de calitate, inclusiv prin îmbunătățirea confortului elevului și a curriculumului bazat pe competențe, implementarea pachetului social garantat, crearea cadrului normative pentru serviciile de educație timpurie;
- ▲ Promovarea culturii antreprenoriale și a deprinderilor necesare în tot sistemul de educație prin reînființarea și/sau modernizarea atelierelor școlare în învățământul profesional și tehnologic; organizarea de concursuri antreprenoriale bazate pe proiecte cu aplicare practică în și între unitățile de învățământ; încurajarea activităților de mentorat voluntar și a parteneriatelor cu mediul de afaceri pe plan local; extinderea societăților antreprenoriale studențești și încurajarea conlucrării acestora cu agenții economici pe bază de contract prin dezvoltarea de parteneriate între universități și reprezentanții mediului antreprenorial;
- ▲ Modernizarea infrastructurii în domeniul educației și formării profesionale conform standardelor UE pentru întregul ciclu educațional, de la educația timpurie antepreșcolară la studiile post-doctorale și învățarea pe tot parcursul vieții pentru dobândirea de cunoștințe și deprinderi relevante pe piața muncii și asigurarea egalității de șanse indiferent de statut social, sex, religie, etnie sau capacități psihomotorii, îmbunătățirea coeficienților din formula de finanțare astfel încât să sprijine mai mult școlile dezavantajate;
- ▲ Stabilirea cadrului normativ pentru desfășurarea programelor de formare continuă și stimularea participării la asemenea programe; înființarea centrelor comunitare de învățare permanentă de către autoritățile locale; cointeresarea companiilor în sprijinirea înrolării angajaților în asemenea programe;
- ▲ Susținerea procesului de învățământ prin programe educaționale extrașcolare și extra-curriculare care să asigure educația pentru sănătate, educația civică, cultural-artistică, științifică, ecologică și educația prin sport.

Ținte 2030:

- ▲ Reducerea ratei de părăsire timpurie a sistemului educațional;
- ▲ Învățământ axat pe competențe și centrat pe nevoile elevului, căruia să îi fie oferită o mai mare libertate în definirea priorităților de studiu, prin măsuri precum creșterea ponderii de materii opționale;
- ▲ Asigurarea faptului că toți elevii dobândesc cunoștințele și competențele necesare pentru promovarea dezvoltării durabile, inclusiv prin educația pentru dezvoltare durabilă și stiluri de viață durabile, drepturile omului, egalitatea de gen, promovarea

unei culturi a păcii și non-violenței, aprecierea diversității culturale și a contribuției culturii la dezvoltarea durabilă;

- ▲ Accentuarea rolului, în procesul educațional, al educației civice, a principiilor și noțiunilor despre o societate durabilă pașnică și incluzivă, egalitate de gen, despre valorile democrației și pluralismului, despre valorile multiculturalismului, prevenția discriminării și înțelegerea percepției „celuilalt”, despre importanța eradicării violenței cu accent pe fenomenul de violență în școli;
- ▲ Modernizarea sistemului de învățământ prin adaptarea metodelor de predare-învățare la folosirea tehnologiilor informaționale și creșterea calității actului educațional ;
- ▲ Organizarea învățământului profesional și tehnic în campusuri special amenajate și dotate; pregătirea personalului didactic bine calificat; elaborarea de curriculum potrivit cerințelor de pe piața muncii prin dezvoltarea de parteneriate, incluziv cu mediul de afaceri;
- ▲ Extinderea generalizată a facilităților pentru formarea și perfecționarea continuă pe tot parcursul vieții, sporirea considerabilă a participării la sistemele formale și nonformale de cunoaștere în vederea apropierii României de media performanțelor din statele membre ale UE;
- ▲ Extinderea rețelei de centre comunitare de învățare permanentă de către autoritățile locale; continuarea cointerесării companiilor în sprijinirea înrolării angajaților în asemenea programe;
- ▲ Creșterea substanțială a numărului de tineri și adulți care dețin competențe relevante, inclusiv competențe profesionale, care să faciliteze angajarea, crearea de locuri de muncă decente și antreprenoriatul;
- ▲ Creșterea nivelului de educație financiară a cetățenilor;
- ▲ Extinderea în educația formală universitară a dezvoltării durabile ca principii și specializare și accentuarea rolului cercetării interdisciplinare în dezvoltarea unei societăți durabile.

5. EGALITATEA DE GEN. Într-o societate dezvoltată, genul cu care se naște cineva nu trebuie să influențeze perspectivele, demnitatea și calitatea vieții persoanei. Populația României este alcătuită din peste 51% femei. Deși s-au înregistrat progrese în domeniul egalității de gen, persistă unele provocări legate de concepțiile populației în privința rolului femeii în societate și familie, participarea femeilor la luarea deciziilor, disparitatea salarială și violența împotriva femeilor.

Obiective 2021-2027:

- ▲ Organizarea de campanii de informare și sensibilizare privind partajarea echitabilă a responsabilităților în cadrul gospodăriei și familiei, îmbunătățirea serviciilor sociale relevante și concilierea obligațiilor profesionale cu viața personală și de familie având ca obiectiv creșterea implicării bărbaților în viața de familie și frecventarea cursurilor pentru tineri părinți;
- ▲ Reglementarea funcției de expert în egalitatea de șanse între femei și bărbați și a posibilității desemnării persoanelor cu aceste atribuții în toate instituțiile și autoritățile publice, precum și în companiile private cu peste 50 de angajați;
- ▲ Crearea unui sistem integrat de monitorizare și raportare privind cazurile de violență domestică;
- ▲ Includerea perspectivei de gen în programa școlară și în manuale;
- ▲ Organizarea unor campanii de informare și sensibilizare pentru combaterea stereotipurilor de gen în rândul tinerilor;
- ▲ Monitorizarea implementării dispozițiilor legale privind sănătatea sexuală și reproductivă și organizarea de campanii de informare pentru prevenirea și combaterea abuzurilor sexuale și respectarea drepturilor la nediscriminare și identitate.

Ținte 2030:

- ▲ Continuarea reducerii disparității salariale dintre sexe;
- ▲ Eliminarea tuturor formelor de violență împotriva femeilor și fetelor, în sferele publice și private, inclusiv a traficului, exploatării sexuale și a altor tipuri de exploatare;
- ▲ Asigurarea participării depline și eficiente a femeilor și a egalității de șanse la ocuparea posturilor de conducere la toate nivelurile de luare a deciziilor în viața politică, economică și publică.

6. APĂ CURATĂ ȘI SANITAȚIE. Pentru a prospera, ecosistemele planetei, societatea și economia au nevoie de apă proaspătă și curată, în cantități suficiente. De mai mulți ani, unul dintre elementele politicii UE este protecția sănătății cetățenilor săi prin accesul sigur la apă potabilă de calitate și sanitație.

Obiective 2021-2027:

- ▲ Promovarea și valorificarea durabilă a resurselor considerabile ale României de ape minerale (plate sau natural carbogazoase) pentru consum, precum și în scopuri terapeutice; folosirea mai activă a apelor geotermale atât în scopuri energetice, cât și pentru turismul de sănătate (spa);
- ▲ Monitorizarea strictă a calității apei potabile destinate consumului populației pentru

menținerea în parametrii bio-chimici acceptați;

- ▲ Asigurarea accesului la apă potabilă și la canalizare în zonele periferice ale orașelor și sprijinirea racordării unui număr sporit de gospodării la aceste rețele prin grija autorităților locale.

Ținte 2030:

- ▲ Creșterea substanțială a eficienței folosirii apei în activitățile industriale, comerciale și agricole; extinderea reutilizării raționale a apelor tratate și reciclate în perspectiva atingerii obiectivelor economiei circulare;
- ▲ Creșterea substanțială a eficienței de utilizare a apei în toate sectoarele și asigurarea unui proces durabil de captare și furnizare a apei potabile, pentru a face față deficitului de apă;
- ▲ Conectarea gospodăriilor populației din orașe, comune și sate compacte la rețeaua de apă potabilă și canalizare în proporție de cel puțin 90%;
- ▲ Creșterea accesului la apă potabilă pentru grupurile vulnerabile și marginalizate;
- ▲ Îmbunătățirea calității apei prin reducerea poluării, eliminarea depozitării deșeurilor și reducerea la minimum a produselor chimice și materialelor periculoase, reducând proporția apelor uzate netratate și sporind substanțial reciclarea și reutilizarea sigură;
- ▲ Realizarea accesului la condiții sanitare și de igienă adecvate și echitabile pentru toți, acordând o atenție specială celor în situații vulnerabile.

7. ENERGIE CURATĂ ȘI PREȚURI ACCESIBILE. Cererea de energie este în continuă creștere la nivel global și numai prin eficientizarea și promovarea energiei regenerabile se poate face față nevoilor actuale și ale generațiilor viitoare. Sectorul energetic contribuie în mod esențial la dezvoltarea României prin influența profundă asupra competitivității economiei, a calității vieții și a mediului.

Obiective 2021-2027:

- ▲ Revizuirea și completarea cadrului legal, inclusiv în privința legislației fiscale în domeniul petrolului și gazelor; monitorizarea contractelor negociate și asigurarea transparenței procedurilor; întărirea puterii de decizie și independenței autorităților de reglementare și control;
- ▲ Liberalizarea și extinderea pieței de energie și interconectarea sistemelor energetice la nivel național și regional în vederea realizării unei rețele complementare și interactive de servicii (contorizare și rețele inteligente) și reducerii costurilor suportate de consumator;
- ▲ Menținerea unui mix energetic optim prin valorificarea resurselor proprii, diversificarea

surselor de import și a destinațiilor de export, modernizarea și eficientizarea instalațiilor existente viabile, promovarea surselor regenerabile de energie și a tehnologiilor de conversie cu emisii reduse de carbon;

- ▲ Consolidarea politicii de eficiență energetică și protecția consumatorilor;
- ▲ Reducerea cu 19% a consumului intern de energie primară.

Ținte 2030:

- ▲ Extinderea rețelelor de transport și distribuție pentru energie electrică și gaze naturale în vederea asigurării accesului consumatorilor casnici, industriali și comerciali la surse sigure de energie la prețuri acceptabile;
- ▲ Asigurarea securității cibernetice a platformelor de monitorizare a rețelelor de producție, transport și distribuție a energiei electrice și gazelor naturale;
- ▲ Decuplarea creșterii economice de procesul de epuizare a resurselor și de degradare a mediului prin sporirea considerabilă a eficienței energetice (cu minimum 27% comparativ cu scenariul de status-quo) și folosirea extinsă a schemei EU ETS în condiții de piață previzibile și stabile;
- ▲ Creșterea ponderii surselor de energie regenerabilă și a combustibililor cu conținut scăzut de carbon în sectorul transporturilor (autovehicule electrice), inclusiv combustibili alternativi;
- ▲ Asigurarea unui cadru de reglementare stabil și transparent în domeniul eficienței energetice în vederea atragerii investițiilor;
- ▲ Susținerea strategică a ponderii energiei electrice în totalul consumului casnic, industrial și în transporturi prin stabilirea unor norme de performanță pentru instalații și aparatură.

8. MUNCĂ DECENTĂ ȘI CREȘTERE ECONOMICĂ. Dezvoltarea durabilă încurajează delimitarea creșterii economice de impactul negativ asupra mediului și asupra societății. Obiectivul urmărește creșterea economică durabilă și promovează munca și un trai decent pentru toți, indiferent de gen, locație geografică și descendență. Devine vitală implementarea principiului „nimeni nu rămâne în urmă”.

Obiective 2021-2027:

- ▲ Continuarea creării premiselor pentru aderarea la Zona Euro prin politici monetare prudente și măsuri de sprijinire a productivității și competitivității economiei românești;
- ▲ Sprijinirea activității întreprinderilor mici și mijlocii, a antreprenoriatului în rândul tinerilor prin încurajarea și susținerea financiară a start-up-urilor;

- ▲ Inițierea unor programe de formare profesională de bază cu finanțare UE în corelare cu cerințele pieței muncii, cu accent pe segmentele tinere sau social vulnerabile ale populației;
- ▲ Încurajarea încheierii de contracte de muncă cu orar flexibil și / sau telemuncă / teleworking (munca de la distanță); asigurarea de facilități și servicii de sprijin pentru îngrijirea copiilor și a membrilor de familie aflați în întreținere;
- ▲ Elaborarea și punerea în aplicare a unui program coerent pentru dezvoltarea turismului, inclusiv a agroturismului, generator de locuri de muncă și venituri considerabile, prin îmbunătățirea infrastructurii și căilor de acces la obiectivele turistice, profesionalizarea personalului și valorificarea înțeleaptă a tradițiilor culturale și specificului national;
- ▲ Valorificarea potențialului piețelor de capital și altor instrumente de finanțare, inclusiv a parteneriatelor public-privat.

Ținte 2030:

- ▲ Păstrarea în continuare a unui ritm al creșterii PIB superior față de media UE pentru a susține efortul de reducere a decalajelor în comparație cu țările europene avansate, paralel cu aplicarea principiilor dezvoltării durabile și îmbunătățirea constantă a nivelului de trai al populației;
- ▲ Promovarea unor politici orientate spre dezvoltare care susțin activitățile productive, crearea locurilor de muncă decente, antreprenoriatul prin startup, creativitatea și inovația, și care încurajează formalizarea și creșterea întreprinderilor micro, mici și mijlocii, inclusiv prin acces la servicii financiare;
- ▲ Atingerea unor niveluri mai ridicate ale productivității prin diversificare, modernizarea tehnologică și inovație, inclusiv prin accent pe sectoarele cu valoare adăugată sporită și utilizarea intensivă a forței de muncă;
- ▲ Realizarea unui turism competitiv pe termen lung, dezvoltarea agroturismului, ecoturismului, turismului rural, balnear și cultural și îmbunătățirea imaginii României ca destinație turistică;
- ▲ Consolidarea capacității instituțiilor financiare interne pentru a încuraja și a extinde accesul la servicii bancare, de asigurări și servicii financiare pentru toți.

9. INDUSTRIE, INOVAȚIE ȘI INFRASTRUCTURĂ. Evoluția societății a impus un mod de viață accelerat, în care pot fi competitive doar acele țări care încurajează inovația, pe lângă o infrastructură rezilientă și o industrie durabilă. Infrastructura modernă este susținută de inovație pentru o industrie eficientă și durabilă.

Obiective 2021-2027:

- ▲ Îmbunătățirea conectivității între localități și regiuni prin sporirea ponderii drumurilor județene și comunale modernizate la 61% în 2020 (în comparație cu 39,4% în 2016);
- ▲ Încurajarea și sprijinirea, în condiții de egalitate, a investițiilor străine directe ca și a eforturilor investiționale proprii ale capitalului autohton cu accent pe sectoarele de înaltă și medie tehnicitate, creatoare de valoare adăugată sporită și care înglobează realizările de ultimă oră ale cercetării și dezvoltării tehnologice moderne, inclusiv în domeniul industriei de apărare;
- ▲ Creșterea bugetului alocat cercetării cu aproximativ 30% anual, cu asigurarea unei distribuții bugetare echilibrate, destinate susținerii cercetării aplicative și inovării, a cercetării fundamentale și de frontieră, cu accent pe domeniile de specializare inteligentă / cu potențial de creștere;
- ▲ Dezvoltarea programelor sectoriale de finanțare a cercetării aplicative atât din bugetul de stat, cât și prin stimularea investițiilor private și prin dezvoltare de parteneriate în acest sector.

Ținte 2030:

- ▲ Modernizarea și dezvoltarea infrastructurii calitative, fiabile, durabile și puternice, inclusiv infrastructura regională și transfrontalieră, pentru a sprijini dezvoltarea economică și bunăstarea oamenilor, cu accent pe accesul larg și echitabil pentru toți;
- ▲ Îmbunătățirea siguranței rutiere;
- ▲ Reabilitarea industriilor pentru a deveni durabile, cu eficiență sporită în utilizarea resurselor și adoptare sporită a tehnologiilor și proceselor industriale curate și ecologice, toate țările luând măsuri în conformitate cu capacitățile respective ale acestora;
- ▲ Stimularea cu precădere a economiei digitale și investițiilor industriale care se situează în zona mai profitabilă a lanțului valoric, care fructifică și rezultatele eforturilor naționale de cercetare-dezvoltare-inovare și care se adresează unor piețe stabile și în creștere;
- ▲ Întărirea cercetării științifice, modernizarea capacităților tehnologice ale sectoarelor industriale; încurajarea inovațiilor și creșterea semnificativă a numărului de angajați în cercetare și dezvoltare și sporirea cheltuielilor publice și private pentru cercetare și dezvoltare;
- ▲ Promovarea industrializării incluzive și durabile și sporirea ratei de ocupare;
- ▲ Creșterea accesului întreprinderilor mici industriale și de altă natură la servicii

financiare, inclusiv la credite și integrarea acestora în lanțuri valorice și piețe externe.

10. INEGALITĂȚI REDUSE. Inegalitatea este un obstacol în procesul de dezvoltare al unei societăți durabile. Inegalitatea apare în diferite domenii cum ar fi problemele de gen, dificultățile în educație, aspectele financiare etc. Unele grupuri vulnerabile, cum ar fi femeile cu dizabilități sau cele de etnie romă, se confruntă cu discriminare intersecțională, prin care mai multe caracteristici ale grupului sunt supuse fenomenelor discriminatorii, acesta devenind astfel în mod particular dezavantajat. Acest obiectiv al reducerii inegalităților accentuează caracterul ideal și meritocratic al societății și, totodată, permite tuturor accesul la resurse.

Obiective 2021-2027:

- ▲ Reducerea polarizării sociale prin asigurarea creșterii constante, pe bază anuală, a veniturilor mici, alocațiilor pentru copii, tineri, vârstnici și persoane cu dizabilități, pensiilor, ajutoarelor sociale pentru alte grupuri vulnerabile sau defavorizate într-un quantum superior celui mediu pe economie;
- ▲ Sprijinirea dezvoltării activităților economice productive în mediul rural, pe lângă cele agricole, prin încurajarea antreprenoriatului, asigurarea accesului la internet pentru munca de la distanță, accesul sporit la serviciile de microfinanțare;
- ▲ Creșterea intermedierei financiare în mod durabil cu asigurarea stabilității și credibilității sectorului bancar;
- ▲ Promovarea fermă și monitorizarea permanentă a aplicării legislației existente în materie de incluziune socială pentru toate categoriile de cetățeni, inclusiv a persoanelor aparținând minorităților etnice sau de altă natură, în toate domeniile vieții politice, economice, sociale și culturale.

Ținte 2030:

- ▲ Adoptarea politicilor, în special fiscale, salariale și de protecție socială, în scopul reducerii progresive a inegalităților, respectiv a proporției grupurilor dezavantajate;
- ▲ Aproprierea României de nivelul mediei UE, corespunzător anului 2030, din punctul de vedere al indicatorilor dezvoltării durabile;
- ▲ Reducerea discriminării prin acordarea de sprijin organizațiilor neguvernamentale care activează în domeniul drepturilor omului.

11. ORAȘE ȘI COMUNITĂȚI DURABILE. În România, conform statisticilor Băncii Mondiale, ponderea populației urbane a crescut la 54,4% în 2014, de la 34% în 1960. Conform Eurostat, media UE era de 72,5% în 2014. Acest proces de urbanizare este într-o continuă creștere, obligând orașele să devină deschise tuturor, sigure, reziliente și durabile, pentru

a face față schimbărilor socio-economice și de mediu.

Obiective 2021-2027:

- ▲ Creșterea procentului de proprietăți cadastrate și înregistrate în toate localitățile la 80% pentru construcții și finalizarea înregistrării terenurilor agricole ce fac obiectul subvențiilor acordate de Agenția de Plăți și Intervenție pentru Agricultură, ca element de bază al planificării spațiale și amenajării teritoriului;
- ▲ Implementarea programelor existente și adoptarea de măsuri suplimentare pentru avertizarea timpurie, intervențiile de urgență și acțiunile ulterioare de reabilitare prin precizarea responsabilității tuturor factorilor cu atribuții în domeniu în caz de calamități naturale (seisme, inundații, alunecări de teren) sau accidente (deversări sau emisii nocive, incendii extinse etc);
- ▲ Pregătirea din vreme a unor planuri de contingență pentru prevenirea și limitarea efectelor previzibile ale schimbărilor climatice;
- ▲ Îmbunătățirea calității aerului;
- ▲ Creșterea capacității instituționale a autorităților cu responsabilități în domeniul calității aerului de adaptare la cerințele de respectare a obiectivelor de calitate a aerului;
- ▲ Valorificarea resurselor culturale specifice pe plan local prin protejarea patrimoniului cultural, identității culturale și îndeletnicirilor tradiționale (artizanale, artistice, culinare); încurajarea dezvoltării în continuare a Agroturismului;
- ▲ Promovarea unui set de măsuri teritoriale pentru zonele urbane în vederea dezvoltării acelor funcții și echipamente care pot asigura creșterea competitivității orașelor la nivel european și internațional.

Ținte 2030:

- ▲ Asigurarea accesului la condiții de locuire adecvate pentru toți cetățenii;
- ▲ Reducerea semnificativă a pierderilor economice provocate de inundații și alunecările de teren, îmbunătățirea răspunsului colectiv și întărirea capacității de adaptare și revenire la nivel funcțional în cel mai scurt timp după producerea evenimentului, reducerea impactului inundațiilor sau a poluărilor generate de inundații și ale alunecărilor de teren asupra ecosistemelor, inclusiv prin îmbunătățirea constantă a cadrului legislative;
- ▲ Asigurarea accesului la sisteme de transport sigure, la prețuri echitabile, accesibile și durabile pentru toți, în special prin extinderea rețelelor de transport public, acordând o atenție deosebită nevoilor celor aflați în situații vulnerabile, femei, copii, persoane

cu dizabilități și în etate;

- ▲ Elaborarea și punerea în aplicare a unui program general de planificare spațială și amenajare a teritoriului în corelare cu strategiile sectoriale la nivel național prin aplicarea conceptului de dezvoltare spațială policentrică și echilibrată, care să susțină coeziunea teritorială;
- ▲ Educarea și responsabilizarea populației pentru situații de risc seismic;
- ▲ Reducerea efectelor pe care poluarea atmosferică le are asupra sănătății umane și a mediului prin acordarea unei atenții deosebite calității aerului;
- ▲ Reducerea substanțială a numărului deceselor și bolilor provocate de produsele chimice periculoase de poluare și de contaminarea aerului, apei și a solului;
- ▲ Consolidarea eforturilor de protecție și salvagardare a patrimoniului cultural și natural, a elementelor de peisaj din mediul urban și rural;
- ▲ Implementarea prevederilor legale referitoare la producția, transportul, depozitarea, utilizarea și eliminarea produselor chimice, inclusiv a celor farmaceutice, care pot prezenta pericole pentru sănătatea oamenilor și animalelor și pentru integritatea mediului.

12. CONSUM ȘI PRODUCȚIE RESPONSABILĂ. Decuplarea creșterii economice de efectele negative asupra mediului necesită un nou model de consum și producție durabil. Dezvoltarea durabilă propune soluția unei producții mai eficiente, a unui management durabil al deșeurilor și activități în concordanță cu principiile protecției mediului. În termeni de consum, reciclarea este imperativă, acest lucru necesitând tranziția spre o economie circulară și conștientizarea cetățeanului de limitele planetei.

Obiective 2021-2027:

- ▲ Continuarea eforturilor pe plan național pentru ameliorarea productivității utilizării resurselor prin includerea unor ținte precise, riguros monitorizate, în toate strategiile sectoriale și de dezvoltare în profil teritorial în vederea alinierii la standardele europene și pregătirii trecerii la modelul economiei circulare;
- ▲ Tranziția de la modelul economic actual bazat pe producție și consum la economia circulară prin schimbarea mentalității prin educație, schimbarea comportamentului consumatorilor și prin dezvoltarea de mecanisme financiare pentru susținerea perioadei de tranziție;
- ▲ Reducerea risipei de alimente pe întregul traseu producție-transport procesare-comercializare-consum, de la recoltarea în fermă la eliminarea finală a deșeurilor;
- ▲ Popularizarea și promovarea unor modele de producție și consum durabile prin

campanii de informare pentru publicul larg și demersuri pentru extinderea acestor bune practici în programele educaționale școlare și extrașcolare;

- ▲ Încurajarea companiilor, în special a companiilor mari și transnaționale, să adopte practici durabile și să integreze informațiile privind durabilitatea în ciclul de raportare;
- ▲ Promovarea instrumentelor care conduc la îmbunătățirea performanțelor de mediu, prin campanii de informare și conștientizare privind avantajele obținerii etichetei UE ecologice pentru produse și servicii, precum și a obținerii înregistrării în EMAS de către organizațiile publice sau private;
- ▲ Finalizarea cadrului legislativ privind promovarea achizițiilor publice verzi;
- ▲ Ameliorarea procesului de urmărire statistico-economică și socială a modelelor de consum și de producție durabilă la nivel național, regional și local;
- ▲ Creșterea gradului de pregătire a societății pentru reutilizare și reciclare prin aplicarea ierarhiei de gestionare a deșeurilor;
- ▲ Introducerea unui cod al sustenabilității care permite o raportare complexă a atitudinii companiilor privind aplicarea principiilor dezvoltării durabile de raportare.

Ținte 2030:

- ▲ Trecerea etapizată la un nou model de dezvoltare bazat pe utilizarea rațională și responsabilă a resurselor cu introducerea unor elemente ale economiei circulare, elaborarea unei foi de parcurs;
- ▲ Înjumătățirea pe cap de locuitor a risipei de alimente la nivel de vânzare cu amănuntul și de consum și reducerea pierderilor de alimente de-a lungul lanțurilor de producție și de aprovizionare, inclusiv a pierderilor post-recoltare;
- ▲ Reciclarea în proporție de 55% a deșeurilor municipale până în 2025 și 60% până în 2030;
- ▲ Reciclarea în proporție de 65% a deșeurilor de ambalaje până în 2025 (materiale plastice 50%; lemn 25%; metale feroase 70%, aluminiu 50%, sticlă 70%, hârtie și carton 75%) și 70% până în 2030 (materiale plastic 55%; lemn 30%; metale feroase 80%, aluminiu 60%, sticlă 75%, hârtie și carton 85%);
- ▲ Colectarea separată a deșeurilor menajere periculoase până în 2022, a deșeurilor biologice până în 2023 și materialele textile până în 2025;
- ▲ Stabilirea de scheme obligatorii de răspundere extinsă a producătorilor pentru toate ambalajele până în 2024;
- ▲ Implementarea practicilor durabile de achiziții publice verzi, în conformitate cu prioritățile naționale și politicile europene.

13. ACȚIUNE CLIMATICĂ. Impactul schimbărilor climatice, inclusiv schimbarea tiparelor

climei, creșterea nivelului mării și a evenimentelor meteorologice extreme afectează România de astăzi. Dacă nu se iau în continuare măsuri de adaptare și diminuare a efectelor acestora, amenințările actuale, cum ar fi siguranța alimentară și deficitul de apă, pot lua amploare.

Obiective 2021-2027:

- ▲ Integrarea măsurilor de adaptare la schimbările climatice în strategiile și politicile de dezvoltare sectorială și armonizarea lor intersectorială;
- ▲ Conștientizarea iminenței schimbărilor climatice atât la nivelul politic al instituțiilor statului, cât și în rândul tuturor cetățenilor, indiferent de vârstă.

Ținte 2030:

- ▲ Consolidarea rezilienței și capacității de adaptare a României la riscurile legate de climă și dezastre naturale;
- ▲ Îmbunătățirea capacității de reacție rapidă la fenomene meteorologice extreme intempestive de mare intensitate;
- ▲ Îmbunătățirea educației, sensibilizării și capacității umane și instituționale privind atenuarea schimbărilor climatice, adaptarea, reducerea impactului și alerta timpurie;
- ▲ Intensificarea eforturilor României pentru a realiza tranziția la o economie „verde”, cu emisii reduse de dioxid de carbon, rezilientă la schimbările climatice și pentru
- ▲ Integrarea măsurilor de adaptare la schimbările climatice în sectoarele vulnerabile economice, sociale și de mediu, în conformitate cu politicile UE.

14. VIAȚA ACVATICĂ. Viața marină, clima, economia și bunăstarea socială depind de existența unor mări sănătoase. Schimbările climatice și concurența pentru resursele naturale adaugă presiuni suplimentare asupra mediului marin. Schimbarea climei și exploatarea nedurabilă a mediului acvatic constituie principalele amenințări pentru oceane și mări.

Obiective 2021-2027:

- ▲ Dezvoltarea colaborării internaționale cu statele dunărene pentru îmbunătățirea stării ecologice a apelor Dunării și reducerea impactului negativ al afluenților asupra ecosistemelor marine la vărsarea în Marea Neagră;
- ▲ Gestionarea durabilă a resurselor acvatice vii printr-o abordare ecosistemică a activităților de pescuit;
- ▲ Întărirea capacității României de combatere a pescuitului INN;
- ▲ Susținerea programelor de cercetare pentru protecția și conservarea ariilor protejate și a resurselor acvatice vii.

Ținte 2030:

- ▲ Prevenirea și reducerea semnificativă a poluării marine de toate tipurile, în special de la activitățile terestre, inclusiv poluarea cu deșeuri marine și poluarea cu nutrienți;
- ▲ Minimizarea și gestionarea impactului acidificării mediului apelor marine, inclusiv prin cooperare științifică sporită la toate nivelurile;
- ▲ Dezvoltarea responsabilă și sustenabilă a activităților de pescuit la speciile sălbatice și de acvacultură cu respectarea cotelor și metodelor stabilite prin lege și menținerea, în limite rezonabile, a viabilității îndeletnicirilor tradiționale în acest domeniu, inclusiv a pescuitului sportiv și de agrement;
- ▲ Atragerea celorlalte state riverane Mării Negre în actul de management durabil al resurselor acvatice vii.

15. VIAȚA TERESTRĂ. Societatea umană a creat o „amprentă” imensă pe Pământ, iar acest impact impune asumarea unei responsabilități sporite, un management responsabil și activități corelate în domeniul protecției mediului. Pădurile sunt fundamentale pentru viața pe planetă. Gestionarea durabilă a acestora are un rol esențial în abordarea provocărilor globale actuale, precum și în combaterea reducerii biodiversității, a degradării solurilor și a prevenirii schimbărilor climatice.

În plus, pădurile reprezintă un furnizor important al unei game largi de servicii ecosistemice care îmbunătățesc calitatea vieții, oferind numeroase avantaje pentru mediu, societate și economie, cum ar fi asigurarea securității alimentare, creșterea disponibilității apei și sporirea protecției așezărilor umane. România a intrat în UE cu un capital natural valoros, în unele cazuri, acesta având caracter de unicat. Această contribuție trebuie să fie recunoscută și apreciată ca atare, inclusiv sub raportul sustenabilității financiare a investițiilor necesare pentru conservarea resurselor și menținerea serviciilor oferite de ecosistemele naturale la standardele stabilite la nivelul ONU și UE.

Obiective 2021-2027:

- ▲ Păstrarea poziției României ca țară cu cea mai mare diversitate biogeografică din Europa atât prin integrarea în continuare a politicilor de mediu în toate strategiile naționale și sectoriale relevante, cât și prin îmbunătățirea infrastructurii de mediu, conform standardelor și practicilor UE și prevederilor convențiilor internaționale asumate de România;
- ▲ Refacerea și completarea băncilor de date genetice, în special pentru speciile

autohtone sau endemice, precum și sprijinirea activităților de cercetare științifică în acest domeniu;

- ▲ Asigurarea conservării, restabilirii și utilizării durabile a ecosistemelor de apă dulce terestre și interioare și a serviciilor acestora, în special păduri, zone umede, munți și terenuri aride, în conformitate cu obligațiile prevăzute de acordurile internaționale;
- ▲ Atragerea și cointeresarea comunităților locale și a organizațiilor neguvernamentale, inclusiv a asociațiilor de vânătoare și pescuit sportiv, în acțiunile de combatere eficientă a braconajului, precum și de conservare a habitatelor sensibile și a biodiversității; compensarea pierderilor de venit ale proprietarilor de păduri sau de terenuri agricole situate în ariile naturale protejate.

Ținte 2030:

- ▲ Dezvoltarea infrastructurii verzi și folosirea serviciilor oferite de ecosistemele naturale (în special în luncile Dunării, afluenților acesteia și în Deltă) prin gestionarea integrată a bazinelor hidrografice și zonelor umede;
- ▲ Conservarea și protejarea zonelor umede, între care se află și Rezervația Biosferei Delta Dunării, zonă umedă unicat în Europa, ca parte a patrimoniului natural european și mondial;
- ▲ Asigurarea conservării ecosistemelor montane, inclusiv a biodiversității acestora, în scopul de a spori capacitatea acestora de a oferi beneficii esențiale pentru dezvoltare durabilă;
- ▲ Susținerea instituțiilor și infrastructurilor de cercetare-dezvoltare de interes national și european pentru studierea, gestionarea, protejarea și conservarea diversității patrimoniului natural.

16. PACE, JUSTIȚIE ȘI INSTITUȚII EFICIENTE. Dezvoltarea durabilă este și o paradigmă de funcționare a unei societăți echitabile. Această abordare implică o societate pașnică în care beneficiile dezvoltării durabile promovează accesul la justiție pentru toți și crearea unor structuri legislative și instituționale eficiente, responsabile și incluzive la toate nivelurile. Dezvoltarea durabilă poate deveni o abordare funcțională doar dacă societatea va conștientiza și își va însuși această perspectivă ca pe o realitate firească.

Obiective 2021-2027:

- ▲ Aplicarea riguroasă a prevederilor legale existente privind combaterea și condamnarea oricăror acte de violență, abuz, exploatare, trafic de persoane sau discriminare de orice fel, îndeosebi în privința copiilor, femeilor sau persoanelor cu dizabilități, indiferent de rasă, religie, gen sau orientare sexuală;

- ▲ Reforma regimului de executare a pedepselor prin modernizarea instituțiilor de detenție, consolidarea sistemului de probațiune și aplicarea dispozițiilor legale privind reintegrarea socială a persoanelor față de care s-au dispus sancțiuni privative sau neprivative de libertate;
- ▲ Măsuri pentru identificarea unor posibilități de continuare a colaborării interinstituționale, în scopul facilitării reintegrării sociale a persoanelor care au fost sancționate penal;
- ▲ Redactarea și începerea implementării unei strategii naționale pentru încurajarea creșterii demografice;
- ▲ Asigurarea unui tratament corect și nediscriminatoriu pentru cetățenii români aflați temporar la muncă în străinătate prin intervenții oficiale de susținere a intereselor acestora pe lângă autoritățile statelor respective;
- ▲ Utilizarea extinsă a tehnicilor digitale avansate în elaborarea și modelarea integratoare a programelor și proiectelor de dezvoltare în vederea optimizării deciziilor privind stabilirea priorităților și alocarea rațională a resurselor financiare pe criterii de rentabilitate și competitivitate.

Ținte 2030:

- ▲ Administrarea justiției în condiții de imparțialitate și celeritate, în conformitate cu legile și procedurile stabilite, cu respectarea principiului prezumției de nevinovăție;
- ▲ Asigurarea și susținerea dialogului cu minoritățile naționale în vederea îmbunătățirii actului decizional, prin acces egal pentru toți cetățenii de a-și respecta și valorifica cultura, tradițiile, limba maternă și de a participa la viața economică, socială și politică și pentru combaterea preconcepțiilor, a prejudecăților și a discriminărilor în toate formele sale și promovarea dialogului interetnic, valorilor comune, diversității culturale și lingvistice;
- ▲ Reducerea semnificativă a tuturor formelor de violență și ratelor de deces conexe;
- ▲ Stoparea abuzului, exploatării, traficului și a tuturor formelor de violență și torturii copiilor;
- ▲ Reducerea semnificativă a fluxurilor ilicite financiare și de armament, consolidarea recuperării și returnării bunurilor furate și combaterea tuturor formelor de crimă organizată;
- ▲ Asigurarea procesului decizional receptiv, incluziv, participativ și reprezentativ la toate nivelurile;
- ▲ Dezvoltarea instituțiilor eficiente, responsabile și transparente la toate nivelurile;

- ▲ Profesionalizarea și perfecționarea activității tuturor instituțiilor administrației publice centrale și locale, mai ales a compartimentelor care intră în contact direct cu cetățenii, pentru prestarea unor servicii prompte și civilizate; extinderea și generalizarea serviciilor pe internet (on-line).

17. PARTENERIATE PENTRU REALIZAREA OBIECTIVELOR. România, ca membră a comunității internaționale și a familiei europene, își asumă responsabilitatea de a se implica în efortul comun pentru sprijinirea dezvoltării durabile. Problemele globale impun soluții globale, această abordare necesită și colaborare, respectiv finanțare publică (națională și internațională) pentru atingerea obiectivelor din Agenda 2030.

Obiective 2021-2027:

- ▲ Sprijinirea unor soluții realiste, favorabile țărilor în curs de dezvoltare în cadrul dezbaterilor interguvernamentale din cadrul UE, a ONU, precum și a instituțiilor sale specializate pe tema dezvoltării durabile;
- ▲ Încurajarea investițiilor și altor activități economice ale unor întreprinzători din România, precum și a proiectelor bazate pe voluntariat, în special la inițiativa tinerilor, care au ca obiect promovarea principiilor și practicilor dezvoltării sustenabile în țări mai puțin dezvoltate;
- ▲ Sprijinirea comunităților de români din străinătate prin asigurarea accesului la cursuri de limbă și cultură românească și dezvoltarea lectoratelor de limbă și literatură română în cadrul universităților din Europa și din lume.

Ținte 2030:

- ▲ Majorarea progresivă a cuantumului asistenței oficiale de dezvoltare acordate de România în cadrul programelor ODA, în funcție de capacitatea de susținere a economiei naționale, având ca obiectiv țintă atingerea cifrei de 0,33% din venitul național brut la nivelul anului 2030;
- ▲ Sporirea și diversificarea ajutorului oficial pentru dezvoltare pe măsura creșterii potențialului economic al României și încurajarea agenților economici români să investească, pe baze competitive, în economia țărilor mai puțin dezvoltate;
- ▲ Aderarea României la Zona Euro, la spațiul Schengen și la Organizația pentru Dezvoltare și Cooperare Economică;
- ▲ Susținerea angajamentelor internaționale și implicarea proactivă pe plan european și internațional.

Strategia de Dezvoltare Locală a Comunei Rus trebuie să asigure coerența atât cu strategiile regionale, naționale cât și cu cele europene.

Capitolul III

PROFILUL SOCIO - ECONOMIC AL COMUNEI RUS

3.1 CADRUL NATURAL

Comuna Rus este amplasată în partea de nord-est a județului Sălaj la 75 km de municipiul de reședință, Zalău și la o distanță de 60 km de Municipiul Baia Mare situat în extremitatea nord-estică a regiunii istorice Crișana și se învecinează astfel:

- ▶ în partea nordică cu comuna Ileanda;
- ▶ în partea estică cu comuna Gâlgău;
- ▶ în partea sudică, sud - estică cu comuna Șimișna;
- ▶ în partea vestică, nord - vestică cu comuna Lozna.

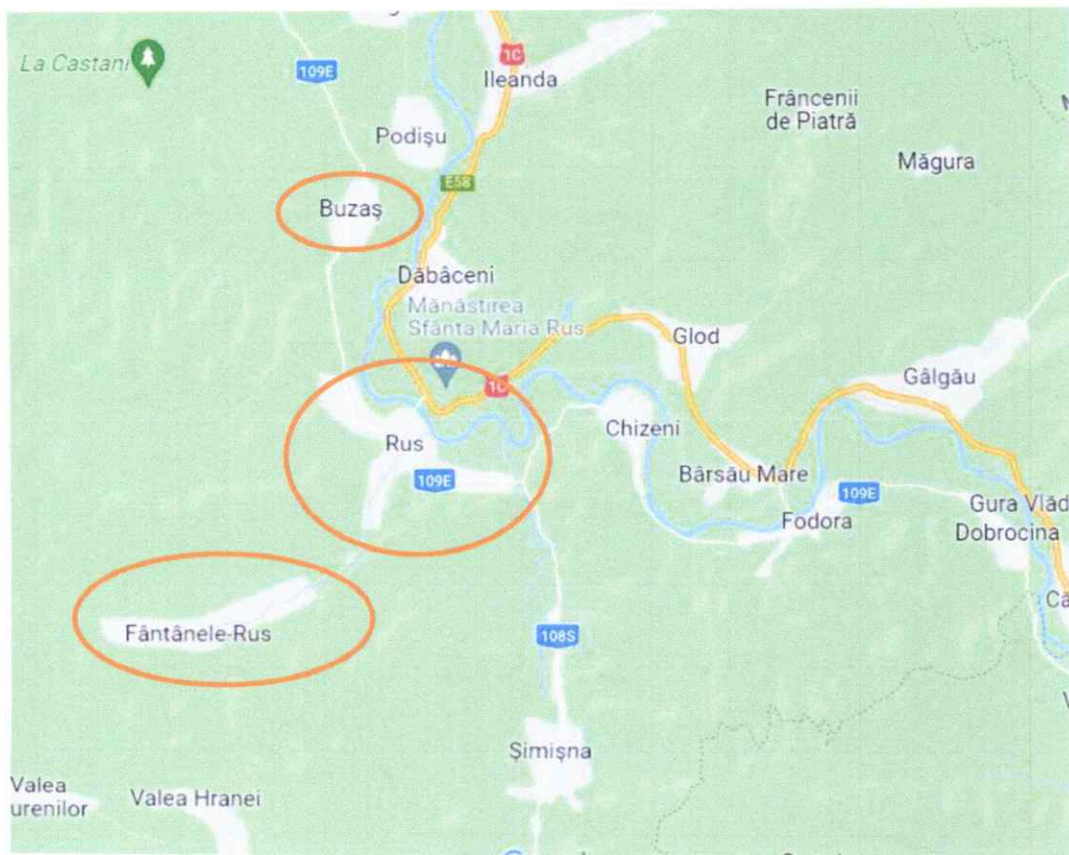
Principala cale de acces este drumul județean DJ 108 S care face legătura cu drumul european E58 și cu județele Maramureș și Cluj prin orașul Cehu Silvaniei (DN 1 H localitatea Crișeni - Cehu Silvaniei - județul Maramureș). Legătura între localitățile aparținătoare este asigurată de drumul comunal DC 35 și de drumurile județene DJ 109 și DJ 108S.

Comuna Rus are acces la o linie de cale ferată, cea mai apropiată haltă fiind în comuna învecinată Ileanda.

Comuna Rus este alcătuită din trei localități:

- Rus - reședință administrativă,
- Fântânele-Rus,
- Buzaș.

Suprafața administrativă a comunei este de 5.079 ha din care intravilan 210 ha și extravilan 4.787 ha.

3.1.1 Caracteristicile reliefului

Macrogeografic, teritoriul administrativ al Comunei Rus se încadrează în partea de nord a “Platformei Sălăjene” care, prin poziția și geneza ei, aparține dealurilor pericarpatiche vestice. Comuna Rus este așezată în așa numitul “șes” al Văii Someșului, relieful fiind destul de variat. Platforma Sălăjană este cea mai joasă (150-300 m altitudine medie) și cu cea mai redusă energie de relief (între 60-100 m) dintre toate subunitățile Podișului Someșan.

Hotarul comunei Rus se întinde pe o suprafață de aproximativ 21 km pătrați. Vatra actuală a comunei este situată în lunca și pe terasele Someșului, fiind brăzdată prin mijloc de Valea Iepii, care își are izvoarele în hotarul satului Fântânele, numit altă dată “lapa”, Valea Șimișnei și Valea Rinului care îl brăzdează lateral, fără a constitui limite de hotar cu satele vecine.

Relieful este variat, format din culoarul Someșului care desparte Dealurile Ciceului situate la nord, de Dealurile Șimișnei-Gârbou la sud.

Panta terenului este în funcție de poziția ocupată, astfel în zonele de luncă și terenul este plan, aproape orizontal, iar în zonele străzilor de pe versanți se prezintă în pantă, uneori foarte accentuată.

Prin poziție și geneză aparține dealurilor pericarpatiche din latura vestică a Carpaților. Din punct de vedere geomorfologic localitățile comunei Rus se situează în lunca văii Someșului. Literatura geografică oferă puține date despre această regiune și destul de disparate, neexistând un studiu de sinteză.

Microgeografic, teritoriul administrativ al Comunei Rus este situat pe malul stâng al Văii Someșului și se caracterizează prin:

- ▲ altitudini medii coborâte (în jur de 250 - 350 m);
- ▲ culmi domoale, teșite sau ușor ondulate, cu orientarea generală vest-est, dată de rețeaua hidrografică;
- ▲ pante din versanți, în general, prelungi, cu declivitate ce variază între 5 grade și 20 grade;
- ▲ formațiunile geologice dominante sunt marnele și argilele (friabile);
- ▲ Valea Someșului și-a creat o luncă largă cu caracter mlăștinos, cu o extensiune până la 500-600 m (folosință este fâneață);
- ▲ afluenții Someșului au generat, la trecerea lor prin formațiunile friabile, mici bazinete depresionare favorabile cantonării de vetre de așezări.

Lunca Someșului este bine dezvoltată și prezintă 9 terase etajate, pe mai multe nivele. Terasa de luncă se menține cu 3-4 metri deasupra nivelului actual al râului cu lățimi variabile între 100-1000 metri, oferind condiții bune pentru agricultură. Terasa a II-a și a III-a cu 8-12 metri, respectiv 18-22 metri deasupra Someșului, sunt prezente pe ambele părți ale râului. Agenții externi și-au pus amprenta asupra reliefului, îndeosebi în regiunile mai înalte construind fenomene carstice, cele mai reprezentative găsindu-se pe Dealul Runcului, aflat la ieșirea din Rus spre Buzaș. Peșterile de la Stânii Buzașului sunt două grote în lungime de 7-8 metri, adânci de 5 metri și înalte de 3-4 metri, legate între ele de un drum, care pare dăltuit în stâncă de mâna omului. Alte 4 sau 6 peșteri se află mai sus pe Pârâul Runcului. Toponimele precum "căldăruța lui Pintea" sau "Bumbul Podului" evocă numele haiducului Grigore Pintea cunoscut în popor ca Pintea Viteazul.

3.1.2 Hidrografie, hidrologie și condiții climatice

Din punct de vedere hidrografic, zona în care se află situată Comuna Rus împreună cu satele aparținătoare, face parte din bazinul hidrografic al Văii Someșului.

Resursele de apă subterană exploatabilă în bazinul hidrografic Someș - Tisa sunt estimate la aproximativ 10 m³ / secundă, din care 6,8 m³ /secundă în bazinele hidrografice ale Someșului, și Crasnei și 3,2 m³ /secundă în bazinul hidrografic Tisa.

Panta terenului este în funcție de poziția ocupată, astfel în zonele de luncă și terenul este plan, aproape orizontal, iar în zonele străzilor de pe versanți se prezintă în pantă, uneori foarte accentuată.

Cursul principal de apă pe teritoriul Comunei Rus este Someșul care primește afluenții Valea Iepii, Valea Rinului și Valea Șimișnei. Cel mai important afluent este Valea Șimișnei.

Râul Someșului este însoțit de lunci întinse de 50 - 250 m, în parte mlăștinoase și de versanți, dezvoltate relativ asimetric. Formațiunile fiind predominant monoclinale, versanții sunt asimetrici, versantul drept mai abrupt, afectat de ravene și torenți, iar malul stâng mai domol. Râul Someș este amenajat și regularizat parțial dar pericolul inundațiilor a rămas în continuare real.

În ceea ce privește apele subterane, acestea apare sub formă de pânză acviferă în depozitele aluvionare în lungul luncilor, găsindu-se la adâncimi variabile între 1 - 5 m sub cota terenului natural. Aceste diferențe se datorează neuniformității depozitelor din punct de vedere litologic, formate din alternanțe de roci permeabile și impermeabile.

În zona de versanți, configurația morfologică și litologică a versanților (lentile de nisip și praf, diaclazarea, sau depozitele groșiere din conurile de dejecție a torenților) permit infiltrarea și circulația apelor în teren, dar nu se formează o pânză freatică continuă, astfel nivelul apei în aceste zone este variabil, între 3 - 7 m sau lipsește.

Din punct de vedere chimic apa subterană prezintă agresivitate variabilă: carbonică, sulfatică sau acidă, de la agresivitate slabă până la foarte intensă. Acest fapt impune luarea unor măsuri pentru a preveni agresivitatea conform NE 012-99 (Cod de practica pentru executarea lucrarilor din beton si beton armat indicativ NE 012-99).

Condiții climatice

Prin poziția sa în teritoriu, Comuna Rus și localitățile componente sunt supuse influenței vestice de climă. Astfel, clima perimetrului se încadrează în sectorul cu climă continentală moderată, caracteristică regiunilor nord-vestice ale țării, fiind supusă,

predominant, unei circulații vestice. Regiunea beneficiază de un climat temperat continental cu veri călduroase, ierni friguroase, precipitații bogate, cu mici diferențe între zonele de munte, cele de câmpie și deluroase. Temperaturile medii anuale sunt cuprinse între 3,8 și 10,40 C. Repartiția precipitațiilor este inegală, cu cantități minime de circa 550 mm în zonele joase și maxime de 1.500 mm în zona montană. Persistența stratului de zăpadă însumează 85 zile în zonele joase și 170 zile în zona montană.

Principalele determinante ale climatului în teritoriul administrativ al Comunei Rus sunt următoarele:

- Regimul termic general: - temperatura medie anuală este cuprinsă între -8 și +9 grade C.
- Precipitațiile medii: - în jur de 700-800 mm.
- Vânturile dominante: - din vest, nord - vest.

Diversitatea vegetației este dată de întinsele suprafețe cu pădure de foioase, pășuni, fânețe naturale, vegetație de luncă precum și plantațiile de conifere. Fauna este specifică zonei pădurilor de foioase: căprioare, mistreți, iepuri, păsări cântătoare, pești în apele curgătoare și bălți. O bogăție însemnată o reprezintă varietatea ciupercilor, ce împânzesc covorul de frunze, în verile și toamnele ploioase.

Faptul că cea mai mare parte a precipitațiilor cade în perioada de primăvară, scurgerea de primăvară este predominantă: 40 - 45 % din scurgerea anuală, față de cea din timpul verii (20 %) și din timpul toamnei (5 -10 %).

Adâncimea de îngheț: adâncimea de îngheț, conform STAS 6054 - 77, în raza comunei Rus este de 80 cm.

3.1.3 Caracteristici geotehnice

Geomorfologic :

Geologic: roca de bază în zona Comunei Rus este reprezentată de sedimente argilo-marnoase de vârstă panoniană, peste care apar depozite aluvionare slab consolidate, cu lentile mârnoase (în zona industrială și lângă părau) și deluviale (în zone de versant) de vârstă cuaternară și sunt reprezentate prin argile prăfoase, prafuri și nisipuri, dispuse într-o stratificație destul de neuniformă.

Rețeaua hidrologică este variată, cu bogate pânze freatice, izvoare, numeroase pâraie care se varsă în Someș, cele mai importante pâraie sunt: Valea Șimișna, care limitează teritoriul comunei la est și Valea Iepii ce traversează satul Rus prin centru, pe cursul ei superior aflându-se satul Fântânele-Rus.

Apa subterană: apa subterană apare în zone joase, aproape de părau și rar în zonele de versant. În forajele în care s-a interceptat, nivelul pânzei de apă apare la adâncimi

variabile între $-1,50 \div 3,60$ m sub cota terenului. Apa subterană prezintă în general agresivitate carbonică și sulfatică de la foarte slabă la slabă.

Seismicitatea: conform STAS 11100/1-77, Rus apare în macrozona cu intensitate seismică de gradul 6. Conform normativului P100-92, zona Comunei Rus se găsește în zona seismică de calcul F, cu coeficientul de seismicitate $K_s = 0,08$ și perioada de colț $T_c = 0,7$.

Versanții din localitățile comunei Rus au structură și caracteristici litologice și morfologice diferite. În urma mișcărilor epirogenetice, suprafața inițială a complexului argilos - marnos, supraconsolidat a fost erodat prin sistemul hidrografic, ajungându-se la nivelul actual. Pe toată suprafața acestui relief s-a format un deluviu din alterarea în loc sau prin spălare pe versant, cu grosime mai mare în bază și mai subțire în partea superioară a versantului. Îngroșarea stratului alterat în partea inferioară a versantului se datorează mișcărilor de formare a reliefului, care duce la o acumulare a deluviului la partea inferioară a taluzelor. Aceste mișcări au un caracter lent și cu activități diferite în funcție de intensitatea eroziunii bazale.

Eroziunea a condus la o descărcare în regiunea văilor de până la 200 m. Astfel, în masa de argilă supraconsolidată, raportul dintre efortul vertical și cel orizontal a scăzut foarte mult, cel orizontal a rămas constant, în timp ce efortul vertical a scăzut la valori foarte mici, deci starea de eforturi în masiv este caracterizată printr-un efort deviator foarte mare. Aproape de suprafața terenului efortul deviator depășește rezistența la forfecare și se produc fenomene de curgere lentă.

Relații în teritoriu

Datorită poziției sale teritoriul administrativ al Comunei Rus nu prezintă dificultăți de intercorelare administrativă cu localitățile din teritoriul înconjurător. În prezent Comuna Rus îndeplinește rolul de localitate polarizatoare, cu funcțiuni administrative, social-culturale, comerciale și productive, atât pentru localitățile componente, cât și pentru comunele cu care se învecinează. Datorită poziționării, Comuna Rus împreună cu Comunele Băbeni, Lozna, Ileanda, Zalha, Gâlgău, Poiana Blenchii, Vad, Câțcău s-au asociat formând Asociația de Dezvoltare Intercomunitară Valea Someșului cu scopul de a dezvolta microregiunea precum și de a atrage finanțări pentru infrastructura de drumuri, alimentare cu apă, canalizare, gaz etc.

3.1.4 Resursele naturale

Repartiția terenurilor în Comuna Rus este influențată de caracteristicile reliefului, caracteristicile climatice și specificul zonei.

Astfel, terenurile agricole sunt întâlnite pe o suprafață de 2178,43 ha,

- suprafețe arabile 1116.27 ha,
- pășuni: 448.82 ha,
- fânețe 555.91 ha
- vii: 0.58 ha
- livezi de pomi: 7.47 ha
- gradini familiale: 49.38 ha

Suprafața pădurilor și terenurilor cu vegetație forestieră ocupă 2054 ha, iar suprafața de ape și bălți ocupă 164 ha.

Cea mai mare pondere din terenul agricol este reprezentat de suprafețele arabile reprezentând 51,24% din terenurile agricole urmate de suprafața de pășuni și fanete, circa 46.12% din suprafața comunei, ceea ce reflectă posibilitatea dezvoltării unor avantaje competitive importante ale suprafeței comunei în ceea ce privește creșterea animalelor. Cea mai mare parte din suprafața agricolă este cultivată cu porumb, grâu/triticeale și cartofi.

Datorită Văii Someșului există o suprafață importantă de terenuri degradate, inundabile și neproductive.

3.1.5. Riscuri naturale

Principalele riscuri naturale sunt următoarele:

- a) Riscuri generate de deșertificare;
- b) Riscuri generate de inundații;

Insuficienta amenajare a malurilor cu lucrări hidrotehnice de protecție și regularizare este principalul factor care sporește riscul producerii de inundații. Pe teritoriul administrativ al Comunei Rus se semnalează zone cu risc de producere a inundațiilor în special de-a lungul cursurilor Văii Someșului.

- c) Incendii de pădure, pajiști comunale;
- d) Alunecări de teren.

3.2 POPULAȚIA

3.2.1 Populația stabilă pe sexe și grupe de vârstă

Conform datelor din Fișa localității pentru anul 2021¹ populația stabilă pe sexe era următoarea

Total	Bărbați	Femei
980	469	511

¹ Direcția Județeană de Statistică Sălaj - Fișa localității Rus 2021

Structura pe grupe de vârstă era următoarea:

Grupă de vârstă	Total	Bărbați	Femei
0 - 4 ani	26	11	15
5 - 9 ani	50	31	19
10 - 14 ani	33	16	17
15 - 19 ani	55	30	25
20 - 24 ani	55	37	18
25 - 29 ani	54	28	26
30 - 34 ani	47	25	22
35 - 39 ani	50	21	29
40 - 44 ani	80	47	33
45 - 49 ani	96	49	47
50 - 54 ani	77	38	39
55 - 59 ani	39	25	14
60 - 64 ani	49	16	33
65 - 69 ani	68	32	36
70 - 74 ani	69	23	46
75 - 79 ani	52	16	36
80 - 84 ani	41	17	24
85 ani și peste	39	7	32

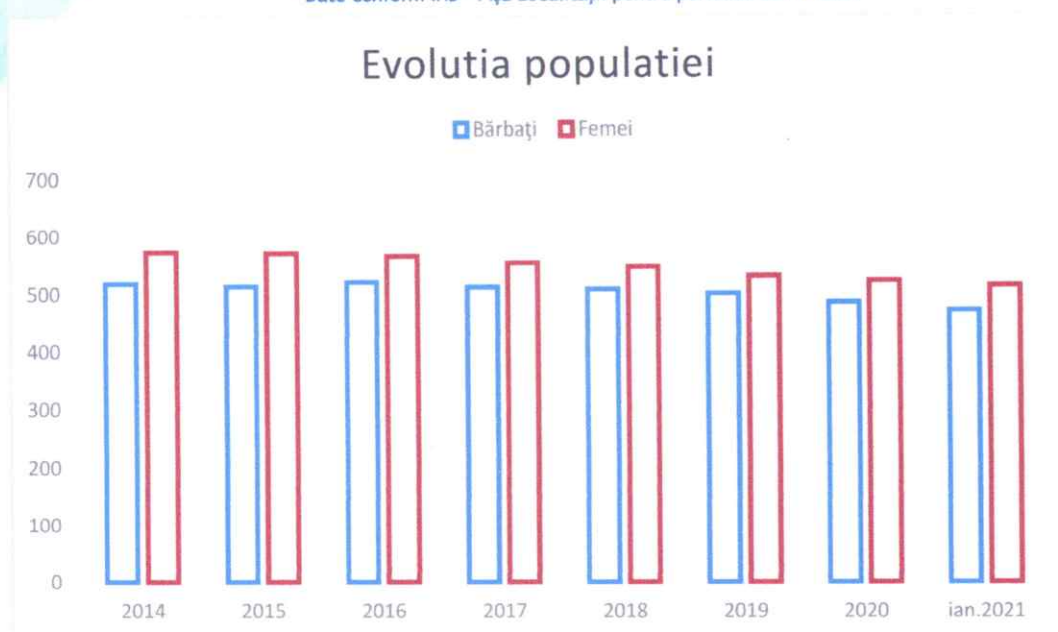
Conform Legii 351/2001 privind aprobarea Secțiunii a IV - a PATN, localitatea Rus este localitate rurală de RANGUL al IV - lea iar satele aparținătoare acesteia sunt de rang V.

Populația Comunei Rus reprezintă un procent de 0,45% din totalul populației Județului Sălaj iar densitatea populației este de 16,33 locuitori/km², situându-se sub media pe județ (58,1 locuitori/km²).

Din datele statistice furnizate de Institutul Național de Statistică - Direcția Județeană Sălaj, populația Comunei Rus a cunoscut în ultimii ani un trend descrescător, caracteristic celor mai multe așezări din România.

Populația	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020	ian.2021
Bărbați	518	513	520	511	507	499	484	469
Femei	572	570	565	552	545	529	520	511
Total	1090	1083	1085	1063	1052	1028	1004	980

*Date conform INS - Fișa Localității pentru perioada 2014 - 2021

După structura pe sexe, Comuna Rus împreună cu localitățile componente, cu un procent de 47,86 % populație masculină și 52,14 % populație feminină, se înscrie în tendința manifestată la nivelul județului Sălaj, cu populația feminină peste 50%.

În ceea ce privește evoluția populației pe grupe de vârstă considerăm relevantă evoluția pe trei categorii de bază: copii cu vârsta între 0 - 18 ani, tineri și adulți cu vârsta între 25 și 65 ani și vârstnici cu vârsta peste 65 ani.

- a) Copii între 0- 19 ani. Numărul copiilor a înregistrat o scădere continuă. Populația cu vârsta între 0 - 19 ani a înregistrat cu scădere de 16,75% de la 197 în anul 2014 până la 164 în anul 2021.

*Date conform INS - Fișa Localității pentru perioada 2014 - 2021

- b) Populația cu vârsta între 25 - 65 ani. În perioada studiată se observă o descreștere semnificativă a populației cu vârsta cuprinsă între 25 și 65 de ani, aceasta reprezentând practic populația activă. Aceasta înregistrat o descreștere cu 9.4% de la 540 persoane în 2014 la 489 persoane în 2021.

*Date conform INS - Fișa Localității pentru perioada 2014 - 2021

- c) Populația de peste 65 ani. Și această categorie de vârstă a înregistrat o scădere cu 16,75 % în anul 2021 (268 persoane) față de anul 2014 (289 persoane).

*Date conform INS - Fișa Localității pentru perioada 2014 - 2021

3.2.2 Populația stabilă după etnii

Conform Recensământului Populației și a Locuințelor din 2011, populația stabilă după etnii a Comunei Rus avea următoarea structură:

Etnia	Total	Procent
Români	1025	95,79%
Romi	12	1,12%

Etnie nedeclarată	33	3,09%
Total	1070	100,00%

3.2.3 Populația pe religii

Conform Recensământului Populației și a Locuințelor din 2011, populația stabilă după religie are următoarea structură:

Religia	Persoane	%
Ortodoxă	963	90,00%
Reformată	3	0,28%
Penticostală	37	3,46%
Greco-catolică	15	1,40%
Baptistă	19	1,78%
Informație nedisponibilă	33	3,08%
Total	1070	100.0%

Se remarcă faptul că procentul cel mai mare îl înregistrează populația de religie ortodoxă cu un procent de 90,00%, peste media înregistrată la nivelul județului Sălaj care este de 61,51% .

3.2.4 Structura populației de peste 10 ani după nivelul de instruire

Populația stabilă de 10 ani și peste după nivelul de educație conform Recensământului Populației și al locuințelor din 2011 are următoarea structură.

Nivel de educație	Total
Nivel superior total din care	51
- Universitar de licență	47
Postliceal și de maiștri	18
Liceal	186
Profesional și de ucenici	117
Inferior (gimnazial)	335
Primar	193
Fără școală absolvită	76
Analfabete	32
Total	1008

Din datele prezentate mai sus se remarcă ponderea cea mai mare a populației cu instruire elementară (primară și gimnazială), această categorie fiind urmată de cea cu studii liceale și profesionale, complementare sau de ucenici. Ponderi reduse dețin persoanele cu studii superioare și cele cu studii postliceale și de maiștri.

Astfel, doar 5,09% din populația Comunei Rus avea, la data efectuării recensământului, studii superioare (sub procentul înregistrat la nivelul Județului Sălaj de 10,78%) iar cel mai mare procent îl avea populația cu studii gimnaziale 33,23% peste procentul înregistrat la nivelul Județului Sălaj de 29,24%.

De remarcat este faptul că 3,17% din populația stabilă de peste 10 ani este analfabetă, peste procentul de 1.83% înregistrat la nivelul Județului Sălaj.

3.2.5 Migrația populației și schimbarea reședinței

Din datele disponibile pe Tempo Online, situația emigranților cu schimbarea domiciliului permanent (emigranți definitivi) rezultă că în anul 2021 Un număr de 8 persoane au părăsit definitiv Comuna Rus prin emigrare în afara țării și un număr de 18 persoane și-au stabilit domiciliul în comuna Rus.

3.3 INFRASTRUCTURA

3.3.1 Infrastructura de comunicații și transport

Conform inventarului domeniului public al Comunei Rus, situația privind rețeaua de drumuri aflată în inventarul acesteia este următoarea:

Drumuri după categorii

Denumire	Lungime (m)
Drumuri comunale	4.000
Drumuri vicinale - intravilan	10.280
Drumuri vicinale - extravilan	34.120
Total drumuri comunale + drumuri vicinale	48.400

Drumuri vicinale Intravilan si extravilan

Denumire	Intravilan Lungime (m)	Extravilan Lungime (m)
Rus	18.010	7.120
Buzaș	6.710	1.280
Fântânele - Rus	9.400	1.880
	34.120	10.280

Denumire	Buc.
Poduri/podețe și pasarelă	20

Rus	11
Buzaș	3
Fântânele - Rus	6

Comuna Rus este străbătută de drumul județean DJ109.

Din concluziile aplicării chestionarului de evaluare a nevoilor și a priorităților de dezvoltare rezultă faptul că starea actuală a drumurilor, străzilor și trotuarelor existente satisface în mare parte nevoile actuale ale comunității.

Traficul staționar

În prezent în comună nu sunt amenajate locuri de parcare.

În comuna Rus este amenajat un parc. Parcul necesită lucrări de amenajare specifice și dotare cu bănci, coșuri de gunoi, loc de joacă, corpuri de iluminat etc.

Este de menționat că pe teritoriul Comunei Rus nu există cale ferată, cel mai apropiat punct de acces pentru acest tip de comunicație este Localitatea Ileanda aflată la o distanță de 6 km.

Transportul în comun ce face legătura între Comuna Rus și împrejurimile sale se face cu mijloace de transport private, pe rutele: Rus - Zalău, Rus - Baia Mare. Transportul în comun de persoane este asigurat de mai mulți operatori privați FANY SRL; CENTOTRANS SRL cu mijloace de tip autocar, autobuz, microbuz. Pe teritoriul Comunei sunt amenajate 3 stații de autobuz.

Transportul în comun pe rutele Rus și localitățile aparținătoare se realizează cu mijloace de transport private de capacitate mică (microbuze de 16-18 locuri).

Comuna Rus este amplasată la o distanță de 60 km de Aeroportul din Baia Mare (aproximativ 55 minute pentru deplasarea cu mașina) și la o distanță de 83 km de Aeroportul Internațional Cluj-Napoca (aproximativ 1 oră și 15 minute pentru deplasarea cu mașina). Singurele mijloace de transport disponibile către cele două aeroporturi sunt cele private.

3.3.2 Rețeaua de alimentare cu apă și canalizare

Conform informațiilor colectate din inventarul domeniului public la nivelul Comunei Rus alimentarea cu apă potabilă a locuitorilor și a animalelor din gospodării se face printr-o rețea de captare și distribuție apă realizată în cadrul unui proiect integrat finanțat prin Programul Național de Dezvoltare Rurală în perioada 2008 - 2013 compusă din

- ▲ 12 km rețea de alimentare cu apă-aducțiune
- ▲ 51,9 km rețea de distribuție apă

Capacitatea instalațiilor de producere a apei potabile: 311 mc/zi

Pe teritoriul Comunei Rus există o rețea de canalizare gravitațională cu lungimea totală - ml

Atât sistemul de alimentare cu apă cât și cel de canalizare se află în gestionarea Companiei de Apă Someș.

Evacuarea apelor pluviale se face prin canalizare și prin rigole, respectiv prin intermediul șanțurilor străzilor periferice.

3.3.3 Alimentarea cu gaze naturale și energie termică

La momentul elaborării strategiei, pe teritoriul Comunei Rus nu există rețea de distribuție a gazelor.

În ceea ce privește energia termică pe teritoriul Comunei nu există rețea de distribuție a energiei termice.

În prezent, în Comuna Rus pentru alimentarea cu căldură și prepararea apei calde, se utilizează:

- sobe având drept combustibil lemnul, deșeurile vegetale și cărbunele;
- centrale termice alimentate cu combustibil solid sau cu biomasă.

Pentru prepararea hranei, se utilizează buteliile de aragaz sau rezervoare GPL și biomasă (lemn și deșeuri vegetale).

Majoritatea caselor din Comuna Rus folosesc pentru încălzire combustibil solid (lemn, cărbuni) ceea ce duce la poluarea mediului, riscuri pentru siguranța oamenilor și un confort termic redus.

Majoritatea locuințelor vechi sunt din materiale ineficiente energetic, nereabilitate termic, populația suportând costuri ridicate pentru asigurarea încălzirii în condițiile unui confort redus al locuirii.

3.3.4 Alimentarea cu energie electrică

Atât Comuna Rus cât și localitățile aparținătoare au acces la alimentarea cu energie electrică.

Rețeaua de distribuție a energiei electrice din Comuna Rus este în gestiunea ELECTRICA TRANSILVANIA NORD S.A. și are o lungime de ... km.

Rețeaua de iluminat public are o lungime de ... km, este în stare bună de funcționare și a fost într-un proces de reabilitare și modernizare fiind înlocuite lămpile vechi cu unele noi cu consum de energie mai mic.

Comuna Rus primește energie electrică necesară din Sistemul energetic Național prin intermediul stației de transformare destinată atât consumatorilor industriali, cât și tuturor celorlalți (casnic, terțiar, unități social culturale, iluminat public, etc).

Rețeaua de iluminat public este separată de cea a consumatorilor casnici.

Rețeaua electrică aeriană se întâlnește în zonele nesistematizate ale Comunei, fiind pozată pe stâlpi de beton. Pe aceeași rețea sunt instalate atât circuitele pentru alimentarea consumatorilor casnici, cât și cele pentru iluminatul public.

Gradul de încărcare al posturilor este de 70-80%.

Iluminatul public este realizat cu lămpi.

Localitățile arondate (alimentate din stația Rus) sunt deservite de rețele de joasă tensiune de tip aerian, pozate pe stâlpi de beton.

3.3.5 Managementul deșeurilor

Surse de poluare din Comuna Rus sunt:

- gospodării ale populației, ca sursă generatoare de deșeuri menajere, emise de noxe de la sistemele de încălzire ale locuințelor (emisii de oxizi de azot, oxizi de sulf, oxizi de carbon) în strânsă legătură cu natura combustibililor, înălțimea coșurilor și nivelul de concentrare pe unitatea de suprafață;
- traficul rutier care generează emisii de gaze de eșapament de la autovehiculele aflate în trafic. Noxele emise (oxizi de sulf și azot, acroleina, plumb și metale grele, compuși organici volatili) sunt determinate cantitativ de nivelul valoric de trafic înregistrat, tipul motoarelor și distanța față de arterele rutiere;
- agenții economici;
- latrinele de tip uscat și puțurile absorbante din gospodării pot afecta pânza freatică;
- pe lângă gospodării sunt amplasate depozite de gunoi provenit din activitatea zootehnică, fără a respecta reglementările în domeniu pentru evitarea poluării solului și a apei freatice, în condițiile în care alimentarea cu apă se face exclusiv din puțuri și izvoare;
- existența unor zone neautorizate de depozitare a deșeurilor menajere (pe văi, la marginea intravilanelor etc.);

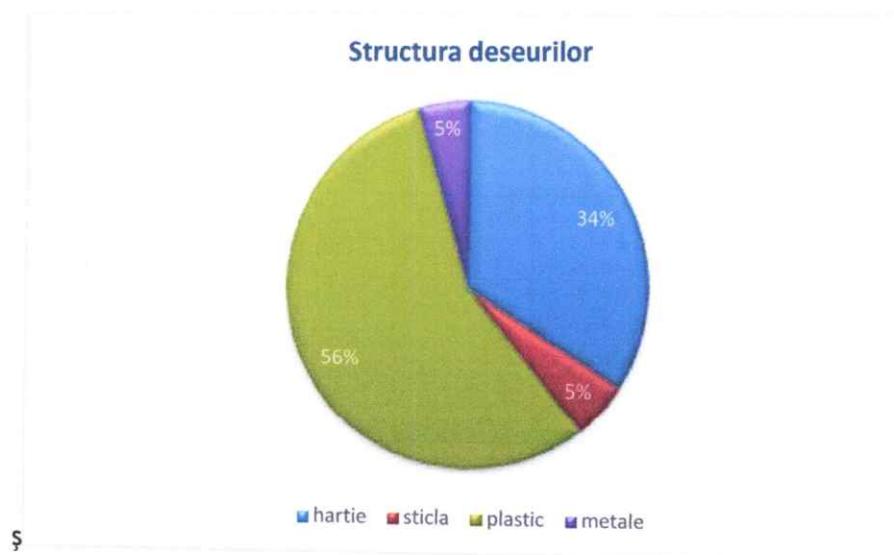
Serviciul de colectare, transportare și depozitare a rezidurilor menajere de la populație și agenții economici din Comuna Rus este asigurat de Brantner Environment S.R.L. deșeurile fiind transportate la Centrul de management integrat al deșeurilor (CMID) Rus.

Din datele statistice existente situația privind cantitățile de deșeuri generate este următoarea:

Categorii de deșeuri	Kg.
Deșeuri menajere de la populație, în amestec	149.000
Deșeuri menajere și asimilabile din unitățile economice, comerț, instituții, unități sanitare, în amestec	19.400
Deșeuri menajere și asimilabile colectate separat (cu excepția deșeurilor din construcții și demolări) - Total	6.310
Deșeuri menajere și asimilabile colectate separat (cu excepția deșeurilor din construcții și demolări) - Hârtie, carton	2.600
Deșeuri menajere și asimilabile colectate separat (cu excepția deșeurilor din construcții și demolări) - Sticlă	250
Deșeuri menajere și asimilabile colectate separat (cu excepția deșeurilor din construcții și demolări) - Plastic	2.990
Deșeuri menajere și asimilabile colectate separat (cu excepția deșeurilor din construcții și demolări) - Metale	470

Așa cum rezultă și din tabelul de mai sus, un procent de 90% din deșeurile menajere provin de la populație și 4.5% provin de la agenții economici și instituțiile publice.

În ceea ce privește structura deșeurilor se observă faptul că peste 56% din deșeurile menajere sunt de tip plastic și un procent de 34% sunt deșeuri de hârtie și carton. Doar un procent de 5% din deșeuri sunt de sticlă respectiv 5 % sunt deșeuri metalice.

*Date conform INS - Fișa Localității pentru anul 2019

Analiza factorilor definitorii ai calității mediului, respectiv calitatea aerului, apei și a solului, impactul activităților umane asupra cadrului natural, incidența fenomenelor naturale distructive (inundații, alunecări de teren, incendii, seisme etc), evidențiază un nivel bun al

calității mediului, esențial desfășurării propice a activității socio - economice.

În urma analizelor efectuate asupra calității apei potabile reiese că aceasta este sanogenă. Calitatea apelor subterane poate fi alterată în locurile în care nu există rețea de canalizare în comună și folosirii în gospodăria a foselor impropriu realizate.

3.3.6 Asistența socială și infrastructură aferentă

Din aferente anului 2021 de la bugetul local s-au cheltuit următoarele sume pentru asigurări și asistență socială cuprinzând

- asistența persoanelor varstnice
- asistența persoanelor cu voli și invalidități
- Ajutoare pentru locuințe
- Prevenirea excluziunii sociale
- Alte cheltuieli sociale

Cheltuieli finantate de la bugetul local pentru asistenta sociala - Asigurari si asistenta sociala - Total lei	671.951 lei
---	-------------

3.3.7 Sănătatea și serviciile medicale

În prezent, în Rus nu există nicio unitate medicală care să asigure servicii medicale complete pentru populația din zonă, cu toate acestea pentru afecțiunile cu grad scăzut de complexitate, cetățenii comunei pot accesa serviciile medicale din cadrul următoarelor unități:

Nr. crt.	Denumire	Nr. unități
1.	Cabinet medical de familie - dispensar	1
2.	Farmacie	1

Aceste unități sunt deservite de un număr total de 1 medic de familie, 2 farmacisti și 1 cadru medical cu studii medii.

Cheltuieli finantate de la bugetul local pentru sanatate se ridică la aproximative 65.000 lei anual

3.3.8 Infrastructura de învățământ

Conform datelor statistice furnizate de INS Sălaj, în Comuna Rus există 3 unități din care este funcțională doar una singură. Structura acesteia pe niveluri educaționale este următoarea:

- Preșcolar - 1

- Primar și gimnazial - 1

În anul 2021, populația școlară, pe niveluri de educație este următoarea:

Total - 95 elevi, din care:

- ▲ Înscriși la grădiniță - 27
- ▲ Înscriși în învățământul preuniversitar - 68, din care:
- ▲ Primar - 39
- ▲ Gimnazial - 29

Unitățile de învățământ sunt deservite de un număr de 12 cadre didactice și personal auxiliar din care:

- ▲ În învățământ preșcolar - 2
- ▲ În învățământ primar și gimnazial - 10

Unitățile școlare dispun de un număr total de 9 săli de clasă din care:

- ▲ În învățământ preșcolar - 3
- ▲ În învățământ primar și gimnazial - 6

La aceste spații se adaugă două laboratoare școlare dotate cu un număr de 16 calculatoare dar care sunt uzate moral.

Infrastructura școlară dispune de un teren de sport și o sală de gimnastică..

3.3.9 Infrastructură culturală, culte și agrement

În comuna Rus există cămine culturale în toate cele trei sate. În incinta lor se realizează activități cultural - artistice și întâlniri cu diferite ocazii: întâlniri pe teme religioase, lansări de carte, expoziții de pictură și carte, ateliere de pictură, cursuri de reconversie profesională.

De asemenea, există o bibliotecă publică cuprinzând un fond de peste 12.000 volume de carte atât în format fizic cât și în format electronic. Biblioteca Publică Rus își desfășoară activitatea în incinta Căminului Cultural și este dotată cu aparatură IT performantă având un număr de peste 60 cititori activi.

Cheltuielile anuale finanțate de la bugetul local pentru cultură, recreere și religie sunt în medie de 95.000 lei.

Principalele lăcașuri de cult din comuna Rus:

- Mănăstirea "Sfânta Maria" - Construită imediat după revoluția din 1989, Mănăstirea Sfânta Maria din Rus este astăzi un loc de pelerinaj unde vin pentru rugăciune mii de oameni. Amplasată pe vatra vechiului sat numit Răfeni, așezământul domină peisajul prin aerul impozant și arhitectura simplă. Situată deasupra localității pe un platou mărginit

de dealuri împădurite, mănăstirea poate fi zărită din orice loc al satului, mai ales în zilele cu soare, când albul turelor este așezat într-o cromatică elegantă pe dealul din spate, indiferent de anotimp.

□ Biserica ortodoxă "Sfinții Arhangheli Mihail și Gavril"- Construită între anii 1892-1894 pe vremea preotului Aurel BILȚIU și sfințită în anul 1894. De-a lungul anilor biserica cunoaște mai multe transformări. A fost renovată între anii 1981-1989, cu zugrăveală exterioară în terasit. În aceiași ani a fost ridicat și pridvorul din fața ușii de intrare, iar în fața pridvorului au fost ridicate două troițe. Gardul de împrejmuire din fața bisericii a fost terminat înaintea primului război mondial, (1910-1913) fiind gros de 1 metru, și construit din piatră pe toată lungimea de aproximativ 30 de metri. După mai bine de un secol de la înălțare, biserica vede prima pictură începând cu anul 2008. Până la această dată pereții au fost doar zugrăviți. Pictura murală aparține pictorului Paul Bataiosu, realizată în tehnica 'asello' pe glet și finalizată în anul 2010. Altarul are pe boltă pictura ce o reprezintă pe Maica Domnului nu pe tron, ci cu mâinile ridicate în stare de rugăciune. O pictură asemănătoare mai poate fi văzută pe clădirea cu paraclis de la Mănăstirea Rohia din Maramureș.

□ Fintinele Rus - Biserica Ortodoxă - Neexistând documente scrise, din informațiile transmise din generație în generație, se presupune că prima biserică din satul Fintinele a fost la Hlube. Ulterior, odată cu extinderea satului, s-a construit o biserică pe Știubei. Despre aceasta, exista date din conscripția de la 1733, care spun că era construită din lemn și păstorită de preotul Lupu. Din această biserică s-au păstrat până în zilele noastre cinci cărți bisericești: Cazania (Bălgrad, 1699); Srasnic (Blaj 1733), Apostol (Blaj 1802); Liturghier (Blaj, 1807); Penticostar (Blaj, 1808), toate scrise în litere chirilice. Mai exista de asemenea două icoane pe lemn din secolul al XVIII-lea, înnoite în 1887, cu Sfântul Arhanghel Mihail și Sfântul Nicolae, valori intrate în patrimoniul cultural național, predate pe bază de inventar de preotul Somcutean Vasile în data de 03.05.1975, Muzeului de Istorie Zalău, și care sunt păstrate în depozitul Protopiatului Zalău, la biserica Sfânta Vineri. A treia biserică din sat a fost construită înaintea anului 1810 pe locul unde azi e școala, iar în biserică au slujit preoții Andrei Grad (1835-1857), Ioan Cristea (1857-1867), Ananie Tioforu (1867-1877) și cantorul Grad Zaharia (1877-1882). La jumătatea secolului al XIX-lea, biserica din sat devine filie a bisericii din Rus, fiind reînființată ca parohie în 1941, când preot era Vasile Mocanu. A patra biserică a fost construită tot din lemn, fiind acoperită cu șindrila, cu un singur turn, pe locul unde azi este crucea din lemn din fața bisericii actuale, fiind sfințită cu același hram în anul 1887. Acel lăcaș de rugăciune era de dimensiuni reduse, fapt

ce a dus la demolarea lui și construirea actualului lăcaș de cult. În această biserică au slujit preotul Biltiu Aurel timp de 44 ani (1888-1932), urmat de preotul Vasile Mocanu (1932-1935) în timpul căruia s-a demolat aceasta biserică, cantorii Grad Zaharie, Vasile Cerpineanu, Grad Ioan, Iepan Iosif de la vale, Mureșan Ianoș și paraclisierii Grad Ostafie, Mureșan Iosif. A cincea biserică, și prima construită din zid cu fundație din beton și acoperită cu tablă, este cea de azi, zidită în anii 1935-1936. Prefectura județului Someș din Dej a contribuit cu suma de 3000 lei la ridicarea ei, suma adunată de la toți donatorii fiind de 486.000 lei. Acest edificiu a fost ridicat de maistrul de biserici Peterfi din Budus, județul Cluj, iar iconostasul și partea lemnoasă în întregime au fost executate de maistrul Rupic din Bistrița, în timp ce iconostasul a fost pictat de pictorul Iuhas din Gherla. Construcția a fost terminată în numai 2 ani de zile, vârful edificiului fiind finanțat de evreul Laibu, comerciant la acea vreme în sat. În ziua de 8 noiembrie 1936, la sărbătoarea Sfinților Arhangheli Mihail și Gavril, biserica a fost sfințită de Înalt Preasfinția Sa Episcop Dr. Iuliu Hosu al Eparhiei Greco-catolice de Cluj - Gherla, în prezența unui număr mare de credincioși din localitate și din satele din împrejurimi. În anul 1948, după Sinodul de la Cluj din 1 octombrie, biserica revine din nou la credința strămoșească românească, după aproximativ 173 ani de cult Greco-catolic, cu preotul și toți locuitorii satului. În anul 1967, interiorul bisericii a fost pictat de Ciurian Ioan și cantorul Pop Ioan din Fântânele, iar în 1968 biserica a fost sfințită din nou în prezența Episcopului de Oradea, Vasile Coman. În anul 1977 s-au făcut unele lucrări de întreținere interioară, precum și lucrări mai importante, în exteriorul bisericii. În anii 1980-1984 au fost cumpărate, cu contribuția sătenilor, două clopote mari.

□ Buzaș - Biserica "Sfinții Împărați Constantin și Elena" - Biserica ortodoxă din Buzaș poartă hramul „Sfinții Împărați Constantin și Elena” din anul 2008 la dorința credincioșilor de a avea un hram de vară. Până atunci hramul era cel al „Sfinților Arhangheli”. A fost construită între anii 1936-1939 pe locul fostei case a nobilului Andrei Frincu, om cu multă carte și foarte sensibil la nevoile sătenilor, mai ales a celor săraci. Prima biserică era construită din lemn și a fost amplasată pe Valea Fântânii, pe un platou deasupra satului aproape de lizieră. După venirea regimului comunist și construirea bisericii noi, biserica de lemn a fost mutată de către autoritățile vremii la Săliștea de Sus în județul Cluj, în muzeu. Ultimele lucrări de renovare încep în anul 2007 sub îndrumarea preotului Cristian Oancea cu tencuirea pereților exteriori și pregătirea pentru pictură a pereților interiori. Sunt schimbate și ferestrele din lemn cu altele noi din termopan. Pictura începe în anul 2009 în tehnica Fresco și este finalizată în anul 2011 de către pictorul clujean Florin Olari. Costul lucrărilor de reabilitare, al picturii interioare și al înnoirii catapetesmei a fost

suportat din sponsorizări și de către cei aproximativ 70 de credincioși.

Locuri de agrement: un teren de joacă pentru copii amplasat în curtea Căminului Cultural din Rus.

De asemenea locuri de joacă pentru copii sunt amplasate în curtea școlii din Rus.

3.4 ECONOMIA LOCALĂ

Conform informațiilor disponibile la Registrul Comerțului, în Comuna Rus există un număr de 115 agenți economici ce reprezintă 0,42% din totalul agenților economici din Județul Sălaj. Cifra de afaceri totală a acestora este de 4,4 milioane lei (1 milion euro) reprezentând 0,04% din cifra de afaceri din Județul Sălaj. În cadrul agenților economici există un număr de 17 angajați reprezentând 0,06% din totalul de angajați ai Județului Sălaj. Agenții economici din Comuna Rus au înregistrat un profit total în anul 2021 de 754.151 lei (171.398 euro) reprezentând 0,07% din profitul net realizat în Județul Sălaj.

Top-ul primelor 5 firme după cifra de afaceri pe anul 2020 cuprinde următorii agenți economici:

AET LUXINSTAL S.R.L. RUS 322, Rus,
MAGNOLIAFARM S.R.L. COM.RUS 92, Rus,
TOR.MECANICA S.R.L., BUZAS 78, Rus,
MICLE FUNGHI SRL, RUS 367, Rus,
RUSALINA - PROD SRL, Com. RUS 276, Rus,

Domeniile cu cea mai mare cifră de afaceri din Comuna Rus , Județul Sălaj sunt următoarele:

1. CAEN: 4321 - Lucrari de instalatii electrice
2. CAEN: 4773 - Comert cu amanuntul al produselor farmaceutice, in magazine specializate
3. CAEN: 2562 - Operatiuni de mecanica generala
4. CAEN: 4711 - Comert cu amanuntul in magazine nespecializate, cu vanzare predominanta de produse alimentare, bauturi si tutun
5. CAEN: 113 - Cultivarea legumelor si a pepenilor, a radacinoaselor si tuberculilor

3.5 ADMINISTRAȚIA PUBLICĂ LOCALĂ

Capacitatea administrativă și instituțională eficace reprezintă cheia bunei guvernări, precondiția elaborării cu succes a politicilor publice și a implementării strategiei de

dezvoltare locale. Consiliul Local reprezintă autoritatea legislativă a Comunei Rus, are inițiativă și hotărăște, în condițiile legii, în toate problemele de interes local, cu excepția celor care sunt date prin lege în competența altor autorități ale administrației publice locale sau centrale.

Componența Consiliului Local este stabilită prin vot public universal, egal, direct, secret și liber exprimat, în condițiile stabilite de legea pentru alegerea autorităților administrației publice locale. Consiliul Local al Comunei Rus este compus din 10 consilieri locali.

Una dintre atribuțiile Consiliului Local privește dezvoltarea economico-socială a Comunei. Pentru exercitarea acestei atribuții, Consiliul Local:

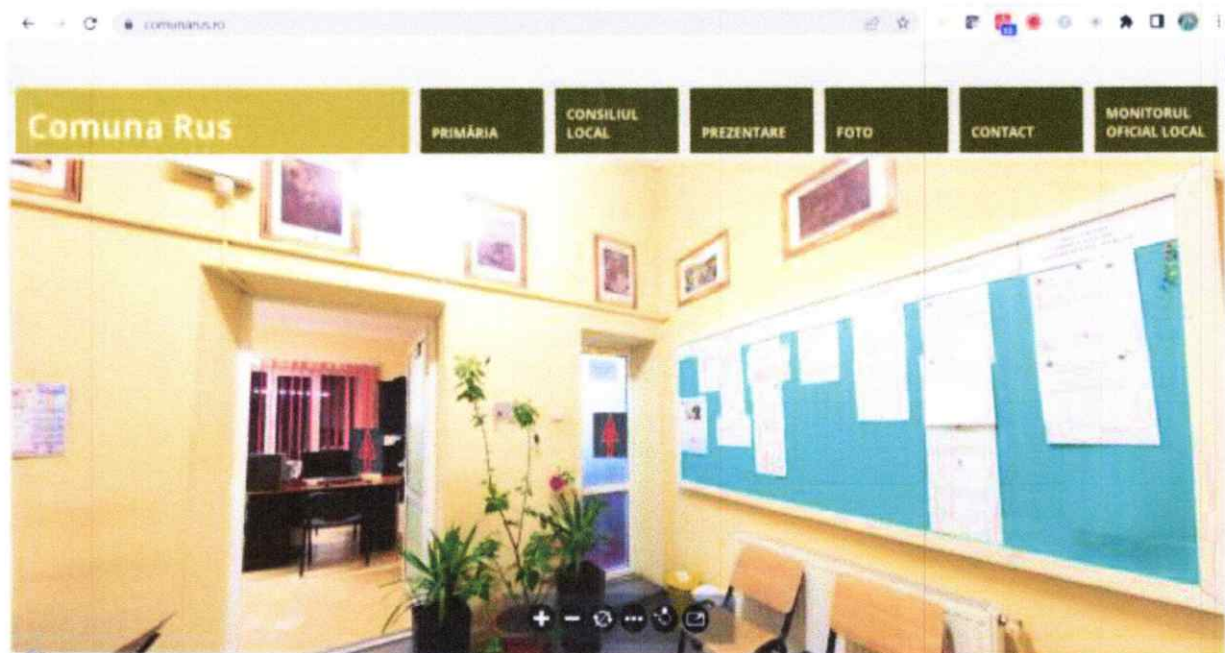
- avizează sau aprobă, după caz, studii, prognoze și programe de dezvoltare economico-socială, de organizare și amenajare a teritoriului, documentații de amenajare a teritoriului și urbanism, inclusiv participarea la programe de dezvoltare județeană, regională, zonală și de cooperare transfrontalieră, în condițiile legii;
- aprobă bugetul local, împrumuturile, virările de credite și modul de utilizare a rezervei bugetare; aprobă contul de încheiere a exercițiului bugetar; stabilește impozite și taxe locale, precum și taxe speciale, în condițiile legii;
- administrează domeniul public și domeniul privat al Comunei;
- hotărăște darea în administrare, concesiunea sau închirierea bunurilor proprietate publică a Comunei sau privată Comunei, după caz, precum și a serviciilor publice de interes local, în condițiile legii;
- analizează și aprobă, în condițiile legii, documentațiile de amenajare a teritoriului și urbanism ale localităților, stabilind mijloacele materiale și financiare necesare în vederea realizării acestora; aprobă alocarea de fonduri din bugetul local pentru acțiuni de apărare împotriva inundațiilor, incendiilor, dezastrelor și fenomenelor meteorologice periculoase;
- stabilește măsurile necesare pentru construirea, întreținerea și modernizarea drumurilor, podurilor, precum și a întregii infrastructuri aparținând căilor de comunicații de interes local;
- aproba, în limitele competențelor sale, documentațiile tehnico-economice pentru lucrările de investiții de interes local și asigură condițiile necesare în vederea realizării acestora;

Cetățenilor le este permisă participarea la ședințele consiliului local. Cetățenii se pot adresa Primăriei și Consiliului local cu petiții scrise și pot obține audiențe. Audiențele se

desfășoară cu participarea reprezentanților sau a conducătorilor compartimentelor, pentru ca solicitanții să primească pe cât posibil pe loc, informația dorită. La rândul lor, reprezentanții autorității publice primesc sarcini de a soluționa, în mod operativ, problemele ridicate de cetățeni la audiențe.

În urma analizării compartimentelor din cadrul primăriei, se poate spune ca există o distribuție echilibrată a personalului.

La nivel relațional, există o bună comunicare între Primărie și celelalte instituții locale. Primăria are pagina web la adresa <https://www.comunarus.ro>.

Serviciile furnizate de Primăria Comunei Rus cetățenilor sunt:

- eliberare certificate de urbanism, autorizații de construcții, autorizații de desființare;
- registru agricol, cadastru și agricultură;
- serviciu impozite și taxe;
- poliție locală;
- administrația domeniului public;
- stare civilă;
- protecție civilă;
- relații cu publicul;
- asistență socială;
- protecție socială.

Pentru furnizarea acestor servicii publice, dar și pentru susținerea investițiilor, principalul instrument de care dispune Primăria Comunei Rus este bugetul local.

Comuna Rus este administrată de un primar și un consiliu local compus din 9 consilieri. Primarul, Ioan-Aurelian Cozma, de la Partidul Național Liberal, este în funcție din octombrie 2020. Începând cu alegerile locale din 2020, consiliul local are următoarea componență pe partide politice:

	Partid	Consilieri	Componența Consiliului		
	Partidul Național Liberal	3			
	Partidul Mișcarea Populară	2			
	Partidul Social Democrat	2			
	Uniunea Salvați România	1			
	Partidul Re:Start România	1			

Capitolul IV

Analiza SWOT - Puncte tari/Puncte slabe/Oportunități și Amenințări

Analiza SWOT se referă la analiza punctelor tari, a punctelor slabe ale unei comunități precum și la identificarea oportunităților și a riscurilor sau amenințărilor care vin din mediul exterior comunității. Analiza SWOT permite concentrarea pe valorificarea punctelor tari pentru contracararea riscurilor sau amenințărilor și pe valorificarea oportunităților pentru diminuarea punctelor slabe sau chiar eliminarea acestora.

Procesul de planificare strategică a vizat definirea reperelor strategice de dezvoltare a comunității pe o perioadă de 7 ani. Etapele metodologice principale ale planificării strategice au fost următoarele: realizarea unei analize preliminare, stabilirea viziunii asupra dezvoltării strategice a comunității, analiza sectorială a domeniilor strategice principale și articularea documentului strategic. Principiile care au stat la baza planificării strategice au fost asigurarea validității științifice, implicarea comunității, transparența, obiectivitatea, coerența și continuitatea demersului.

Pentru a avea certitudine că politicile și programele existente corespund necesităților de dezvoltare a Comunei Rus, în cadrul limitărilor impuse de resursele locale disponibile și pentru accesarea fondurilor prin care Uniunea Europeană susține politica de dezvoltare regională s-a impus elaborarea strategiei de dezvoltare locală pentru perioada 2021-2027.

4.1. Puncte tari

a. Teritoriul

- ▲ accesibilitate bună pe drumul european E58 prin drumul județean DJ 108 S care face legătura cu județul Maramureș și județul Cluj;
- ▲ distanța relativ mică față de orașul Baia Mare/Județul Maramureș (59 km) și de orașul Dej/Județul Cluj (35 km)
- ▲ legătura între localitățile componente este asigurată de drumul județean DJ109 E și de drumul comunal DC 35;
- ▲ infrastructura rutieră în stare relativ bună;
- ▲ comuna face parte din microregiunea acoperită de Grupul de Acțiune Locală Valea Someșului fapt ce îi conferă un avantaj asupra accesării de finanțări locale prin programul LEADER;
- ▲ Comuna este traversată de drumul județean DJ109 E iar accesul din drumul european E58 se face prin DJ 108 S;

- ▲ Legături feroviare cu orașele Cluj-Napoca Jibou, Zalău și Baia Mare.
- ▲ Sol propice dezvoltării ecologice fără contaminări chimice majore;
- ▲ Resurse naturale bogate: fond forestier, pășuni, pajiști, zăcăminte de cărbune brun, marne, argile, nisipuri și conglomerate slab cimentate ce alternează roca cu gresii mai dure și cu calcare.

b.Populația

- ▲ Creșterea interesului populației active și al autorităților pentru educație și învățarea de-a lungul vieții;
- ▲ Peste 50% din populația comunei este populație activă cu vârsta cuprinsă între 25 - 65 ani;
- ▲ Grad ridicat de toleranță, nivel scăzut de conflicte sociale;
- ▲ Rata infracționalității redusă.

c.Activități economice

- ▲ Sector activ în domeniul agricol cu o bună valorificare a terenurilor agricole;
- ▲ Prețul scăzut al forței de muncă;
- ▲ Tradiție în apicultură;

d.Organizare instituțională

- ▲ Există în teritoriu asociații de dezvoltare intercomunitară și alte organizații neguvernamentale active ce au ca scop dezvoltarea comunitară, furnizarea de servicii culturale;
- ▲ Înfrățiri și parteneriate la nivel de unități administrativ teritoriale din țară și din străinătate;
- ▲ Capacitate ridicată a Comunei Rus de atingere a obiectivelor din strategia de dezvoltare locală pentru perioada precedentă de programare;
- ▲ Rată de colectare ridicată a taxelor și impozitelor locale.

e.Organizare socială

- ▲ Coagularea populației în jurul bisericilor și al organizațiilor neguvernamentale și asumarea de către acestea a unui rol social și educativ;
- ▲ Existență unor lideri locali non-formali cu rol în coagularea comunităților;
- ▲ Spirit civic și de înțajutorare la nivelul întregii comunități;
- ▲ Existența căminelor culturale;
- ▲ Existența unei biblioteci a Comunei;
- ▲ Organizarea a mai multor evenimente culturale de promovare a culturii locale,

- ⤴ Organizarea unor întâlniri de tip șezătoare cu locuitorii care dețin încă cunoștințe despre tradițiile locului și împărtășirea acestora generațiilor tinere,
- ⤴ Înființarea unui muzeu al satului cu obiectele vechi care mai există în gospodăriile almășenilor.
- ⤴ Preocuparea permanentă pentru conservarea tradițiilor prin organizarea de manifestări cu participare amplă locală, națională;
- ⤴ Existența unor ONG -uri active în domeniul dezvoltării comunitare;
- ⤴ Cooperarea la nivel cultural cu localități înfrățite din țări europene.

f. Mediu și climă

- ⤴ Existența rețelei de apă și canalizare în comună;
- ⤴ Calitatea mediului este bună;
- ⤴ Existența locurilor de joacă pentru copii din localitatea Rus.

g. Inovare

- ⤴ Proiecte de succes și exemple de bune practici implementate de agenții economici din Comuna Rus și finanțate prin fonduri europene;
- ⤴ Proiecte de succes implementate de Comuna Rus prin GAL Valea Someșului.

h. Servicii de sănătate, protecție socială

- ⤴ Prezența unor asociații neguvernamentale implicate social;
- ⤴ Existența unei farmacii;
- ⤴ Existența unui cabinet medic de familie;
- ⤴ Existența unui cabinet stomatologic.

i. Educație

- ⤴ Clădirile școlilor sunt în mare parte reabilitate și dotate corespunzător;
- ⤴ Colectiv didactic profesionist;
- ⤴ Este asigurat transportul elevilor din satele aparținătoare la școala din Rus;
- ⤴ Implicarea efectivă a comunității în conducerea administrativă a unităților de învățământ.

j. Turism

- ⤴ Potențial natural și cultural pentru turism și agroturism;
- ⤴ Potențialul cinegetic al zonei;
- ⤴ Habitat rural bine conservat;
- ⤴ Existența unei pensiuni turistice în Comuna;

- ⤴ Existența manifestărilor culturale;
- ⤴ Existența unei înfrățiri culturale cu localități din țări europene.

4.2. Puncte slabe

a. Teritoriul

- ⤴ Insuficientă dezvoltare a infrastructurii rutiere mici: alei pietonale, trotuare, piste de bicicletă și a dotării cu mic mobilier rural/urban (bănci, copertine de protecție, etc.);
- ⤴ Degradarea clădirilor cu importanță locală, culturală și a monumentelor istorice, a clădirilor de patrimoniu, a lăcașelor de cult;
- ⤴ Pondere redusă a teritoriului înregistrat în cartea funciară;
- ⤴ Grad scăzut de implementare a soluțiilor de producere a energiei din surse neconvenționale în mod special pentru consumul propriu;
- ⤴ Distanța relativ mare față de orașul Zalău 70km.

b. Populația

- ⤴ Populație în curs de îmbătrânire și cu grad de dependență ridicat;
- ⤴ Dinamica descrescătoare a populației în ultimii ani;
- ⤴ Rata natalității în scădere în timp ce rata mortalității se accentuează;
- ⤴ Cunoștințe insuficiente privind noutățile din domeniul agricol, tehnologiile agricole moderne și inovative, în domeniul protecției mediului;
- ⤴ Cunoștințe și calificări neadecvate cererii de pe piața muncii coroborată cu declinul învățământului agricol și tehnologic;
- ⤴ Spirit antreprenorial insuficient dezvoltat coroborat cu abilități și cunoștințe manageriale insuficiente pentru angajarea pe cont propriu;
- ⤴ Nivel scăzut de cunoștințe în domeniul limbilor străine de largă circulație (engleză, franceză, germană) cu impact asupra capacității populației de a se adapta la cerințele societății moderne;
- ⤴ Capacitate financiară relativ scăzută a locuitorilor Comunei;
- ⤴ Resurse financiare limitate privind susținerea persoanelor fără venituri;
- ⤴ Număr scăzut de resurse umane incluse în programe locale de calificare/recalificare și conversie profesională.

c. Activitățile economice

- ⤴ Gradul relativ scăzut de dotare și tehnologii depășite utilizate în cadrul exploatațiilor

agricole;

- ⬆ Pondere redusă a tinerilor fermieri în totalul managerilor de ferme;
- ⬆ Media de vârstă ridicată a celor ce se ocupă de activități agricole,
- ⬆ Slaba dotare a sectorului agricol, utilaje agricole învechite, rudimentare și tehnologii neperformante;
- ⬆ Cunoștințe insuficiente ale fermierilor în ce privește tehnologiile agricole moderne, inovative, ecoeficiente și nonpoluante;
- ⬆ Capacitate redusă de valorificare a produselor pe piață;
- ⬆ Inexistența lanțurilor alimentare integrate;
- ⬆ Grad scăzut de dezvoltare a piețelor agroalimentare și de bunuri de larg consum;
- ⬆ Grad scăzut de dezvoltare a activităților non-agricole și a locurilor de muncă generând dependența populației rurale de agricultura de subzistență;
- ⬆ Grad scăzut de cunoaștere a reglementărilor privind siguranța alimentară, norme de creștere și bunăstare a animalelor, standard minime pentru alimente, etc;
- ⬆ Acces redus la finanțare a microintreprinderilor, în special a celor fără istoric (start- up);
- ⬆ Rata mică de supraviețuire a afacerilor noi;
- ⬆ Resurse financiare locale insuficiente, investiții autohtone mici;
- ⬆ Slaba diversificare a activităților economice;
- ⬆ Turism slab dezvoltat;
- ⬆ Resurse financiare insuficiente;
- ⬆ Inexistența sectorului de prelucrare a produselor animaliere;
- ⬆ Subdezvoltarea sectoarelor de nișă (agroturism).
- ⬆ Pe teritoriul comunei Rus nu există nici o firmă de transport care să facă legătura dintre comună și restul localităților aparținătoare comunei.

d. Organizare instituțională

- ⬆ Infrastructură și servicii sociale respectiv socio-medicale insuficiente și neadaptate la problemele persoanelor cu nevoi sociale;
- ⬆ Unități sanitare insuficiente raportat la numărul de locuitori;
- ⬆ Resurse insuficiente pentru susținerea și dezvoltarea mediului ONG cu rol important în mobilizarea comunității și în acordarea de servicii pentru aceasta;
- ⬆ Surse de venit reduse la bugetul local;
- ⬆ Grad relativ scăzut de dezvoltare a formelor asociative inclusiv a grupurilor de producători;

- ⬆ Grad scăzut de cooperare între actorii locali în scopul comercializării produselor agroalimentare;
- ⬆ Lipsa unor parteneriate între instituții publice, mediul ONG și mediul privat pentru dezvoltarea economiei locale;
- ⬆ Necesitatea înființării unui centru cultural;

e. Organizare socială

- ⬆ Insuficiența spațiilor pentru marcarea unor evenimente din viața comunității: nunți, botezuri, înmormântări, aniversări și altele decât activitățile culturale;
- ⬆ Insuficiența spațiilor pentru desfășurarea activităților sportive și de petrecere a timpului liber (terenuri de sport, parcuri, zone de agrement, centre sociale comunitare);
- ⬆ Grad ridicat de izolare a populației vârstnice cu risc de excluziune socială;
- ⬆ Insuficientă cunoaștere a avantajelor asocierii în cazul producătorilor agricoli;

f. Mediu și climă

- ⬆ Vulnerabilitate medie la efectele schimbărilor climatice;
- ⬆ Poluarea mediului și a pânzei freatice prin infiltrații datorate practicilor agricole (aplicarea de îngrășăminte, gestionarea tradițională a gunoiului de grajd);
- ⬆ Nivel scăzut de conștientizare a populației privind importanța protejării mediului, inclusiv a colectării selective a deșeurilor;
- ⬆ Poluarea provenită din agricultură;
- ⬆ Tendința de a introduce în exploatarea agricole a unor specii de animale și soiuri de plante cu productivitate mai ridicată dar neautohtone ;
- ⬆ Inexistența rețelei de distribuție a gazelor naturale ;
- ⬆ Sistem de colectare selectivă a deșeurilor insuficient dezvoltat în vederea reciclării, refolosirii, recuperării și valorificării deșeurilor.

g. Inovare

- ⬆ Tehnologii agricole și industriale învechite, consumatoare de energie și care nu permit inovarea de produs;
- ⬆ Nivel scăzut de tehnologizare a întreprinderilor, inovație tehnologică, de proces, produs sau organizațională insuficient dezvoltată;
- ⬆ Colaborarea dintre mediul de afaceri și cel de cercetare dezvoltare aproape inexistentă în condițiile unei culturi deficitare a cercetării /inovării;
- ⬆ Lipsa culturii inovatoare care să reprezinte un motor al dezvoltării Comunei.

h. Servicii de sanatate, protectie sociala

- ⬆ Servicii de sănătate insuficiente la nivelul teritoriului;
- ⬆ Personal medical insuficient;
- ⬆ Lipsa asistenței medicale de urgență și a sistemului de asistență medicală la domiciliu;
- ⬆ Sistemul de ajutor social nu încurajează reintegrarea activă;
- ⬆ Capacitate scăzută de a asigura servicii sociale pentru toate categoriile de persoane aflate în dificultate din lipsa resurselor financiare;

i. Educație

- ⬆ Lipsa unei creșe;
- ⬆ Reorganizarea unităților școlare și desființarea acestora din satele aparținătoare comunei;
- ⬆ O parte a colectivului profesoral face naveta.
- ⬆ Insuficienta dotare a unităților de educație cu materiale didactice, cu laboratoare;
- ⬆ Insuficienta dotare a bibliotecii cu mijloace moderne: cărți electronice, e-book reader, calculatoare, fond de carte, număr relativ mic de cititori în special în rândul populației tinere.

j) Turism

- ⬆ Resurse financiare locale insuficiente, investiții autohtone și străine insuficiente pentru dezvoltarea spațiilor de cazare și atragerea turiștilor;
- ⬆ Pregătirea profesională de slabă calitate în domeniul serviciilor turistice;
- ⬆ Lipsa unor obiective turistice de importanță națională;
- ⬆ Oferta de agrement insuficientă;
- ⬆ Locuri de cazare insuficient promovate;
- ⬆ Lipsa unui centru de informare turistică în zonă.

4.3. Oportunități

- ⬆ Disponibilitatea finanțărilor nerambursabile din fonduri europene pentru o sferă largă de intervenții/investiții;
- ⬆ Modernizarea infrastructurii de transport de la nivel național și creșterea accesibilității la polii urbani și economici din regiune;
- ⬆ Creșterea cererii pentru produse agroalimentare, cu precădere pentru cele ecologice și tradiționale;
- ⬆ Fonduri structurale alimentate prin bugetul Uniunii Europene pentru dezvoltarea rurală
- ⬆ Organizarea de cursuri de formare și reconversie profesională în regiune în meserii cerute

pe piața muncii;

- ▲ Programe guvernamentale de subvenționare a angajării absolvenților de învățământ de orice tip;
- ▲ Programe europene de dezvoltare a resurselor umane;
- ▲ Oportunitatea dezvoltării de relațiile economice, sociale și instituționale cu instituții și organizații din Ungaria.

4.4. Amenințări

- ▲ Perpetuarea efectelor crizei COVID la nivel microregional și național cu efecte negative asupra fluxurilor comerciale și de investiții;
- ▲ Cadrul legislativ și instituțional complex, instabil, inflexibil, necorelat (mediu, agricultură, urbanism, economie și fiscalitate, energie, etc.);
- ▲ Creșterea prețurilor la materii prime, materiale cu impact asupra costurilor investițiilor;
- ▲ Menținerea subfinanțării proiectelor de investiții și a unor sectoare de servicii publice de la bugetul de stat (cultură, sănătate, educație, etc);
- ▲ Costuri mari cu accesarea creditelor pentru nevoi personale sau pentru dezvoltarea activităților economice;
- ▲ Modificări legislative cu posibil impact negativ asupra bugetului local;
- ▲ Schimbările climatice.

Capitolul V.

STRATEGIA DE DEZVOLTARE LOCALĂ A COMUNEI RUS

5.1 PRINCIPII ÎN REALIZAREA STRATEGIEI

Strategia de dezvoltare a Comunei Rus urmărește să valorifice punctele tari ale comunității și oportunitățile identificate pentru a diminua sau chiar elimina aspectele negative și pentru a asigura dezvoltarea inteligentă și creșterea calității vieții locuitorilor Comunei și a localităților aparținătoare.

Strategia de Dezvoltare Locală a Comunei Rus pentru perioada 2021-2027 își propune să antreneze toți actorii locali importanți, cu scopul de a lua decizii favorabile dezvoltării locale, pentru a fi valorificate toate energiile și resursele locale, pentru a se atrage finanțări guvernamentale și europene sau din alte surse care să contribuie la dezvoltarea Comunei. În acest context, Administrația Publică Locală (Primăria și Consiliul Local al Comunei Rus) au rolul catalizator de a coagula toate elementele decizionale, dar și responsabilitatea principală pentru implementarea acestei strategii.

Strategia are în vedere stabilirea unor zone și priorități de intervenție care să asigure atingerea obiectivelor specifice inclusiv a celor transversale și care să ducă la îndeplinirea obiectivelor strategice.

Realizarea obiectivelor strategice globale se întemeiază pe aplicarea unui management care să conducă la dezvoltare și/sau regenerare teritoriului. Politicile, planificarea strategică, precum și realizarea programelor și proiectelor se vor face cu respectarea următoarelor principii:

- ▲ dezvoltarea durabilă, astfel încât pe termen lung să se producă schimbări majore de cultură și atitudine în ceea ce privește utilizarea resurselor de către populație și operatorii de piață;
- ▲ întărirea capacității instituționale: prin management eficient, definirea serviciilor publice în raport cu resursele financiare actuale, cu obiectivele dezvoltării durabile, precum și cu cerințele populației;
- ▲ rețea microregională în scopul schimbului de informații între localități cu privire la utilizarea celor mai bune practici (în managementul dezvoltării locale și managementul proiectelor);
- ▲ realizarea programelor și proiectelor prin parteneriat public-privat;
- ▲ realizarea acelor programe și proiecte pe care sectorul privat nu le poate realiza;
- ▲ integrarea politicilor atât pe orizontală, pentru a se realiza un efect sinergic simultan între

sectoare, cât și pe verticală, având în vedere corelarea și integrarea politicilor de dezvoltare a Comunei cu politicile de dezvoltare ale județului și ale regiunii din care face parte;

- ▲ managementul resurselor, ce presupune integrarea fluxurilor de resurse energetice, materiale, financiare și umane, precum și integrarea fluxurilor de resurse energetice și materiale într-un ciclu natural;
- ▲ utilizarea mecanismelor de piață pentru a atinge ținta durabilității, respectiv emiterea de reglementări pentru eco-taxă și funcționarea utilităților publice în sistem de piață, evaluarea investițiilor după criterii de mediu, luarea în considerare a problemelor de mediu la întocmirea bugetului local;
- ▲ descentralizarea managementului în sectorul energetic;
- ▲ design-ul durabil arhitectonic în temeiul căruia se stabilesc reguli privitoare la materialele de construcții, design-ul unei clădiri, bioclimatul, densitatea clădirilor într-un areal, orientarea spațială a clădirilor, „structuri verzi” în jurul clădirilor, microclimat, eficiență energetică;
- ▲ interzicerea multiplicării serviciilor publice, dacă acestea nu servesc unei nevoi locale;
- ▲ fixarea regulilor de utilizare rațională a terenurilor pentru toate proiectele de dezvoltare în baza planului de urbanism general, ca instrument de planificare spațială;
- ▲ analiza capacității tehnice de execuție;
- ▲ evaluarea eficienței utilizării resurselor financiare și umane;
- ▲ evaluarea viabilității financiare a unui program sau proiect prin prisma veniturilor fiscale obținute;
- ▲ identificarea nevoilor comunității locale și a priorităților acesteia;
- ▲ corespondența între lansarea unui program sau proiect și nevoile comunității;
- ▲ evaluarea nevoilor comunităților sărace și a capacității administrației locale de a asigura accesul acestora la locuință, locuri de muncă și serviciile publice de bază;
- ▲ protecția mediului;
- ▲ realizarea unui program sau proiect în parteneriat cu sectorul privat, ori realizarea unui program sau proiect de către sectorul privat, pentru a transfera costurile unei investiții, dacă există oportunitatea de a obține profituri viitoare;
- ▲ asigurarea publicității informațiilor cu impact în investiții (informații topografice, informații statistice privind economia locală și regională, regulamentul de urbanism, planul de urbanism general și planurile de urbanism zonal).

Analiza nevoilor precum și a priorităților de dezvoltare s-a realizat printr-un proces

consultativ derulat în două etape:

- aplicarea unui chestionar (Anexa 1)
- focus grupuri cu actorii interesați (comunitatea și consiliul local)

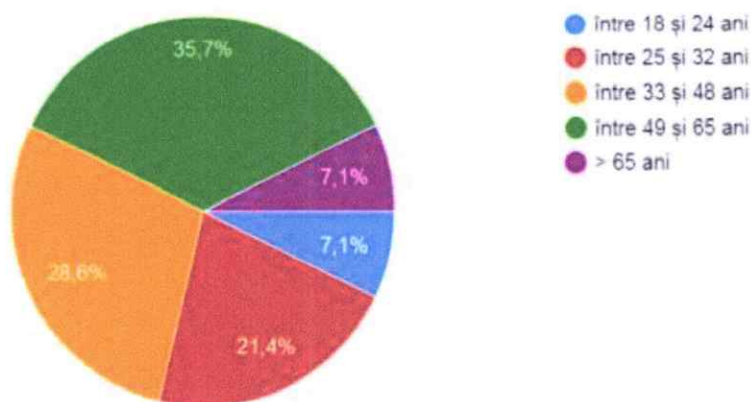
5.2 NEVOILE ȘI PRIORITĂȚILE DE DEZVOLTARE DIN PERSPECTIVA COMUNITĂȚII

Pentru identificarea nevoilor comunității chestionarul elaborat s-a aplicat online prin intermediul platformei Google Forms.

Structura respondenților pe grupe de vârstă a fost următoarea:

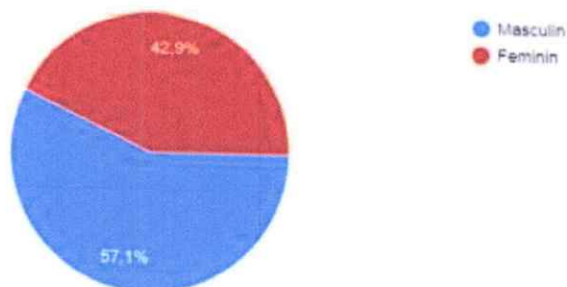
– Persoane între 18 și 24 ani:	– Între 33 și 48 ani: 28.6%
7.1%	– între 49 - 65 ani: 35.7%
– între 25 și 32 ani: 21.4%	– Peste 65 ani: 7.1%

1. Alegeți grupa de vârstă în care vă încadrați:

Dintre respondenții la chestionar, 42.9% au fost femei și 57.1% au fost bărbați:

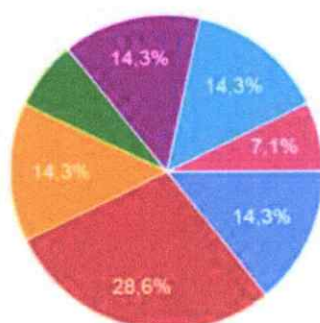
2. Alegeți genul

În ceea ce privește situația ocupațională a respondenților,

- 14,3% au reprezentat-o angajații din sistemul public
- 28.6% angajații din sistemul privat
- 14.3% persoane fără loc de muncă
- 7.1% întreprinzători privați
- 14.3% ocupați în propria gospodărie
- 14.3% fermieri
- 7.1% pensionari

3. Menționați situația ocupațională:

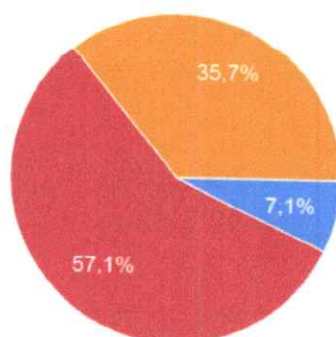

- Angajat în sistem public
- Angajat în sistem privat
- Fără loc de muncă
- Întreprinzător privat, liber profesionist
- Ocupat în propria gospodărie
- Fermier
- Pensionar

Din punct de vedere al nivelului studiilor,

- 7.1% studii gimnaziale
- 57,1% studii medii/liceale
- 35,7% Studii superioare

4. Ultimile studii absolvite:

- Gimnaziale
- Medii/Liceale
- Superioare

Persoanele chestionate au evaluat gradul de mulțumire cu privire la servicii

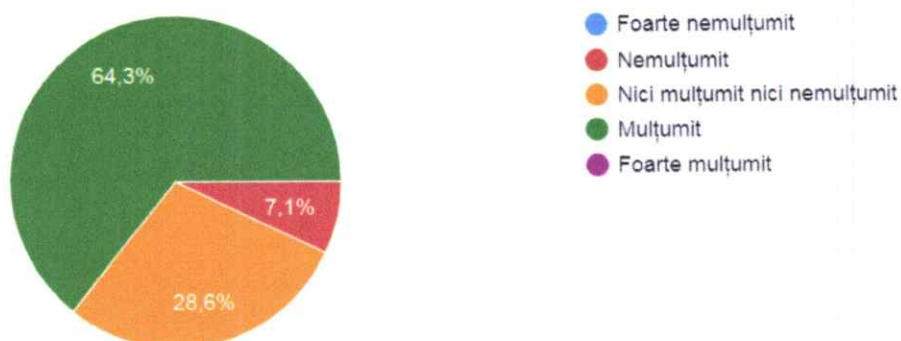
publice/private din Comuna Rus inclusiv de infrastructura acestor servicii. Evaluarea s-a realizat pe o scală de la 1 la 5 unde 1 a însemnat foarte nemulțumit și 5 foarte mulțumit.

Astfel, au rezultat următoarele evaluări:

a) Infrastructura de drumuri existentă

Peste 64.3% din populația chestionată este mulțumită de această infrastructură, 28,6% sunt nici mulțumiți nici nemulțumiți iar un procent de 7.1% sunt nemulțumiți

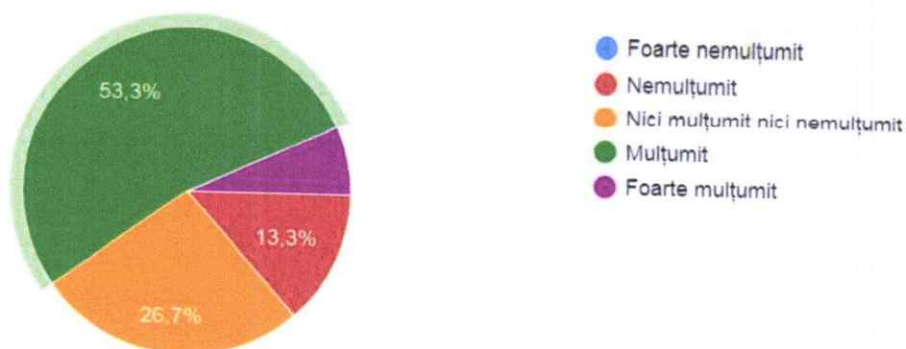
Cât de mulțumit sunteți de infrastructura de drumuri existentă?

b) Infrastructura de alimentare cu apă și canalizare

Un procent de 6.7% din populația chestionată este foarte mulțumită de infrastructura de alimentare cu apă și canalizare, 53,3% din populația chestionată este mulțumită de această infrastructură, 26,7% sunt nici mulțumiți nici nemulțumiți iar 23.3% sunt nemulțumiți.

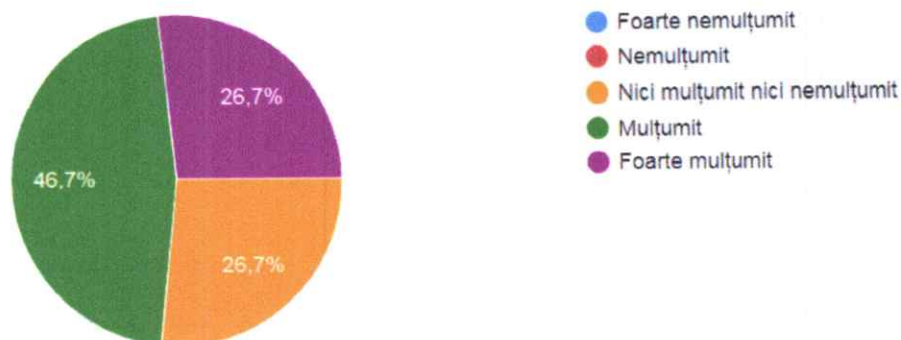
Cât de mulțumit sunteți de infrastructura de alimentare cu apă și canalizare?

c) infrastructura de alimentare cu energie electrică

Aproape 26.7% din populația chestionată este foarte multumită, 46.7% din populația chestionată este mulțumită de această infrastructură, 26,7% sunt nici mulțumiți nici nemulțumiți.

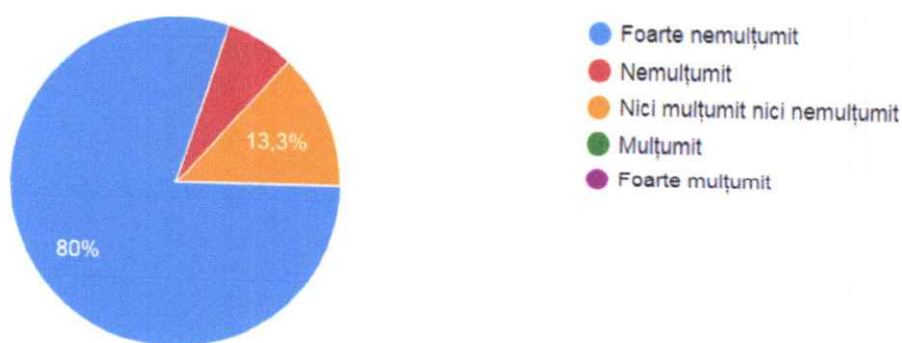
Cât de mulțumit sunteți de infrastructura de alimentare cu energie electrică?

d) infrastructura de alimentare cu gaze naturale

Din analiza răspunsurilor se observă un procent mai mare al persoanelor se declară foarte nemulțumite și nemulțumite de infrastructura de alimentare cu gaze (peste 86.7%) și un procent de 13,3% de persoane care sunt nici mulțumite nici nemulțumite. Având în vedere faptul că acest tip de rețea nu este disponibilă pe teritoriul comunei Rus se concluzionează că un procent de 15,4% din respondenți nu sunt influențați de existența acestei rețele.

Cât de mulțumit sunteți de infrastructura de alimentare cu gaze naturale?

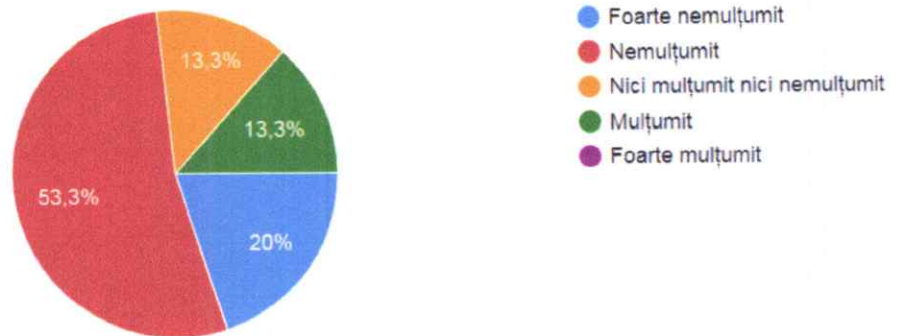

e) Infrastructura și dotările existente pentru serviciile medicale

Din analiza răspunsurilor se observă un procent de 20% din respondenți sunt foarte nemulțumiți, 53,3% nemulțumiți, 13,3% sunt nici mulțumiți nici nemulțumiți și doar

un procent de 13,3% sunt mulțumiți de serviciile medicale existente în comună.

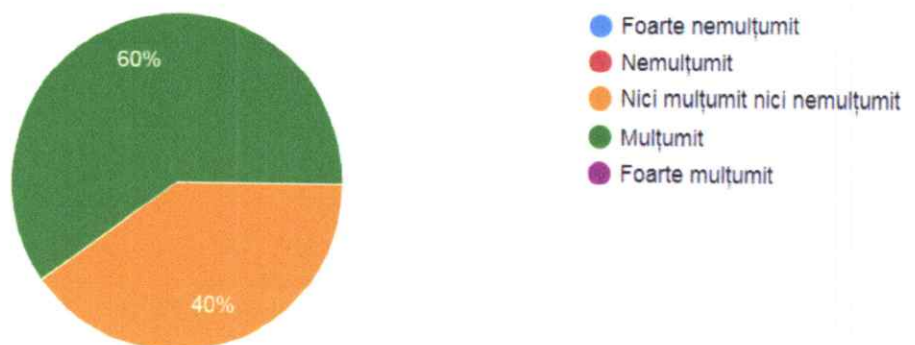
Cât de mulțumit sunteți de Infrastructura și dotările existente pentru serviciile medicale?

f) infrastructura și dotările existente pentru educație

Din analiza răspunsurilor se observă un procent de 60% al persoanelor chestionate sunt mulțumite de aceste servicii și un procent de 40% din persoanele chestionate nu sunt nici mulțumite nici nemulțumite.

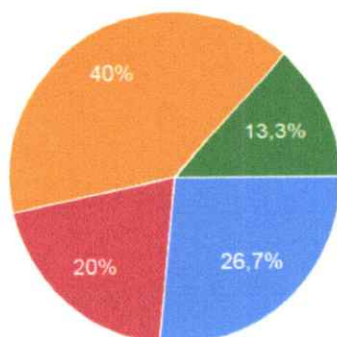
Cât de mulțumit sunteți de infrastructura și dotările existente pentru educație?

g) infrastructura și dotările existente pentru serviciile de asistență socială

Un procent de 13,3% din respondenți sunt mulțumiți de serviciile de asistență socială, 40% sunt nici mulțumiți nici nemulțumiți iar 20% din respondenți sunt nemulțumiți iar 26.7% din respondenți sunt foarte nemulțumiți de această infrastructură.

Cât de mulțumit sunteți de infrastructura și dotările existente pentru serviciile de asistență socială?

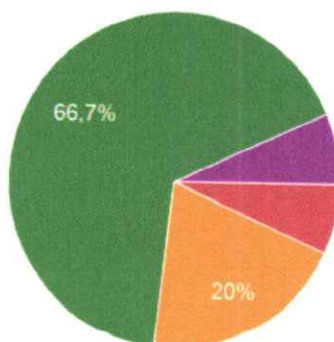

● Foarte nemulțumit
 ● Nemulțumit
 ● Nici mulțumit nici nemulțumit
 ● Mulțumit
 ● Foarte mulțumit

h) infrastructura și serviciile de administrație publică

Din analiza răspunsurilor se observă un procent aproape 6.7% din persoanele chestionate sunt foarte mulțumite. 66.7 sunt mulțumite de serviciile administrației publice în timp ce 6,7% dintre acestea sunt nemulțumite, 20% din respondenți sunt nici mulțumiți nici nemulțumiți.

Cât de mulțumit sunteți de infrastructura și serviciile de administrația publică?

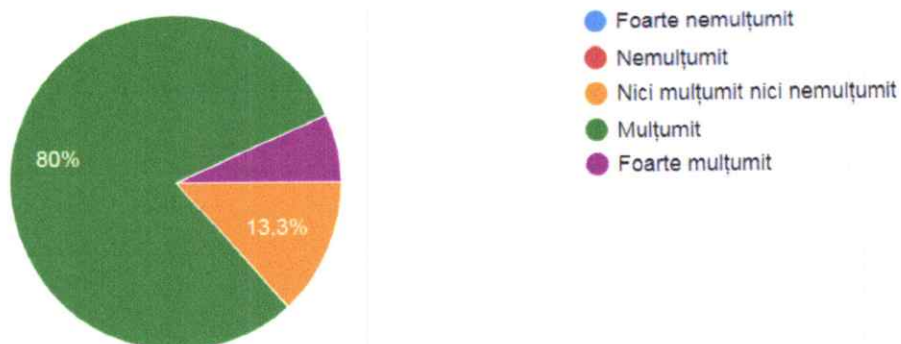

● Foarte nemulțumit
 ● Nemulțumit
 ● Nici mulțumit nici nemulțumit
 ● Mulțumit
 ● Foarte mulțumit

i) Serviciile de salubritate și gospodărire publică

Din analiza răspunsurilor se observă că aproape 86.7% din respondenți sunt foarte mulțumiți și mulțumiți de serviciile de salubritate și gospodărire publică și un procent de 13,3% din persoanele chestionate sunt nici mulțumite nici nemulțumite.

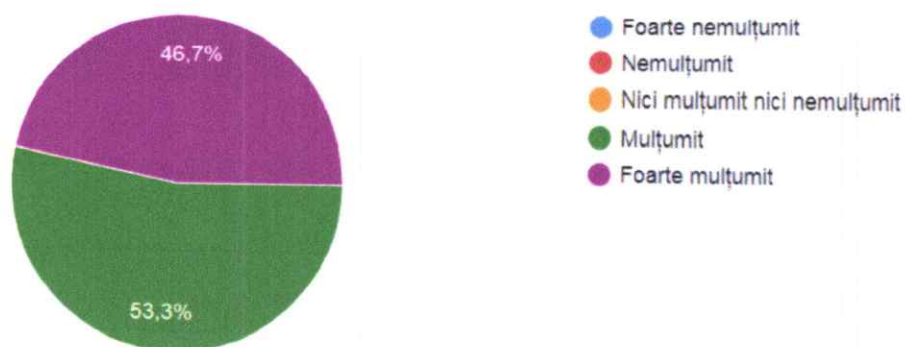
Cât de mulțumit sunteți de serviciile de salubritate și gospodărie publică?

j) infrastructura și serviciile de telefonie, televiziune și internet

Și în cazul serviciilor de telefonie, televiziune și internet se observă un procent ridicat al respondenților care sunt foarte mulțumiți 46.7% și un procent de 53.3% care sunt mulțumiți.

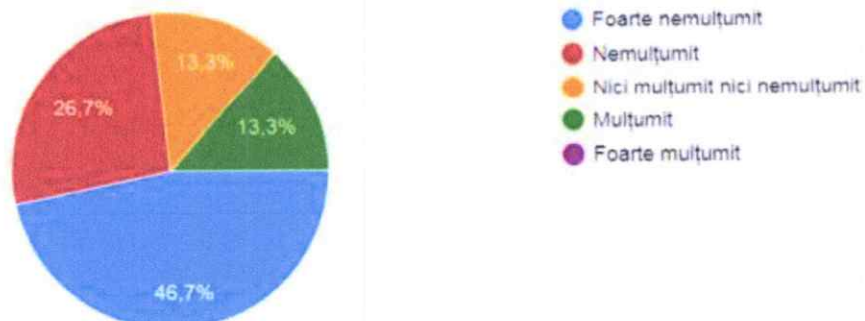
Cât de mulțumit sunteți de infrastructura și serviciile de telefonie, televiziune și internet?

k) infrastructura culturală și de petrecere a timpului liber, de parcuri și agrement

În cazul infrastructurii culturale, de petrecere a timpului liber, de parcuri și agrement se observă un procent de aproape 46.7% din respondenți sunt foarte nemulțumiți 26.7% nemulțumiți, 13.3 % nici mulțumiți nici nemulțumiți și un procent de 13,3% al respondenților sunt mulțumiți.

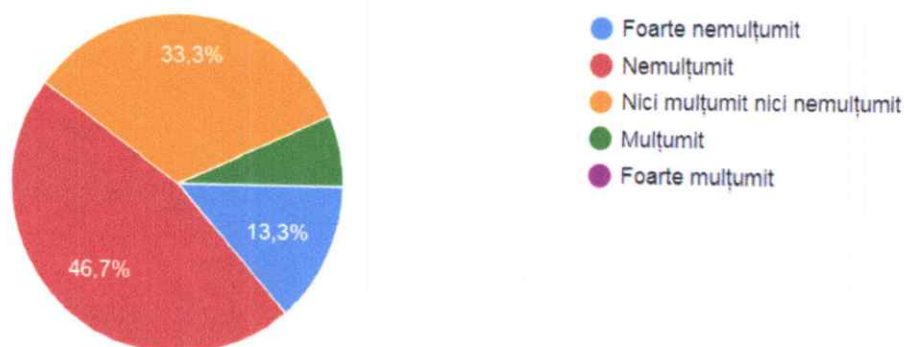
Cât de mulțumit sunteți de infrastructura culturală și de petrecere a timpului liber, de parcuri și agrement?

l) Serviciile de transport local

În cazul serviciilor de transport local din analiza răspunsurilor se observă că un procent de 13.3% sunt foarte nemulțumiți, 46.7% sunt nemulțumiți respectiv un procent de 33.3 nu sunt nici mulțumiți nici nemulțumiți iar 6.7% din respondenți sunt mulțumiți. De observat că transportul local se face doar cu mijloace private, neexistând transport local public.

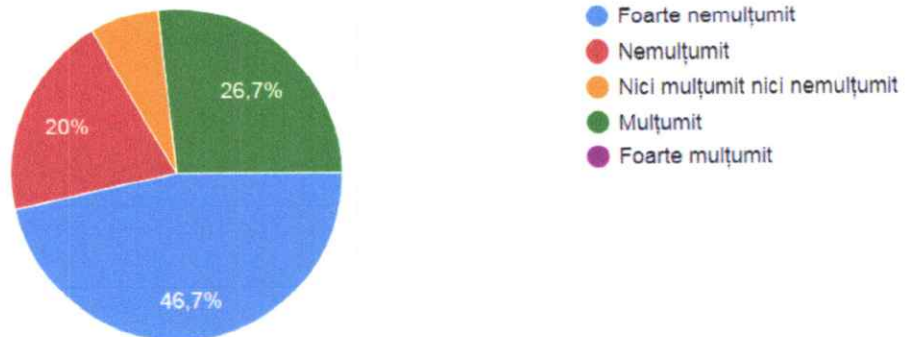
Cât de mulțumit sunteți de serviciile de transport local?

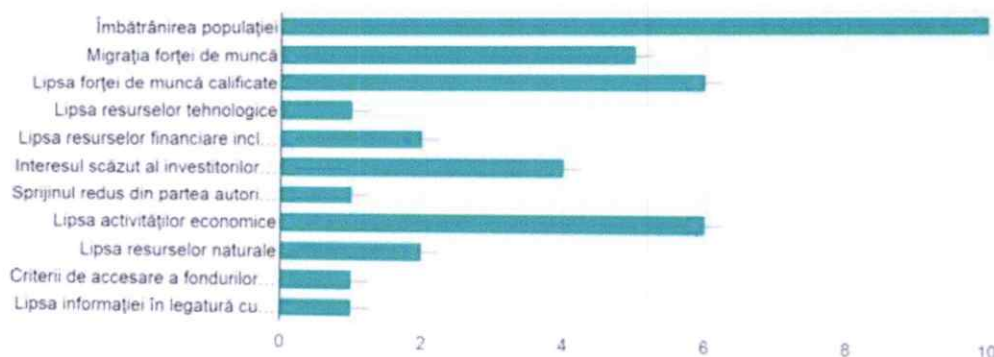
m) oportunitățile pentru înființarea și dezvoltarea de activități economice agricole și non agricole

Din analiza răspunsurilor se observă că un procent de aproape 46.7% din respondenți sunt foarte nemulțumiți și 20% nemulțumiți când evaluează oportunitățile pentru înființarea și dezvoltarea de afaceri. Un procent mai mic de 26.7% sunt mulțumiți în timp ce un procent de 6.7% din respondenți nu sunt nici mulțumiți nici nemulțumiți.

Cât de mulțumiți sunteți de oportunitățile pentru înființarea și dezvoltarea de activități economice agricole și non agricole?

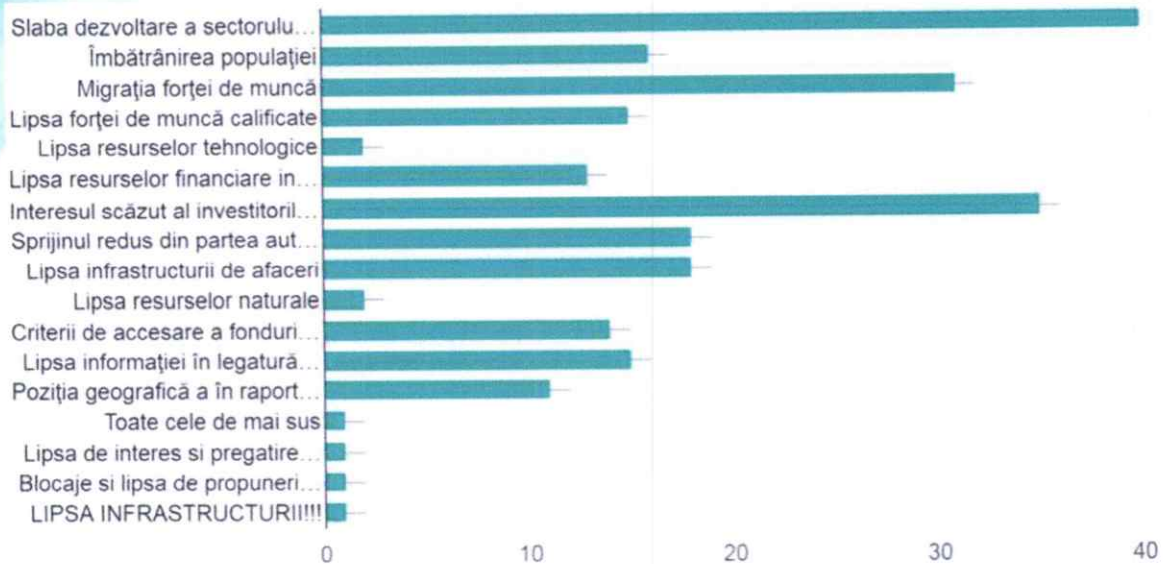
În ceea ce privește principalele dezavantaje ale Comunei Rus , au rezultat următoarele:

- 76,9% din respondenți au apreciat ca dezavantaj îmbătrânirea populația;
- 46,2% din respondenți au apreciat ca dezavantaj major lips forței de muncă calificate;
- 46,2% din respondenți au apreciat ca dezavantaj lipsa activităților economice.

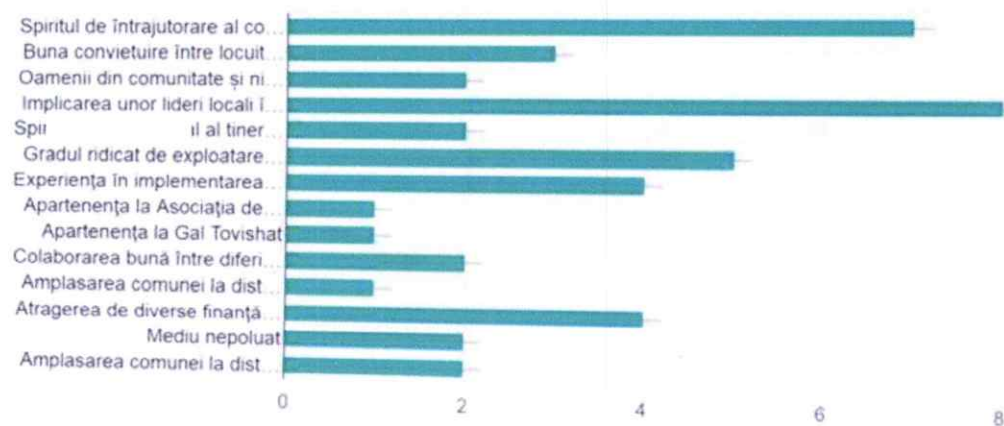
Alte dezavantaje:

- Migrația forței de muncă 38,5%;
- Interesul scăzut al investitorilor 30,6%
- Lipsa resurselor naturale 15,4%;
- Lipsa resurselor tehnologice 7,7%;

În ceea ce privește principalele 3 aspecte pozitive ale Comunei Rus referitoare la posibilitățile de dezvoltare respondenții au enumerat:

- implicarea unor lideri locali în acțiuni de dezvoltare a comunității;
- spiritul de înțajutorare al comunității
- atragerea de diverse finanțări pentru dezvoltarea comunității

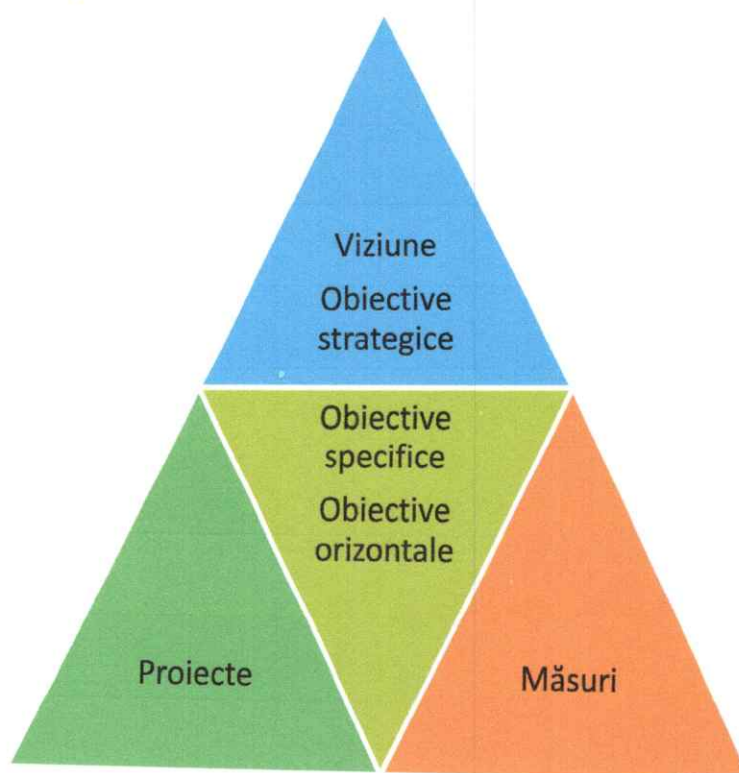
Domenii prioritare rezultate în urma consultării publice

Prioritatea	Ierarhia
Integrarea eficientă a Comunei Rus în sistemul regional și național de transport și rețelele de utilități	1
Calitate ridicată a vieții prin acces la servicii medicale, sociale și de învățământ de calitate	2

Exploatare mai eficientă a terenurilor mediu mai curat și energie verde	3
Valorificarea potențialului local al resurselor naturale și antropice și dezvoltarea turismului	4
Dezvoltarea mediului de afaceri competitiv, performant, stimulat și generator de locuri de muncă	5
Dezvoltarea capacității administrative locale și implicarea comunității în luarea deciziilor	6

5.3 VIZIUNEA STRATEGIEI LOCALE

Schematic, strategia Comunei Rus va avea următoarea structură:

În urma analizelor și consultărilor realizate, a analizei chestionarelor aplicate a fost creionată o viziune de dezvoltare a Comunei Rus.

Viziunea propusă pentru Comuna Rus este de a deveni o comunitate prosperă care să valorifice resursele existente dar și pe cele ce pot fi atrase prin diverse finanțări!

Comuna Rus va deveni o comunitate responsabilă, dinamică, implicată și deschisă, o comunitate a oportunităților, deschisă inovării în toate domeniile, un loc plăcut în care mediul este protejat în care cetățenii trăiesc decent, muncesc, studiază și se bucură de

viață. Această viziune se va realiza prin inovare, digitalizare, transformare economică și sprijinirea întreprinderilor mici și mijlocii, prin identificarea și utilizarea energiei din surse regenerabile, prin combaterea schimbărilor climatice, prin rețele de transport, comunicații moderne, prin respectarea drepturilor sociale și sprijinirea calității locurilor de muncă, a învățământului, a competențelor, a incluziunii sociale și a accesului egal la sistemul de sănătate, prin implicarea cetățenilor în luarea deciziilor care în influențează direct.

Această viziune a rezultat în urma unor întâlniri organizate și facilitate de Primăria Comunei Rus cu reprezentanți ai principalilor actori locali din domeniul serviciilor de sănătate, sociale, învățământ, al mediului de afaceri, cu reprezentanți ai organizațiilor de cult, a ONG-urilor și al altor instituții de stat și private din comunitate dar și din analiza documentelor strategice la nivel național și european. Viziunea strategiei stabilește cu claritate alternativele de dezvoltare ale Comunei Rus pentru perioada 2021-2027 și constituie diferența dintre ceea ce reprezintă astăzi Comuna și ceea ce trebuie să devină acesta în următorii 7 ani.

În viziunea reprezentanților autorității publice locale, Comuna Rus va deveni până în anul 2027, o comunitate mai dezvoltată, cu o economie care să ofere locuri de muncă bine plătite, cu infrastructură medicală, socială, de învățământ și tehnico - edilitară care să ducă la îmbunătățirea continuă a calității vieții locuitorilor, cu viață socială, culturală de calitate cu resurse existente utilizate eficient și în mod durabil.

Nu în ultimul rând, în viziunea reprezentanților autorității publice locale, aceasta trebuie să fie mult mai aproape de problemele și interesele locuitorilor. Astfel, serviciile publice vor fi de mai bună calitate și adecvate nevoilor comunității astfel încât să se asigure prosperitatea, protecția mediului și coeziunea socială.

Viziunea de dezvoltare are în vedere valorificarea aspectelor pozitive ale comunității pentru o dezvoltare inteligentă a Comunei, pentru diversificarea profilului său funcțional, prin înființarea și dezvoltarea de activități economice sustenabile, prin promovarea serviciilor publice de calitate, prin extinderea și modernizarea infrastructurii existente, modernizarea spațiilor publice într-un cadru de viață stimulat și prosper, echitabil pentru toți cetățenii.

În acest scop, se preconizează creșterea atractivității mediului de afaceri, îmbunătățirea facilităților puse la dispoziția investitorilor, adoptarea unor reglementări locale coerente și stabile pentru mediul de afaceri, facilitarea înființării și dezvoltării unor activități economice competitive cu rate ridicate ale valorii adăugate și a unor servicii către populație de nivel calitativ ridicat.

O dezvoltare economică durabilă nu este, însă, posibilă fără un sistem de transport modern și coerent. Integrarea eficientă a Comunei în sistemul național de transport și modernizarea căilor de comunicație alături de extinderea rețelelor de utilități au o importanță deosebită în crearea unui habitat competitiv și prietenos pentru locuitorii Comunei sporesc atractivitatea acestuia.

Această dezvoltare durabilă și inteligentă poate fi obținută doar într-un climat social stabil, coeziv și incluziv. Viziunea are în vedere asigurarea participării locuitorilor la o viață culturală activă, sprijinirea activității instituțiilor educative și reabilitarea infrastructurilor cultural-educaționale și sanitare. Se acordă importanța cuvenită asigurării unui nivel calitativ ridicat al serviciilor de sănătate și ale celor de asistență socială pentru persoanele și grupurile defavorizate.

Dezvoltarea capacității administrative și implicarea comunității în luarea deciziilor este un obiectiv care va asigura crearea unui cadru adecvat de cooperare între administrație și cetățeni, condiție esențială pentru dezvoltarea spiritului comunitar și valorificarea la un nivel superior a potențialului uman al Comunei.

Scopul major al viziunii de dezvoltare a Comunei Rus este asigurarea prosperității locuitorilor, crearea unui cadru de viață stimulat și echitabil pentru toți cetățenii, obiectiv universal avut în vedere de oricare comunitate locală, în dezvoltarea sa.

5.4 OBIECTIVE STRATEGICE PENTRU PERIOADA 2021 - 2027

Obiectivul general al strategiei de dezvoltare a Comunei Rus este dezvoltarea inteligentă și durabilă a Comunei prin extinderea și modernizarea infrastructurii tehnico - edilitare, prin dezvoltarea serviciilor sociale, medicale, de învățământ, culturale, sportive și a facilităților de petrecere a timpului liber, prin înnoirea spațiilor publice înființarea și dezvoltarea de activități economice sustenabile, precum și prin valorificarea potențialului natural și antropoc, agricol, silvic și turistic local într-un cadru de viață stimulat și prosper, echitabil pentru toți cetățenii ei.

Principalele obiective strategice ale Comunei Rus sunt următoarele:

5.4.1 Obiectivul strategic 1

Integrarea eficientă a Comunei Rus în sistemul regional și național de transport și rețelele de utilități

Rolul căilor de comunicație în evoluția și dezvoltarea Comunei Rus este foarte important.

Pentru atragerea investitorilor și creștere economică, autoritatea locală trebuie să

asigure o infrastructură adecvată - de transporturi, tehnico-edilitară și nu în ultimul rând, de comunicații. Comuna Rus trebuie să continue reabilitarea, modernizarea și extinderea infrastructurilor de transport. Acest obiectiv trebuie să fie concentrat cu precădere pe modernizarea principalelor drumuri de acces, a rețelei stradale și nu în ultimul rând, reabilitarea și extinderea drumurilor agricole și silvice.

Se are în vedere specializarea traficului prin crearea infrastructurilor de acces pietonal cu rol important în asigurarea unei mobilități sporite în interiorul Comunei.

O atenție deosebită trebuie acordată reînnoirii și creșterii atractivității spațiilor publice deoarece calitatea, valoarea spațiului public pentru Comuna secolului XXI este un prim indice al calității vieții.

Creșterea accesului populației la rețelele de utilități (apă, canalizare, energie electrică, gaz, telefonie și internet) precum și modernizarea infrastructurilor de utilități vor facilita diversificarea funcțională în plan microregional, creșterea calității vieții populației și în consecință, sporirea atractivității și creșterea potențialului uman al Comunei.

Nu în ultimul rând, Comuna Rus trebuie să înființeze și să dezvolte sisteme de alimentare cu energie din surse regenerabile dar și să asigure un management eficient al deșeurilor acesta fiind un factor important pentru asigurarea dezvoltării durabile a comunității.

5.4.2 Obiectivul strategic 2

Energie verde, mediu mai curat și exploatare durabilă a terenurilor

Comuna Rus trebuie să asigure caracterul durabil din punct de vedere al mediului al tuturor măsurilor și proiectelor de dezvoltare pe care le elaborează. “Dezvoltarea durabilă din punct de vedere al mediului înseamnă respectarea nevoilor generațiilor prezente fără a afecta nevoile generațiilor viitoare.”

Acest lucru se va obține prin:

- Diminuarea deșeurilor generate;
- Valorificarea potențialului util din deșeuri, dezvoltarea activităților de valorificare materială și energetică;
- Îmbunătățirea/dezvoltarea unui sistem integrat de colectare și transport al deșeurilor;
- Conservarea și creșterea diversității biologice prin reducerea impactelor negative și prin reconstrucția ecologică a ecosistemelor și habitatelor

deteriorate;

- Reducerea poluării generată de deversările de apă canalizată;
- Reducerea impactului dejecțiilor animale asupra calității solului și apelor subterane;
- Promovarea practicilor agricole durabile;
- Extinderea zonelor silvice;
- Înființarea de sisteme de producție de energie din surse alternative.

5.4.3 Obiectivul strategic 3

Calitate ridicată a vieții prin acces la servicii medicale, sociale și de învățământ de calitate

În implementarea strategiei se va urmări coordonarea programelor și politicilor sectoriale (servicii sociale, educație, sănătate) în funcție de problemele teritoriale în vederea eliminării disparităților de dezvoltare prezente în zonele din mediul mic urban și rural și incluziunii grupurilor defavorizate sau expuse riscului. Existența politicilor în domeniul social vor favoriza evoluția Comunei Rus ca o comunitate capabilă să integreze persoanele aflate în diferite situații de risc sau vulnerabilitate socială (persoane vârstnice, persoane cu boli cronice sau cu dizabilități, copii cu risc de abandon școlar, copii abandonați, fără familie sau cu părinți plecați la muncă în străinătate, persoane fără loc de muncă, persoane fără adăpost, persoane cu diferite adicții, alte categorii de persoane defavorizate). O astfel de comunitate este o comunitate cu risc social scăzut, cu premise favorabile de evoluție și care își cultivă capacitatea de a deveni solidară în jurul unor obiective de dezvoltare de lungă durată.

O viață de calitate pentru locuitorii Comunei Rus înseamnă o stare de sănătate corespunzătoare, ceea ce impune definirea de programe destinate dezvoltării infrastructurii și serviciilor de sănătate. Populația Comunei trebuie să aibă acces egal la asistență medicală iar serviciile de sănătate trebuie să fie reziliente și să promoveze tranziția de la îngrijirea instituționalizată către îngrijirea în familie și în comunitate.

Pentru atingerea obiectivului se vor promova investițiile în infrastructura de sănătate precum și în infrastructura de asistență medicală școlară, inclusiv în servicii de asistență stomatologică. Servicii medicale trebuie să asigure prevenirea îmbolnăvirilor sau agravarea stării de sănătate a cetățenilor, acces la servicii medicale și laboratoare de specialitate de calitate inclusiv la servicii medicale de urgență.

Comuna Rus trebuie să-și asigure un capital uman de calitate, care să constituie motorul dezvoltării în domeniile de interes identificate. În acest sens, este necesară definirea unei politici care să asigure condiții optime pentru educație pentru formarea continuă a adulților pe tot parcursul vieții. Prin implementarea strategiei trebuie să se asigure posibilitatea neîngrădită de împlinire individuală prin educație, de acces la un sistem educațional performant, flexibil și adaptat condițiilor rurale, acces la infrastructura și baza materială suficientă și capabilă să satisfacă nevoile legate de actul educațional atât în sistemul clasic de învățământ cât și în cel ce privește formare continuă pentru adulți.

5.4.4 Obiectivul strategic 4

Valorificarea diversității etice și culturale a resurselor naturale și antropice și dezvoltarea turismului.

Comuna Rus trebuie să își atribuie un rolul mult mai important în ceea ce privește dezvoltarea comunității prin politici culturale publice bazate pe participare activă, care să valorifice multiculturalitatea și bogăția patrimoniului cultural local. Diversitatea multiculturală și practicile tradiționale trebuie să fie revitalizate și transmise generațiilor viitoare. Activitățile și obiceiurile tradiționale trebuie puse în valoare, diversitatea multiculturală și interculturalitatea trebuie valorificate pentru a dezvoltarea unei oferte patrimoniale și a unui peisaj rural cu real potențial de interes.

Comuna Rus cu tradiții multiculturale și practici interculturale permanente, trebuie să își intensifice relațiile transfrontaliere și cooperarea microregională, prin schimburi de bune practici în toate domeniile vieții social-economice și prin proiecte comune de dezvoltare, care să crească performanța socială și calitatea vieții populației locale. Comuna se va putea promova prin evenimente atractive, organizate în spații publice, incluse în calendare și circuite regionale prilej de a pune în valoare potențialul natural, cultural și turistic local. Pentru aceasta, este necesară crearea infrastructurii de agrement.

O prioritate pentru Comuna Rus trebuie să fie restaurarea și conservarea unor resurse antropice locale și înscrierea acestora în circuitul turistic al zonei.

5.4.5 Obiectivul strategic 5

Dezvoltarea capacității administrative locale și implicarea comunității în luarea deciziilor

Formularea obiectivului strategic de dezvoltare a administrației publice a Comunei Rus pornește de la premiza că, practic în orice domeniu, factorul organizatoric este decisiv

pentru reușită. Acesta influențează în mod semnificativ activitățile din celelalte sectoare. De componenta organizatorică depend sesizarea oportunităților și exploatarea conjuncturilor favorabile, minimizarea riscurilor și a obstacolelor din calea dezvoltării, valorificarea inteligentă a resurselor, asigurarea unui climat de încredere, stimulativ pentru coeziunea socio-teritorială și dezvoltarea locală.

Ca urmare, componenta administrativă a SDL Rus urmărește creșterea capacității administrative locale și se axează pe câteva măsuri de intervenție. Prin acestea, se planifică creșterea performanțelor interne ale administrației locale, prin perfecționarea personalului administrativ și dotarea cu echipamente performante, digitalizarea serviciilor publice, generalizarea practicilor democrației participative și stimularea abordării integrate a problemelor comunității, ca premisă a creșterii coeziunii socio-teritoriale, respectiv promovarea transparenței procesului decizional și valorificarea inteligentă a resurselor locale, printr-o planificare coerentă și echilibrată a dezvoltării Comunei.

Scopul principal este ca administrația locală să asigure un cadru organizatoric coerent, flexibil și prietenos, atractiv atât pentru populație, cât și pentru investitori sau pentru cei aflați în tranzit, să ofere un model de eficiență și civilitate, o interfață activă care să pună în valoare patrimoniul, resursele și oportunitățile locale.

Implementarea strategiei va asigura valorificarea avantajelor digitalizării, sprijinirea intervențiilor de tip smart-village și digitalizarea administrațiilor publice locale în beneficiul cetățenilor, al companiilor și al comunității pe ansamblul ei.

5.4.6 Obiectivul strategic 6

Dezvoltarea mediului de afaceri competitiv, performant, stimulat și generator de locuri de muncă

Creșterea capacității antreprenoriale trebuie susținută pentru a asigura durabilitatea investițiilor deja existente dar și pentru a promova înființarea de noi activități economice.

Sunt avute în vedere intervenții pentru susținerea sectoarelor economice prioritare la nivelul Comunei Rus , înființarea și dezvoltarea de structuri suport precum parcuri industriale, incubatoare și acceleratoare de afaceri, structuri de sprijinire a afacerilor care urmează la rândul lor să administreze granturi în favoarea IMM-urilor / start-up-urilor sprijinite.

Economia Comunei Rus a înregistrat în ultimii ani o dinamică fluctuantă. În acest context este necesară dezvoltarea sectorului economic prin atragerea de noi industrii, în special industrii ce utilizează tehnologie de ultimă generație. O atenție deosebită trebuie

acordată dezvoltării sectorului terțiar, slab reprezentat în prezent în economia Comunei Rus, și mai ales dezvoltării serviciilor profesionale (domeniul IT și industrii creative, consultanță în IT, consultanță în elaborarea și implementarea de proiecte, contabilitate și servicii de consultanță juridică etc.) care aduc plus valoare adăugată ridicată.

Un alt obiectiv important vizează dezvoltarea întreprinderilor din domeniul agricol și silvic prin acțiuni de încurajare și promovare a agriculturii ecologice /silviculturii, de sprijinire a agricultorilor locali în comercializarea produselor agricole și prin dezvoltarea industriilor de prelucrare a produselor agroalimentare locale. Acțiunile de sprijinire a antreprenorilor locali din agricultură sunt deosebit de importante în vederea asigurării sustenabilității și eficienței agriculturii/silviculturii și creșterii productivității acesteia.

5.5 OBIECTIVE SPECIFICE

5.5.1 Obiective specifice aferente obiectivului strategic 1

1. Integrarea eficientă a Comunei Rus în sistemul regional și național de transport și rețelele de utilități

Obiective specifice:

Dezvoltarea infrastructurii de drumuri și creșterea calității acesteia.

În atingerea acestui obiectiv se are în vedere creșterea calității infrastructurii rutiere existente, promovarea mobilității rurale prin accesibilizarea localităților și interconectarea modală, limitarea dependenței față de automobil prin implementarea unui sistem de piste pentru bicicliști și înființarea transportului în comun.

Măsuri:

- Reabilitarea și extinderea drumurilor comunale și a străzilor, a rețelei de drumuri vicinale (agricole și silvice);
- Realizarea infrastructurii de acces pietonal și a pistelor pentru bicicliști;
- Înființarea sistemului de transport public local;
- Amenajări de stații de autobuz și zone de refugiu, dotarea cu mobilier stradal;
- Amenajarea de spații de parcare;
- Amenajare drumuri de acces spre obiective de interes local (parcări, piețe, obiective turistice, etc);
- Implementarea unui sistem de semnalizare rutieră;
- Dezvoltarea infrastructurii tehnico - edilitară de calitate pentru toate zonele construite.

În atingerea acestui obiectiv se are în vedere extinderea și modernizarea tuturor

rețelelor tehnico - edilitare pentru zonele locuite ale Comunei inclusiv pentru satele aparținătoare acestuia.

Măsuri:

- Extinderea și modernizarea rețelelor de alimentare cu apă și canalizare;
- Înființarea rețelei de alimentare cu gaze naturale;
- Extinderea și modernizarea rețelei de alimentare cu energie electrică;
- Extinderea rețelei de iluminat public;
- Extinderea și modernizarea infrastructurii de telefonie;
- Extinderea și modernizarea infrastructurii de broadband (Internet);
- Extinderea și modernizarea infrastructurii de televiziune prin cablu.

5.5.2 Obiective specifice aferente obiectivului strategic 2

2. Energie verde, mediu mai curat și exploatare durabilă a terenurilor

2.1 Dezvoltarea infrastructurii de alimentare cu energie din surse regenerabile

În atingerea acestui obiectiv se are în vedere realizarea de investiții în energie regenerabilă care să servească la generarea curentului electric, producerea de apă caldă etc.

Măsuri:

- Înființare parc fotovoltaic;
- Amplasarea de panouri fotovoltaice pentru alimentarea cu energie electrică a clădirilor publice: primăria, școli, alte clădiri publice, teren sportiv, vestiare etc;
- Modernizarea sistemului de iluminat public prin utilizarea surselor de energie regenerabilă;
- Dezvoltarea unor sisteme de generare energie din surse alternative (solară, bio-masă, eoliană, etc);
- Înființarea și dezvoltarea unei rețele de stații de încărcare electrică auto;
- Înființarea unor rețele care utilizează hidrogenul ca sursă de energie;
- Extinderea utilizării tehnologiilor verzi în cadrul locuințelor;
- Înființarea unei rețelei de producători și utilizatori de energie din bio-masă;
- Realizarea de parteneriate public - privat pentru producerea de energie din surse regenerabile.

2.2 Sisteme integrate de gestionare a deșeurilor

Măsuri:

- Achiziționarea de echipamente și pubele pentru realizarea colectării selective a

deșeurilor;

- Derularea unor măsuri stimulative de colectare selectivă a deșeurilor;
- Modernizarea punctelor de colectare a deșeurilor (containere îngropate);
- Ecologizarea terenurilor afectate de depozitarea ilegală a deșeurilor;
- Reabilitări cursuri de apă afectate de calamități, torenți, lucrări de stabilizare și protecție a terenurilor împotriva alunecărilor, alte lucrări de combatere a eroziunii solului;
- Ecologizarea terenurilor și a cursurilor de apă.

2.3 Agricultură și sivicultura performantă și efecte reduse asupra mediului

Măsuri:

- Stimularea dezvoltării agriculturii;
- Sprijinirea certificării agriculturii ecologice și a promovării produselor agricole;
- Sprijinirea inițiativelor ce vizează dezvoltarea fermelor inclusiv a prelucrării și depozitării produselor agricole;
- Sprijinirea și promovarea asocierii în domeniul agricol inclusiv constituirea de grupuri de producători, asociații, cooperative;
- Derularea de campanii de promovare a producătorilor locali;
- Crearea de perdele forestiere de protecție a terenurilor agricole;
- Reîmpăduriri, creșterea suprafețelor împădurite;
- Refacerea fondului piscicol și a pisciculturii.

5.5.3 Obiective specifice aferente obiectivului strategic 3

3. Calitate ridicată a vieții prin acces la servicii sociale, medicale, culturale și la învățământ incluziv și favorabil dezvoltării pe termen lung al Comunei

Obiective specifice:

3.1 Dezvoltarea și modernizarea serviciilor sociale și socio - medicale inclusiv a infrastructurii aferentă acestora

În atingerea acestui obiectiv se are în vedere adaptarea serviciilor sociale și socio medicale la nevoile comunității precum și asigurarea standardelor de calitate în conformitate cu cerințele legislative în vigoare. O atenție deosebită va fi acordată măsurilor ce vizează serviciile de protecție și asistență socială, sprijinirea comunităților defavorizate, acordarea de servicii integrate medico-sociale inclusive servicii de îngrijire la domiciliu, servicii pentru persoanele cu dizabilități (inclusiv măsuri ce țin de economia socială), serviciile de asistență

etc. Pe fondul creșterii speranței de viață și a ponderii populației îmbătrânite în totalul populației, serviciile adresate acestor persoane trebuie create și dezvoltate corespunzător.

Măsuri:

- Înființarea și dezvoltarea de servicii sociale, socio-medicale;
- Dezvoltarea sistemului de asistență socială comunitară inclusiv a unor servicii de tip masă pe roți, îngrijire socială/socio-medicală la domiciliu, etc;
- Înființarea și dezvoltarea de servicii de tip centru de zi pentru diferite categorii de beneficiari (tineri, vârstnici, persoane cu dizabilități etc);
- Construirea/modernizarea și dotarea de locuințe sociale;
- Dezvoltarea resurselor umane implicate în acordarea de servicii sociale/socio-medicale;
- Sprijinirea parteneriatelor între furnizorii de servicii sociale/socio-medicale cu scopul angajării persoanelor cu dizabilități;
- Construirea de capele funerare.

3.2 Dezvoltarea și modernizarea serviciilor medicale

În atingerea acestui obiectiv se are în vedere creșterea accesului la servicii medicale de calitate prin înființarea de servicii noi adecvate nevoilor comunității și modernizarea celor existente astfel încât să răspundă mai bine nevoilor locuitorilor, contribuind la creșterea calității vieții acestora. De asemenea, se are în vedere ca toate serviciile medicale să corespundă standardelor de calitate în conformitate cu legislația în vigoare.

Măsuri:

- Sprijin pentru îmbunătățirea/modernizarea cabinetelor de medicină de familie, în vederea creșterii calității actului medical și îngrijirii medicale;
- Dezvoltarea sistemului de asistență medicală comunitară;
- Dezvoltarea resurselor umane implicate în acordarea serviciilor medicale;
- Acțiuni de educație în domeniul sănătății de conștientizare privind stilul de viață sănătos și tematica educației pentru sănătate;
- Alte investiții necesare în sectorul medical.

3.3 Dezvoltarea și modernizarea învățământului

În atingerea acestui obiectiv se are în vedere creșterea calității învățământului atât formal cât și non-formal astfel încât să răspundă mai bine nevoilor locuitorilor, contribuind la dezvoltarea pe termen lung a comunității. De asemenea, se urmărește ca învățământul să

fie mai adecvat cerințelor de pe piața muncii și să pregătească absolvenți cu șanse reale de integrare profesională.

Măsuri:

- Construirea / reabilitarea / modernizarea / extinderea unităților de învățământ
- Dotarea infrastructurii educaționale inclusiv dotarea cu mijloace necesare pentru digitalizarea învățământului pentru asigurarea accesului la serviciile de educație și creșterea capacității în învățământul preșcolar (grădinițe) și școlar corespunzător nevoilor comunei;
- Îmbunătățirea infrastructurii TIC din unitățile de învățământ și implementarea de soluții de e-educație și digitalizare în unitățile de învățământ;
- Sprijinirea dotării școlilor în parteneriat cu agenții economici din teritoriu;
- Înființarea /dezvoltarea unor centre de educație pentru tineri în domenii cu aplicabilitate tehnologică ridicată;
- Activități specifice pentru reducerea abandonului școlar în învățământul primar, și gimnazial;
- Derularea de programe de tip ASD și SDS (a doua șansă și școală după școală);
- Înființarea și dotarea unei tabere pentru elevi și preșcolari;
- Dotarea și modernizarea bazei auto pentru transport școlar inclusiv achiziția de microbuze școlare electrice;
- Formarea continuă a resurselor umane din sistemul de învățământ;
- Sprijinirea dezvoltării sistemului de formare al adulților adecvat nevoilor pieței muncii;
- Facilitarea dezvoltării programelor de calificare și recalificare.
- Modernizarea bibliotecii comunale, îmbunătățirea fondului de carte incluziv cu cărți electronice și sisteme de tip ebook reader.

5.5.4 Obiective specifice aferente obiectivului strategic 4

4. Valorificarea diversității etice și culturale a resurselor naturale și antropice și dezvoltarea turismului ca factor de dezvoltare armonioasă a comunității

4.1 Conservarea, protecția și valorificarea durabilă a patrimoniului cultural, istoric și natural

Valorificarea obiceiurilor și tradițiilor culturale reprezintă obiective asumate în prezent de Comuna Rus ca modalitate de păstrare a identității culturale a comunității.

Măsuri:

- Revitalizarea practicilor tradiționale și documentarea acestora;

- Restaurarea și valorificarea durabilă a patrimoniului cultural, istoric și natural, reabilitarea mormântului lui Frâncu;
- Refacerea clădirilor monument istoric, din punct de vedere arhitectural și estetic, ca mod de creștere a atractivității turistice și a calității mediului;
- Reabilitarea și dotarea căminelor culturale;
- Dezvoltarea infrastructurii din domeniul cultural și a serviciilor culturale;
- Dotarea căminului cultural Rus cu sisteme moderne de sonorizare, cortină, scenă, costume populare, instrumente muzicale;
- Înființarea unui ansamblu folcloric local;
- Realizarea catalogului privind inventarul natural și antropic al Comunei Rus și localizarea acestora în Google Maps;
- Sprijinirea valorificării potențialului turistic al unor obiective turistice din comună;
- Digitalizarea obiectivelor de patrimoniu;
- Înființarea Muzeului Etnografic și a zestre etnografice a acestuia;
- Sprijinirea organizării de evenimente culturale specifice la nivelul Comunei;
- Sprijinirea dezvoltării de ONG-uri în domeniul cultural;
- Sprijinirea formării și suținerii ansamblurilor folclorice;
- Sprijin pentru organizarea și derularea de targuri, expozitii culturale;
- Susținerea colaborării la nivel cultural cu localitățile înfrățite.

4.2 Dezvoltarea durabilă a turismului local

Pentru Comuna Rus este importantă dezvoltarea sectorului turistic local printr-un efort integrat al autorității locale, al instituțiilor culturale și al comunității în ansamblul ei. Oferta turistică trebuie să fi consolidată iar acțiunile de la nivel local trebuie coroborate cu cele de la nivelul autorităților județene astfel încât să se asigure dezvoltarea capacității turistice și punerea în valoare a obiective turistice existente.

Măsuri:

- Identificarea și promovarea unor rute culturale care cuprind obiective de la nivelul Comunei Rus și din împrejurimi;
- Îmbunătățirea infrastructurii de turism inclusiv îmbunătățirea accesului către resursele și obiectivele turistice;
- Creare/reabilitarea/modernizarea/extinderea spațiilor de cazare, inclusiv a infrastructurii de agrement conexe;
- Realizarea unui mini Ghid turistic local și a unor evenimente de promovare a

tradițiilor locale;

- Dezvoltarea relațiilor de colaborare și înfrățire cu alte localități din țară și din spațiul european/internațional în scopul promovării turismului;
- Dezvoltarea și diversificarea infrastructurii fizice de agrement necesară petrecerii timpului liber, crearea, amenajarea, modernizarea zonelor de agrement;
- Înființarea unui punct de informare turistică locală.

5.5.5 Obiective specifice aferente obiectivului strategic 5

5. Dezvoltarea capacității administrative locale și implicarea comunității în luarea deciziilor

Obiective specifice:

5.1 Dezvoltarea și implementarea conceptului de „smart village”

În contextual actual al dezvoltării tehnologiilor și al internetului, Comuna Rus trebuie să se dezvolte și să implementeze conceptul de comunitate creativ-inteligentă - Smart Village. Având în vedere cea de-a patra “revoluție industrială” în plină desfășurare, localitățile conectate pot utiliza tehnologii deschise, bazate pe date pentru a deveni inteligente (SMART). Aceasta este singura soluție pentru rezolvarea numeroasele provocări pe care le aduce procesul de dezvoltare.

Măsuri:

- Implementarea conceptului de „smart village”, dotarea cu piese de mobilier stradal inteligent panouri de informare inteligente, sisteme de e-ticketing, sisteme de gestiune inteligentă a spațiilor verzi, WiFi în spații publice, dezvoltarea bazelor de date geospațiale și a centrelor de date, sisteme de monitorizare și siguranță a spațiului public, aplicații de informare a cetățenilor asupra serviciilor medicale și de sănătate, centre pentru monitorizarea situației Comunei în timp real;
- Dezvoltarea de platforme și aplicații de comunicare cu cetățenii, de implicare civică și voluntariat, de raportare de probleme, centre de inovare și imaginație civică.
- Dezvoltarea competențelor personalului din instituții publice în ceea ce privește utilizarea tehnologiilor IT și implementarea de soluții SMART;
- Achiziție de echipamente IT&C și software pentru compartimentele/serviciile administrației publice.

5.2 Dezvoltarea capacității administrative locale

Capacitatea administrativă reprezintă ansamblul resurselor materiale, instituționale și umane de care dispune o entitate publică, precum și acțiunile pe care le desfășoară aceasta

pentru exercitarea competențelor stabilite prin lege. Serviciile publice trebuie să fie adecvate nevoilor populației, administrația publică trebuie să devină mai eficientă, mai transparentă și mai accesibilă.

Măsurile:

- Îmbunătățirea dotării serviciilor publice: urbanism, registru agricol, cadastru și agricultură, serviciu impozite și taxe, administrația domeniului public, stare civilă, protecție civilă, asistență și protecție socială, relații cu publicul, poliție locală;
- Instalarea de camere de monitorizare a Comunei cu înaltă definiție și îmbunătățirea sistemului existent;
- Îmbunătățirea competențelor personalului în domeniul ordinii publice și a circulației rutiere;
- Modernizarea și reabilitarea clădirii primăriei;
- Reabilitarea și revitalizarea unor clădiri aflate în inventarul comunei Rus (clădire CAP, alte clădiri);
- Pregătirea personalului din administrația publică în domenii strategice, respectiv: managementul proiectelor, achiziții publice, management financiar, digitalizare, alte domenii identificate ca stringente;
- Organizarea de schimburi de experiență cu autorități locale din România sau Uniunea Europeană inclusiv din localitățile înfrățite;
- Dezvoltarea de parteneriate public - privat pentru atragerea de fonduri cu finanțare externă, pentru implementarea de proiecte și realizarea de investiții;
- Achiziții de mijloace de transport ecologice;
- Actualizarea inventarului domeniului public și privat al Comunei și înregistrarea în cartea funciară a acestuia;
- Implementarea și certificarea sistemelor de management al calitatii și implementarea și certificarea sistemelor de management integrate Calitate-Mediu;
- Actualizarea site-ului primăriei și integrarea sistemelor de digitalizare a administrației publice locale;
- Constituirea și funcționarea unor grupuri consultative dintr-o zonă sau mai multe zone vizate de investiții în Comuna Rus.

5.3 Creșterea eficienței energetice a clădirilor

În atingerea acestui obiectiv se are în vedere realizarea de investiții reabilitarea termică a clădirilor publice și a locuințelor.

Măsuri:

- Reabilitarea termică a clădirilor publice;
- Reabilitarea termică a locuințelor.
- Instalarea de sisteme de încălzire în clădirile publice și locuințe prin utilizarea surselor de energie regenerabilă.

5.5.6 Obiective specifice aferente obiectivului strategic 6

6. Dezvoltarea mediului de afaceri competitiv, performant, stimulat și generator de locuri de muncă

Acest obiectiv urmărește creșterea capacității antreprenoriale la nivelul Comunei Rus pentru a asigura durabilitatea investițiilor deja existente dar și pentru a promova înființarea de noi activități economice.

Măsuri:

- Sprijinirea înființării și dezvoltării la nivelul Comunei Rus a spiritului antreprenorial local, încurajarea dezvoltării diferitelor forme specifice de antreprenariat și de intermediere în antreprenariat;
- Sprijinirea colaborării dintre mediul de afaceri și unitățile de învățământ pentru susținerea inovării și investițiilor în IMM-uri;
- Sprijinirea potențialului de inovare și specializare inteligentă a IMM-urilor inclusiv pentru adoptarea tehnologiilor digitale și adaptarea modelelor de afaceri la mediul digital;
- Susținerea dezvoltării serviciilor creative/profesionale și a serviciilor pentru populație, sprijinirea antreprenorilor în domeniul IT și al industriilor creative mai ales în domeniile cu potențial digital ridicat și impact redus asupra mediului;
- Susținerea culturii antreprenoriale și a deprinderilor necesare în tot sistemul de educație;
- Stimularea creării unor forme asociative reprezentative pentru mediul de afaceri și susținerea cooperării între IMM-urile locale;
- Susținerea dezvoltării competențelor antreprenoriale în rândul membrilor comunității;
- Sprijinirea inițiativelor de economie socială;
- Sprijinirea măsurilor de creștere a calității resursei umane;
- Sprijinirea inițiativelor ce vizează prelucrarea produselor din localitățile periurbane aparținătoare;
- Crearea unor capacități de colectare, condiționare, prelucrare/procesare și depozitare a produselor agricole și a produse forestiere.

5.6 OBIECTIVE ORIZONTALE

5.6.1 Egalitatea de șanse, incluziunea și nediscriminarea

Egalitatea de șanse are la bază asigurarea participării depline a fiecărei persoane la viața economică și socială, fără deosebire de origine etnică, sex, religie, vârstă, dizabilități sau orientare sexuală.

Egalitatea între femei și bărbați este un drept fundamental, o valoare comună a UE ce va fi implementată și în cadrul SDL Rus și o condiție necesară pentru realizarea obiectivelor SDL.

Cu toate că inegalitățile încă există, în prezent Comuna Rus a făcut progrese semnificative în realizarea egalității între femei și bărbați. Aceasta este - în principal - datorită asigurării tratamentului egal, integrarea dimensiunii egalității de gen și măsurile specifice pentru avansarea femeilor. Aceste aspecte au vizat accesul la ocuparea forței de muncă, egalitatea salarială, protecția maternității, concediul parental, de asigurări sociale și profesionale, securitatea socială, sarcina probei în cazurile de discriminare și de auto-ocupare a forței de muncă.

Cu toate progresele realizate până în prezent Comuna Rus, femeile și bărbații nu au aceleași roluri, resurse, nevoi și interese. Nu participă în mod egal la luarea deciziilor. Valorile atribuite "muncii femeilor" și "muncii bărbaților" nu sunt aceleași.

Principiul egalității de șanse între femei și bărbați va fi transpus în continuare în toate acțiunile întreprinse pentru implementarea SDL.

În plus față de acțiunile referitoare la egalitatea de tratament dintre bărbați și femei, acțiunile propuse prin SDL vor asigura un tratament egal, indiferent de:

- rasă sau origine etnică;
- religie și credință;
- dizabilități;
- orientare sexuală;
- vârstă.

Aceste măsuri au scopul de a asigura egalitatea de tratament, în multe aspecte legate de viața de zi cu zi - de la locul de muncă, care acoperă probleme de educație, asistență medicală și de acces la bunuri și servicii.

Ca și cetățeni cu drepturi depline, persoanele cu handicap au drepturi egale și au dreptul la demnitate, egalitate de tratament, de viață independentă și de participarea deplină în societate. Activarea persoanelor cu handicap de a beneficia de aceste drepturi este deosebit de importantă pentru strategia pe termen lung a Comunei Rus pentru includerea lor

activă. Ca urmare a implementării SDL 2021 - 2027 vor exista îmbunătățiri în perspectivele de ocupare a forței de muncă, accesibilitatea și de viață independentă. Comuna Rus promovează incluziunea activă și participarea deplină a persoanelor cu handicap în societate, în acord cu abordarea europeană a drepturilor omului referitoare la problemele de handicap.

SDL 2021 - 2027 a Comunei Rus își propune o abordare integratoare care implică reorganizarea proceselor de elaborare și planificare a acestora astfel încât să fie asigurată promovarea relațiilor echitabile între femei și bărbați

Pentru promovarea egalității de gen în cadrul SDL a Comunei Rus s-a avut în vedere o abordare orizontală prin care să se realizeze integrarea acestui principiu în toate fazele SDL la toate nivelurile precum și pentru toți actorii implicați. Astfel, în procesul de elaborare a SDL s-a avut în vedere implicarea factorilor cu responsabilități în domeniul egalității de șanse (serviciul de asistență socială al Primăriei Rus, diverse ONG-uri reprezentative pentru minoritățile etnice și alte categorii dezavantajate, etc.) și care reprezintă interesele grupurilor țintă vizate. Respectarea prevederilor legislației naționale în vigoare referitoare la egalitatea de șanse, incluziune și non-discriminare va reprezenta un aspect obligatoriu de prevăzut în toate proiectele ce vor fi implementate. Pe de altă parte, se va încuraja și implementarea de acțiuni suplimentare, favorabile incluziunii și diversității. Astfel, principiul egalității de șanse va fi prevăzut în toate proiectele iar prin conținutul acestora se va asigura că acțiunile întreprinse nu contravin acestui principiu.

În calitate de responsabil privind implementarea SDL, UAT Rus se va asigura că măsurile întreprinse respectă prevederile legislației în vigoare cu privire la egalitatea de șanse și de tratament între femei și bărbați în domeniul muncii, egalitate de șanse și nediscriminare, că acțiunile întreprinse nu realizează nicio deosebire, excludere, restricție sau preferință, indiferent de: rasă, naționalitate, etnie, limbă, religie, categorie socială, convingeri, gen, orientare sexuală, vârstă, handicap, boală cronică necontagioasă, infectare HIV, apartenență la o categorie defavorizată, precum și faptul că nu există acțiuni care au ca efect restrângerea, înlăturarea recunoașterii, folosinței sau exercitării, în condiții de egalitate, a drepturilor omului și a libertăților fundamentale sau a drepturilor recunoscute de lege, în domeniul politic, economic, social și cultural sau în orice alte domenii ale vieții publice.

5.6.2 Dezvoltarea durabilă

Dezvoltarea durabilă este un concept foarte complex, care a pornit de la preocuparea față de mediu, ideea fiind îmbogățită în timp cu o dimensiune economică și una socială.

Deși inițial dezvoltarea durabilă s-a vrut a fi o soluție la criza ecologică determinate

de intensa exploatare industrială a resurselor și degradarea continuă a mediului și caută în primul rând prezervarea calității mediului înconjurător, în prezent conceptul s-a extins asupra calității vieții în complexitatea sa, atât sub aspect economic cât și social.

În contextul protecției mediului, conceptul de dezvoltare durabilă este definit ca dezvoltarea care satisface nevoile prezentului fără a compromite posibilitatea generațiilor viitoare de a-și satisface propriile nevoi.

Conceptul de dezvoltare durabilă desemnează totalitatea formelor și metodelor de dezvoltare socio-economică, nu numai pe termen scurt sau mediu, ci și pe termen lung, al căror fundament îl reprezintă în primul rând asigurarea unui echilibru între aceste sisteme socio-economice și elementele capitalului natural.

Cea mai cunoscută definiție a dezvoltării durabile este cu siguranță cea dată de Comisia Mondială pentru Mediu și Dezvoltare (WCED) în raportul "Viitorul nostru comun", cunoscut și sub numele de Raportul Brundtland: "dezvoltarea durabilă este dezvoltarea care urmărește satisfacerea nevoilor prezentului, fără a compromite posibilitatea generațiilor viitoare de a-și satisface propriile nevoi".

Dezvoltarea durabilă se derulează pe fondul unor principii majore ce o caracterizează:

- preocuparea pentru echitate și corectitudine între țări și între generații;
- viziunea de lungă durată asupra procesului dezvoltării;
- gândirea sistemică, interconexiunea între economie, societate și mediu.

În acest scop, sunt identificate obiective-cheie:

- Protecția mediului prin măsuri care să permită disocierea creșterii economice de impactul negativ asupra mediului;
- Echitatea și coeziunea socială, prin respectarea drepturilor fundamentale, diversității culturale, egalității de șanse și prin combaterea discriminării de orice fel;
- Prosperitatea economică prin promovarea cunoașterii, inovării, competitivității pentru asigurarea unor standarde de viață ridicate și unor locuri de muncă abundente și bine plătite.

Pentru a respecta cerințele legislației comunitare, Comuna Rus va aborda conceptul dezvoltării durabile în cadrul tuturor acțiunilor pentru implementarea SDL pentru a contribui la realizarea unei economii locale echilibrate, durabile și inovative.

Prin urmare, toate acțiunile propuse prin SDL vor urmări respectarea principiilor dezvoltării durabile pe parcursul tuturor etapelor de implementare, prin măsuri care să permită disocierea creșterii economice de impactul negativ asupra mediului.

În implementarea strategiei vor fi abordate toate cele trei dimensiuni ale conceptului dezvoltării durabile și anume dimensiunea ecologică, economică și socială.

Dimensiunea ecologică privește consumul și producția durabile, conservarea și managementul resurselor naturale, schimbările climatice și energia curată.

Dimensiunea economică se referă la dezvoltarea socio-economică (prosperitate economică) și transportul durabil, iar dimensiunea socială vizează incluziunea socială, schimbările demografice și sănătatea publică.

Se așteaptă ca în urma implementării SDL efectele ecologice, economice și sociale ale activităților desfășurate să fie sesizabile/vizibile.

În spiritul celor enunțate, implementarea SDL va aborda conceptul dezvoltării durabile având în vedere cel puțin următoarele aspecte:

- măsuri corespunzătoare la nivelul tuturor proiectelor (ex: utilizarea rațională a resurselor prin alegerea unei logistici adecvate, utilizarea experienței anterioare în dezvoltarea și implementarea SDL ce promovează tema dezvoltării durabile, etc.);
- includerea în cadrul tuturor măsurilor de implementare a SDL a unor acțiuni de sensibilizare pe tema dezvoltării durabile (ex: inserarea unui mesaj special pe materialele elaborate care să atragă atenția asupra problemelor de mediu și să îndemne la protecția acestuia, logo-uri/sloganuri pe materialele furnizate, afișe vizibile la locul de desfășurare a activităților, etc.).

Protejând mediul înconjurător se va asigura protejarea vieții locuitorilor Comunei Rus, întrucât un mediu sănătos asigură resursele necesare pentru un trai echilibrat și sănătos, apă potabilă, aer curat, sol bogat pentru agricultură și multe altele. Activitățile umane degradează însă mediul înconjurător, adesea în mod ireversibil, iar atunci când natura este în dezechilibru apar efecte devastatoare pentru oameni: catastrofe naturale, secetă, boli cauzate de poluarea aerului, a solului sau a surselor de hrană sunt doar câteva exemple. Datorită importanței vitale a mediului înconjurător pentru sănătatea umană, în legislația internațională dreptul de a trăi într-un mediu sănătos este direct legat de drepturile omului.

În cadrul SDL s-au prevăzut măsuri pentru a preveni poluarea în oricare forme ale ei, implementarea SDL se va acorda o atenție deosebită respectării mediului, prin:

- reducerea imprimării documentelor pe hârtie și/sau tipărirea față-verso, atunci când este necesară imprimarea, utilizarea pe cât posibil a corespondenței electronice;
- în cadrul proiectelor ce vor fi implementate vor fi prezentate informații despre importanța protejării mediului, a consecințelor privind poluarea și costurile cauzate de poluare; despre utilizarea rațională a resurselor și despre protecția mediului

înconjurător;

- va fi încurajată transmiterea materialelor în format electronic, pentru a se reduce pe cât posibil consumul de hârtie, tonner și resurse care poluează mediul;
- toate materialele elaborate vor fi disponibile în format electronic, urmând să fie tipărite doar în numărul necesar conform unui calcul riguros.

Aplicarea principului dezvoltării durabile va urmări asigurarea unui echilibru între aspectele legate de mediu, coeziune socială și creștere economică. Integrarea orizontală a principiului are în vedere ca operațiunile implementate prin SDL să urmărească reducerea impactului asupra mediului cât mai mult posibil, fiind acordată atenție protecției mediului, eficienței energetice, atenuării schimbărilor climatice și adaptării la acestea, biodiversității, rezistenței la dezastre, prevenirii și gestionării riscurilor. Implementarea SDL va contribui indirect la promovarea unui comportament responsabil al cetățenilor Comunei Rus precum și la îmbunătățirea gradului de conștientizare cu privire la atenuarea și adaptarea la schimbările climatice.

Capitolul VI.

IMPLEMENTAREA ȘI MONITORIZAREA STRATEGIEI DE DEZVOLTARE LOCALĂ A COMUNEI RUS

Implementarea Strategiei de Dezvoltare Locală a Comunei Rus pentru perioada 2021-2027 se va realiza prin efortul comun al tuturor factorilor implicați în dezvoltarea comunității iar aceasta depinde de capacitatea administrației locale de a coagula părțile interesate, de a asigura fondurile necesare implementării.

O sursă important de finanțare se va realiza din fonduri europene și naționale în exercițiul bugetar 2021-2027. Absorbția acestor fonduri depinde, pe de o parte, de eligibilitatea acțiunilor, iar pe de altă parte, de capacitatea instituțională a administrației locale de a iniția proiecte, dar și de a lucra în parteneriat cu mediul de afaceri și societatea civilă, pentru atingerea obiectivelor strategice.

Procesul de implementare a strategiei va cuprinde următoarele activități:

- Elaborarea planurilor anuale de acțiune și aprobarea acestor planuri prin hotărâre de consiliul local;
- Identificarea, selectarea și dezvoltarea proiectelor de la nivelul localității (fișe de proiecte identificate, analiza și corelarea proiectelor identificate în raport cu obiectivele sectoriale și strategice, precum și cu dezvoltarea teritorială, impactul estimat al proiectului local), în vederea identificării celor mai bune soluții pentru atingerea obiectivelor și priorităților locale propuse;
- Urmărirea calendarului de implementare a proiectelor strategice;
- Implementarea prin realizarea acțiunilor, activităților, măsurilor și proiectelor concrete de dezvoltare;
- Monitorizarea progreselor realizate;
- Evaluarea implementării prin analiza indicatorilor prevăzuți în strategie;
- Analiza impactului prin care se apreciază dacă proiectul răspunde politicilor formulate și cum influențează criteriile de performanță privind dezvoltarea eficientă a Comunei.

Planificarea acțiunilor și monitorizarea trebuie să fie realizate anual, prin prezentarea în cadrul consiliului local a progreselor înregistrate și a problemelor întâmpinate. Această monitorizare anuală va avea în vedere proiectele strategice implementate sau în implementare ori care urmează a fi implementate la nivel local și efectele pe care le produc la nivelul Comunei Rus.

6.1. CREAREA MECANISMELOR DE IMPLEMENTARE A STRATEGIEI

Pentru implementare în bune condiții a strategiei este necesară realizarea unui mecanism care să asigure managementul implementării acesteia. În acest sens se va crea la nivelul Comunei Rus o Unitate de Implementare a Strategiei/Unitate de Implementare proiecte care va administra procesul de implementare. Aceasta va fi organizată sub forma unei echipe compusă din:

- Manager de proiect;
- Responsabil financiar;
- Responsabil tehnic;
- Responsabil monitorizare.

Principalele atribuții ale unității de implementare vor fi următoarele:

MANAGER DE PROIECT

SARCINI:

- Planifică, organizează, conduce și coordonează implementarea SDL;
- Estimează și bugetează costurile împreună cu responsabilul financiar;
- Controlează utilizarea resurselor;
- Planifică și realizează controlul contractelor;
- Realizează managementul contractelor;
- Realizează managementul riscurilor;
- Conduce echipa de implementare SDL;
- Elaborează și actualizează graficele de lucru pentru membrii echipei;
- Elaborează împreună cu echipa unității de implementare SDL proceduri specifice privind implementarea SDL;
- Stabilește un sistem de comunicare eficient în cadrul echipelor;
- Stabilește nivelul de calitate pentru activitățile din planul de acțiune al strategiei;
- Coordonează relația cu liderii locali și organizațiile implicate în implementarea SDL;
- Solicită documente pentru rapoartele de monitorizare, evaluare, le analizează și propune măsuri în consecință;
- Raportează stadiul derulării SDL și a îndeplinirii obiectivelor acesteia;
- Asigură managementul implementării strategiei de dezvoltare a Comunei.

AUTORITATE ȘI RESPONSABILITATE:

- Răspunde de realizarea obiectivelor SDL;
- Răspunde de derularea activităților pentru implementarea SDL și de obținerea

rezultatelor planificate;

- Răspunde de raportarea implementării strategiei și de transparența informațiilor privitoare la SDL;
- Răspunde de asigurarea vizibilității SDL;
- Răspunde de respectarea legislației în vigoare.

RESPONSABIL FINANCIAR

Se ocupă de supravegherea și controlul gestiunii financiare privind implementarea SDL.

SARCINI:

- ▲ Elaborează manualul de proceduri contabile pentru implementarea SDL;
- ▲ Înregistrează cheltuielile efectuate pentru implementarea SDL;
- ▲ Colaborează cu echipa de implementare pentru derularea activităților, pentru conducerea evidențelor contabile distincte privind implementarea SDL;
- ▲ Colaborează cu echipa pentru întocmirea procedurilor, instrucțiunilor de lucru etc.;
- ▲ Întocmește documentele necesare pentru managementul financiar și orice alte documente ce țin de activitatea financiar-contabilă, notificari, note justificative, anunțuri, rapoarte, caiete de sarcini etc.) în funcție de cerințele proiectului;
- ▲ Asigură managementul documentelor financiar-contabile ale implementării SDL precum și păstrarea acestora;
- ▲ Se documentează permanent privind legislația fiscală și contabilă, procedurile și instrucțiunile de lucru specifice implementării SDL;
- ▲ Propune indicatori privind monitorizarea resurselor financiare alocate implementării SDL;
- ▲ Comunică cu autoritățile de management, organismele intermediare și cu alte instituții implicate în monitorizarea implementării SDL în ce privește aspectele financiare ale proiectelor;
- ▲ Întocmește orice alte documente ce țin de gestiunea financiar contabilă a implementării SDL.

AUTORITATE ȘI RESPONSABILITATE:

- ▲ Gestiunea financiar contabilă cu respectarea legislației în vigoare;
- ▲ Răspunde de raportarea către managerul de proiect a activităților financiar-contabile în cadrul implementării SDL;
- ▲ Răspunde de respectarea legislației fiscale;
- ▲ Se subordonează managerului de proiect - team leader-ului.

RESPONSABIL TEHNIC

Asigură implementarea SDL.

SARCINI:

- Îl asistă pe managerul de proiect în exercitarea funcțiilor sale;
- Asigură managementul documentelor elaborate în timpul implementării SDL, colectează, înregistrează și arhivează documentele interne și externe primite prin fax, e-mail, delegații;
- Operarea corespondenței, a proceselor verbale și rapoartelor realizate în timpul implementării SDL;
- Asigură executarea atribuțiilor din domeniul secretariat atât cele prevăzute de actele normative cât și cele prevăzute în procedurile, normele și instrucțiunile specifice;
- Asigură relația cu publicul și comunicarea cu diferite organizații și persoane la nivelul Comunei Rus pentru promovarea activităților întreprinse pentru implementarea SDL;
- Contribuie la dezvoltarea relațiilor de parteneriat cu alte organizații reprezentative la nivel local, județean și regional relevante pentru procesul de dezvoltare locală;
- Menține și dezvoltă relația cu toți factorii interesați privind implementarea SDL;
- Asigură furnizarea de informații privind implementarea SDL și aplică instrucțiunile și procedurile de implementare SDL;
- Elaborează rapoartele tehnice și cererile de plată împreună cu responsabilul financiar și menține legătura cu autoritățile programului pentru documentarea completă și corectă a situațiilor întocmite;
- Elaborează împreună cu managerul de proiect și responsabilul financiar procedurile de lucru specifice pentru implementarea SDL;
- Convoacă întâlnirile cu liderii locali, menține relația cu aceștia și asigură secretariatul tehnic al întâlnirilor de informare, consultare și implicare a liderilor locali;
- Planifică, organizează și asigură protocolul în cadrul întâlnirilor cu liderii locali, în conformitate cu agenda întâlnirii;
- Asigură suportul administrativ pentru echipa de implementare SDL;
- Asigură transparența informațiilor de interes public;
- Înlocuiește managerul de proiect atunci când acesta este indisponibil.

AUTORITATE ȘI RESPONSABILITATE:

- Prezentarea clară, concisă și obiectivă a informațiilor ce i se solicită;
- Conducerea documentelor cu respectarea cerințelor și procedurilor;
- Răspunde de raportarea către managerul UIP a activităților derulate în cadrul SDL;
- Răspunde de respectarea legislației în vigoare;
- Se subordonează managerului de proiect - team leader-ului.

NOTĂ:

Atribuțiile și responsabilitățile stabilite pentru niciunul dintre posturi nu sunt limitative.

Echipa de Implementare a Strategiei este responsabilă de coordonarea și administrarea efectivă a procesului de implementare a SDL și are obligația de a elabora următoarele documente de planificare:

- Planul anual al acțiunilor de implementare a proiectelor integrate prioritare și a celorlalte proiecte prevăzute în portofoliul polului;
- Planul anual financiar, care se întocmește pe baza Planului anual al acțiunilor de implementare a proiectelor integrate prioritare, prin adăugarea și corelarea proiectelor care urmează a fi implementate. Planul financiar va indica fondurile necesare pentru realizarea proiectelor și sursele de proveniență ale acestora (bugete locale, bugetul de stat, programe europene, alte surse).
- Situația privind gradul de implementare a strategiei.

Odată aprobată în ședință de consiliu, strategia exprimă opțiunea Consiliului Local al Comunei Rus de a aborda integrat dezvoltarea socială, economică și de mediu, de a se deschide spre parteneriatul constant cu societatea civilă și cu comunitatea mediului economic.

Implementarea Strategiei de Dezvoltare Locală este un proces complex, care necesită un management și control adecvat, realizat de o structură organizatorică, un proces unitar de implementare și evaluare a rezultatelor obținute. Pentru a implementa Strategia, se va constitui un Grup de Acțiune ale cărei funcții constau în:

- Urmărirea și conducerea procesului de implementare;
- Analizarea și aprobarea planurilor anuale de implementare;
- Propuneri de completare periodică a strategiei;
- Analizează și aprobă bugetul anual de implementare.

Etapa de implementare, monitorizare și control reprezintă etapa de realizare a proiectelor, a măsurilor prevăzute de strategie, de colectare și raportare a informațiilor asupra implementării acestora și a impactului cu privire la dezvoltarea Comunei.

6.2. MONITORIZAREA ȘI EVALUAREA IMPLEMENTĂRII

Scopul monitorizării și evaluării implementării Strategiei de Dezvoltare Locală este de a stabili dacă SDL și-a atins obiectivele în timp planificat și cu încadrarea în resursele financiare alocate și dacă măsurile întreprinse sunt durabile/sustenabile.

În procesul implementării SDL vor fi implicați mai mulți actori, fiecare având responsabilități bine determinate, îndeplinind rolul de implementator sau de control al proiectelor planificate. În plan instituțional, principalii actori ai implementării SDL vor fi:

- Administrația publică locală;
- Instituții publice locale;
- Agenții economici;
- Investitorii;
- Societatea civilă și unitățile de cult.

Performanța implementării strategiei va fi evaluată pe baza unor rapoarte strategice. UIP va monitoriza activitatea de implementare și va prezenta rapoarte de evaluare periodică comunității locale și mass-media. Procesul de evaluare se va realiza pe baza unor indicatori de output, eficiență, conformitate și impact elaborați de specialiștii UIP și validați de reprezentanții comunității locale.

În elaborarea raportului strategic se va avea în vedere includerea de date relevante pentru evaluarea eficacității și eficienței măsurilor. În cadrul rapoartelor vor fi evidențiate situația și evoluția socio-economică la nivel local; realizările, problemele și perspectivele în ceea ce privește implementarea SDL; propunerile de modificare, completările și adaptările strategiei la noile realități sociale și economice. Rapoartele vor sintetiza evoluțiile relevante în implementarea strategiei, deficiențele și întârzierile constatate, recomandările privind ajustarea strategiei și a planurilor anuale de acțiune.

Actualizarea SDL poate fi necesară datorită modificării unor conjuncturi regionale, naționale, europene și globale pentru a corespunde noilor condiții. UIP va propune ori de câte ori va fi nevoie, completările și amendamentele necesare, acestea vor fi analizate și convenite cu reprezentanții comunității locale și comunicate opiniei publice spre dezbatere. În urma acestui proces de validare și consultare publică se va elabora noua variantă a strategiei.